

TUTKIMUSRAPORTTI

OULU

Lyseon lukion tontti 1-11-1/Kajaaninkatu 3

Kaupunkiarkeologinen kaivaus

27.6.–16.9.2016

AKDG5180:537

MUSEOVIRASTO

ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

ESA MIKKOLA

Tiivistelmä

Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut toteutti Oulun Lyseon lukion tontilla kaupunkiarkeologiset kaivaustutkimukset 27.6.-16.9.2016. Tutkimukset liittyivät piha-alueen sadevesiviemärointiin ja perusparannukseen. Tutkimusten tilaajana oli Oulun kaupunki. Tontti 1-11-1 on luokiteltu Oulun kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa (2002/2007) luokkaan 1. Alue on yksi arvokkaimmista ja merkittävimmistä kaupunkiarkeologista alueista Oulussa.

Tutkimusalue sijoittui tontin pohjoisosaan Linnankadun varren pysäköintialueelle sekä Linnankadulta Lyseon pihalle tuovalle ajoväylälle. Tutkitun alueen laajuus oli noin 560 m². Tutkitun alueen noppakiveyksellä peitetty osa oli tuhoutunut 60-110 cm:n syvyydeltä. Noppakiveystä oli tutkimusalueella yli 400 m² laajuudelta eli yli 70% tutkitusta alueesta oli pääosin tuhoutunutta. Ainostaan nurmialueena olevassa osassa kulttuurikerrokset olivat säilyneet paremmin, joskin Lyseon pihalta löydettiin tälläkin kertaa useita käytöstä poistettuja betonikaivoja sekä sujuttamalla tehtyjä putkikaivantoja, jotka olivat tuhonneet ja sekoittaneet kulttuurikerroksia. Hyvin säilynyttä aluetta oli nyt tutkitulla alueella säilyneenä vain noin alle 150 m².

Tutkitulta alueelta havaittiin, dokumentoitiin ja tutkittiin yhteensä 510 erilaista yksikköä ja 109 rakennetta. Yksiköistä ja rakenteista hahmottui 14 erillistä kokonaisuutta eli ryhmää. Yleistäen voidaan todeta tutkimusalueelta löytyneen mm. kolme kivikellaria, kaksi kaivoa ja neljä rakennuksen pohjaa. Lisäksi alueelta löydettiin tunkio, jäännöksiä kahdesta kadusta tai kulkuväylästä, kaivoon liittyvä koteloputki sekä kuopparykelmä. Vanhimmat rakenteista ajoittunevat 1600-luvun alkupuoliskolle ja nuorimmat vuoden 1822 kaupunkipalon aikaan.

Löytöaineisto oli hyvin samanlaista kuin mitä Lyseon pihalta on saatu aiemminkin talteen. Mukana on runsaasti myös 1700-luvun ja 1800-luvun alun esineistöä, mikä on puuttunut aiempien suurten kaivausten löytöaineistosta lähes kokonaan. Makrofossiilianalysysissä alueelta löydettiin vain muutamia hiiltyneitä viljan jyviä sekä muutama viikunan siemen.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	1
Sisällysluettelo	2
Arkisto- ja rekisteritiedot	4
1. Johdanto	6
2. Tutkimusalueen kuvaus, sijainti kartoilla ja historia	10
2.1. Tutkimuskohde Oulun kaupungin perustamisesta vuoden 1822 paloon	11
3. Tontin 1-11-1 tutkimushistoria	16
4. Tutkimuksen käytännön toteutus ja dokumentointimenetelmät	18
5. Kaivaushavainnot	24
5.1. Kellarit	24
5.1.1 Kivikellari 1 (ryhmä 1)	24
5.1.2 Kivikellari 2 (ryhmä 2)	27
5.1.3 Kivikellari 3 (ryhmä 5)	29
5.2. Rakennusten jäännökset	31
5.2.1. Rakennuksen 1 pohja (ryhmä 6)	32
5.2.2. Rakennus 2 (ryhmä 7)	33
5.2.3. Rakennus 3 (ryhmä 8)	35
5.2.4. Rakennus 4 (ryhmä 9)	37
5.3. Kaivot ja koteloputkiviemäri	38
5.3.1 Hirsikaivo (ryhmät 12)	38
5.3.2 Koteloputki (ryhmä 11)	40
5.3.1 Kaivon teelmä (ryhmä 3)	41
5.4. Kadut ja kulkuväylät/tontinrajat	42
5.4.1 Katu (ryhmä 10)	42
5.4.2 Kulkuväylä/tonttiraja (ryhmä 14)	44
5.5. Tunkio (ryhmä 4)	44
5.6. Kuopparykelmä (ryhmä 13)	45
5.7. Modernit häiriöt	46
6. Löytöaineisto	48
6.1. Punasavikeramiikka	48
6.2. Liitupiiput	49
6.3. Rahalöydöt	50

6.4. Metallilöydöt	53
6.5. Lasilöydöt	56
6.6. Erikoisuudet löytöaineistossa	57
7. Yhteenveto	58
Lähteet ja kirjallisuus	60
Digitaalisten kuvien luettelo	62
Poistettujen löytöjen luettelo	88
Poistettujen löytöjen kuvataulut (osa poistetuista löydöistä)	105
Karttaluettelo ja kartat	114

LIITTEET

1a Yksikköluettelo

1b Rakenneluettelo

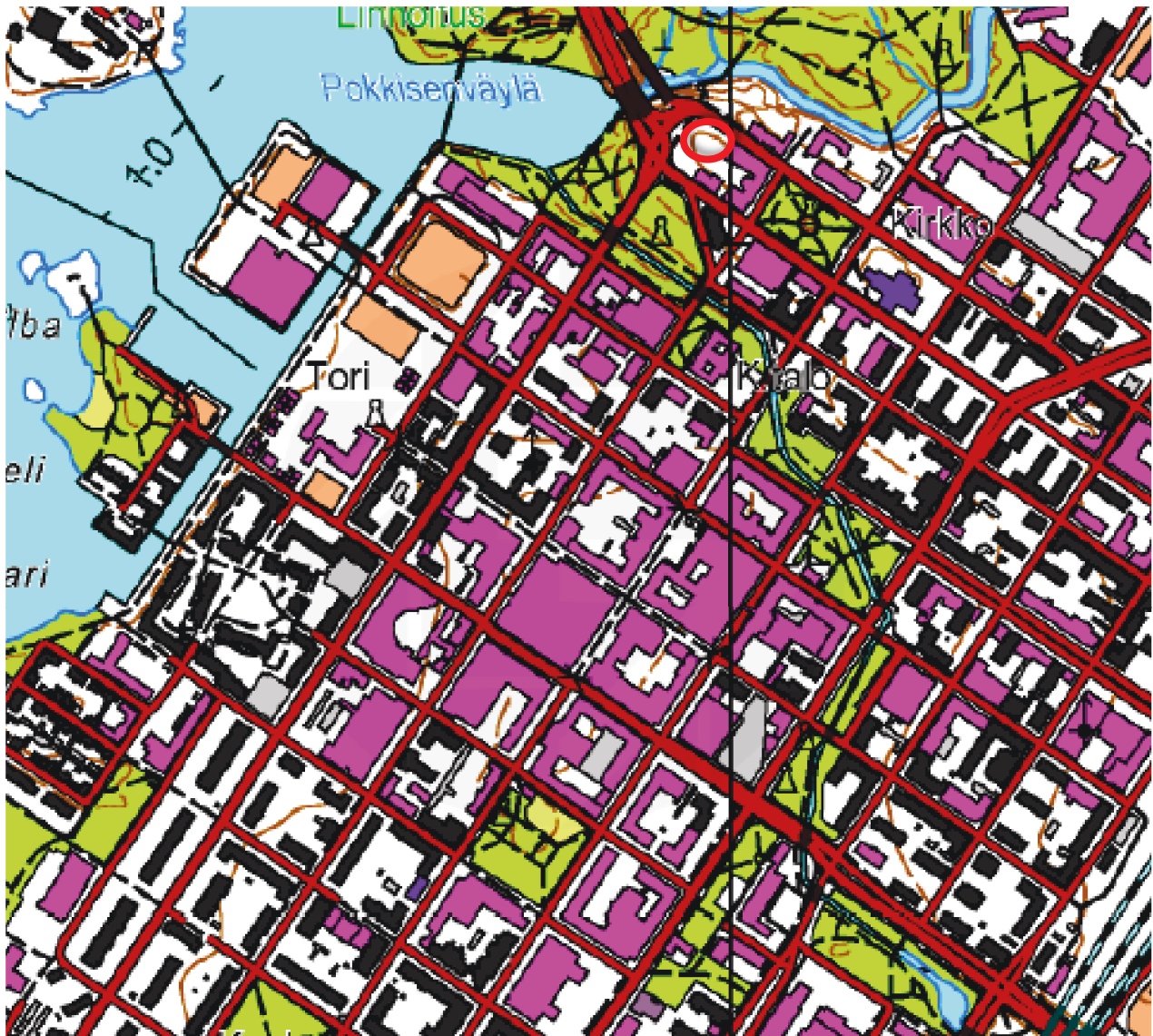
2. WebMuskettiin vietyjen kuvien AKDG5180 tuloste WebMusketista (vain paperisessa arkistokappaleessa)

3. Makrofossiilianalyysin raportti, Mia Lempiäinen-Avci 2016

4. 3D-mallit (vain raportin sähköisissä kopiassa)

Arkisto- ja rekisteritiedot

Tutkimuskohde:	Oulun lyseon lukion piha, tontti 1-11-1/Kajaaninkatu 3
Kaupunki:	Oulu
Tutkimuksen laatu:	Kaupunkiarkeologinen kaivaus
Kohteen ajoitus:	1600- ja 1700-luku
Peruskarttalehti:	R4414A (TM35 -lehtijako)
Koordinaatit:	ETRS-TM35FIN: N 7211067 E 428005 (tutkimusalueen keskikohta)
Maanomistaja:	Oulun kaupunki
Tutkimuslaitos:	Museovirasto, Arkeologiset kenttäpalvelut
Tutkimusluvan numero:	MV/99/05.04.01.02/2016
Kaivausjohtaja:	FM Esa Mikkola
Apulaistutkijat:	FM Terhi Tanska, HuK Terhi Taipaleenmäki ja FM Tuija Väisänen
Kenttätyöaika:	Valmistelut 27.-28.6.2016; kaivaus 29.6.- 16.9.2016, täyttö ja kaivon dokumentointi 22. ja 26.9.2016
Tutkitun alueen laajuus:	n. 560 m ²
Tutkimusten tilaaja:	Oulun kaupunki, Liikelaitos Oulun tilakeskus
Löydöt:	KM 41203:1-1822
Digitaalikuvat:	AKDG5180:1-537
Tutkimushistoria:	Sarkkinen, Mika 2006. Oulun lyseon piha. Koekuopitus 26.6.2006. Oulu/PPM. Kallio-Seppä, Titta 2007. Oulu Lyseo 1-11-1. Kaupunkiarkeologinen koekaivaus 27.4.-21.5.2007. MV/RHO. Hyttinen, Marika 2013. Oulu Lyseon lukion tontti 1-11-1/Kajaaninkatu 3. Kaupunkiarkeologinen kaivaus 18.7.-7.8.2013. MV/ARKE. Mikkola, Esa 2014. Oulu Lyseon lukion tontti 1-11-1/Kajaaninkatu 3. Kaupunkiarkeologinen kaivaus 26.6.-6.8.2014. MV/ARKE Helamaa, Maija 2015. Oulu Lyseon lukion piha. Kaupunkiarkeologiset tutkimukset 7.7.-31.9.2015. Muuritutkimus ky
Aiemmat löydöt:	KM 2007031: 1-471 KM 39510:1-310 diar. 19.8.2013 KM 40043:1-1319, diar. 23.9.2014 KM 40804 (Muuritutkimuksen vuoden 2015 löydöt)
Alkuperäinen tutkimusraportti:	Museoviraston arkisto, Helsinki
Kopiot (2 kpl):	Liikelaitos Oulun tilakeskus Pohjois-Pohjanmaan museo

Karttaote 1. Tutkimusalueen sijainti. Mk 1: 8 000
N 7211067 E 428005 (ETRS-TM35FIN)

1. Johdanto

Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut toteutti Oulun Lyseon lukion pihan pohjoisosan kaupunkiarkeologiset kaivaustutkimukset 27.6.-16.9.2016 Liikelaitos Oulun Tilakeskuksen tilauksesta. Tutkimukset liittyivät Lyseon lukion pihan kunnostussuunnitelmaan. Tutkimukset tehtiin kolmessa vaiheessa tilaajan asettaman aikataulun mukaisesti.

Lyseon tontti sijaitsee nk. Pokkitörmällä Oulun keskustan pohjoisosassa lähellä Linnansaarta. Tontin koillis- ja pohjoispuolella kulkee Linnankatu, lounaispuolella Kajaaninkatu ja kaakkoispuolella Torikatu. Lyseon tontti on luokiteltu Oulun kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa (2002/2007) luokkaan 1 eli kyseessä on arkeologisesti erittäin mielenkiintoinen alue, jossa on todennäköisesti säilyneenä muinaismuistolain (295/63) rauhoittamia kulttuurikerroksia. Lyseon tontti on yksi Oulun merkittävimmistä jäljellä olevista kaupunkiarkeologisista alueista. Museovirasto on antanut lausunnon 12.12.2008 (dnro 364/304/2008) Oulun kaupungin rakennusvalvontavirastolle kunnostussuunnitelmista ja arkeologisten tutkimusten tarpeesta.

Lyseon lukion pihalla on tehty useita kaivaustutkimuksia liittyen kiinteistön ja pihan kunnostussuunnitelmiin. Vuonna 2006 tehdyssä pienimuotoisessa koekuopituksessa todettiin piha-alueella olevan säilyneitä kulttuurikerroksia¹. Vuoden 2007 koekaivausten perusteella säilyneiden kulttuurikerrosten määriteltiin ajoittuvan 1600- ja 1700-luvuille². Vuoden 2013 kaivauksella tutkittiin tulevan sadevesiviemärin runkolinjan paikkaa³. Tuolloin tutkimusalueiden yhteenlaskettu koko oli n. 75 m². Tontin pohjoisreunalta löydettiin kaksi päällekkäistä hyvin säilynyttä 1600-luvulle ajoittuvaa puurakennetta, 1600-luvun loppuun tai 1700-luvun alkuun ajoittuva kivijalan osa ja useita kuoppajäännöksiä. Vuoden 2013 tutkimuksen perusteella alueen 1600-luvun ja 1700-luvun alun kerrostumat ja rakenteet ovat parhaiten säilyneitä, kun taas 1700-luvun loppupuolen ja 1800-luvun kerrokset ovat lähes kokonaisuudessaan tuhoutuneet 1900-luvulla tehdyissä pihan pohjustustöissä.

Vuonna 2014 tutkittiin Lyseon pihan poikki kulkevan putkikanaalin itäpuolinen osa⁴. Tuolloin avattiin noin 300 m² laajuinen alue. Tutkitun alueen pohjoisosasta löydettiin kaksi päällekkäistä rakennusta, joista alempi oli pahoin palanut. Arkeologiset kenttäpalvelut toteutti vuoden 2014 tutkimukset. Vuonna 2015 tutkimuksia jatkettiin, mutta tällöin tutkimukset toteutti kilpailuttamisen seurauksena Muuritutkimus ky. Vuoden 2015 tutkimusalue sijoittui putkikanaalin ja viheralueen väliin. Avatun alueen koko oli noin 340 m². Tutkimuksissa löydettiin kaksi kivikellaria ja joitakin 1700-luvun lopulle ja 1800-luvun alkuun ajoittuvan rakennuksen jäännöksiä. Suurin osa tutkimusalueen ylemmistä kerroksista oli tuhoutuneet pihan aiemmissa kunnostuksissa⁵.

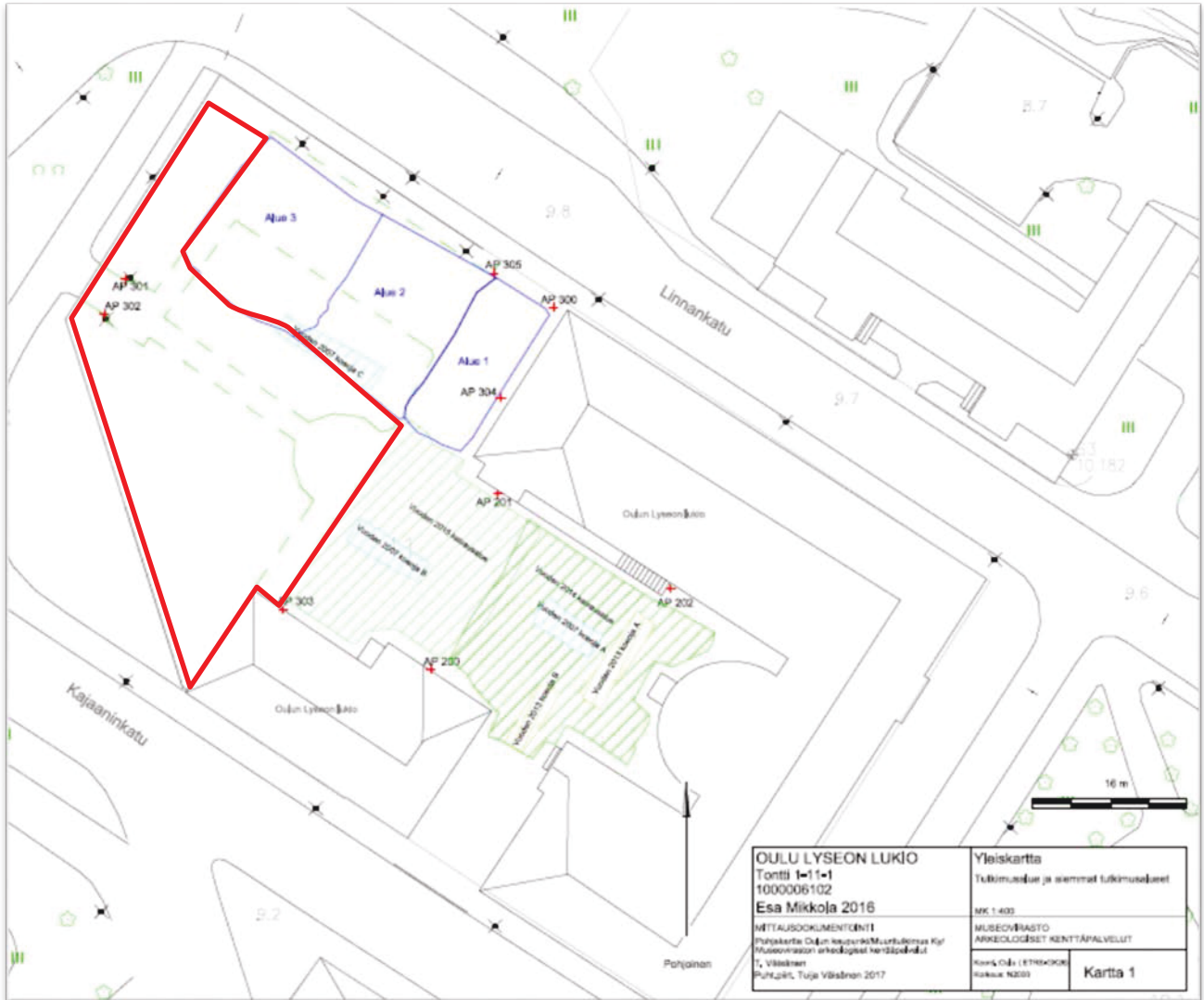
¹ Mika Sarkkinen 2006

² Titta Kallio-Seppä 2007

³ Marika Hyttinen 2013

⁴ Esa Mikkola 2014

⁵ Maija Helamaa 2015

Karttaote 2. Lyseon lukion pihalla eri vuosina tutkitut alueet merkittynä yleiskarttaan. Vuoden 2016 osa-alueet on rajattu tummansinisellä, aiemmat tutkimukset vaaleammilla rastereilla. Punaisella rajattu alue on yhä tutkimatta. Kartta Tuija Väisänen, Museovirasto.

Vuoden 2016 tutkimusalue sijoittui tontin pohjoisosaan Linnankadun varren pysäköintialueelle sekä Linnankadulta Lyseon pihalle tuovalle ajoväylälle. Tutkimusalue oli periaatteessa yksi yhtenäinen suorakaiteen muotoinen alue, mutta aikataulullisista syistä alue tutkittiin kolmessa osassa. Ensin tutkittiin noin 120 m² laajuinen kulkuväylän kohta. Kulkuväylän täytön ja ajokuntoon saamisen jälkeen avattiin jäljellä oleva 440 m² laajuinen alue, mutta sen itäosa tutkittiin loppuun ja täytettiin ennen kolmannen osan kaivamisen aloittamista. Tutkitun alueen yhteenlaskettu laajuus oli noin 560 m². Noppakivettyä aluetta oli noin 400 m² laajuudelta. Aiemmissä tutkimuksissa oli havaittu noppakiveyksellä peitetty osan kulttuurikerrosten tuhoutuneen 60-110 cm:n syvyydeltä. Näin ollen yli 70 % vuonna 2016 tutkitusta alueesta oli osittain tai kokonaan tuhoutunutta. Ainostaan nurmialueena olevassa osassa kulttuurikerrokset olivat säilyneet paremmin, joskin pihalta löydettiin tälläkin kertaa useita käytöstä poistettuja betonikaivoja sekä sujuuttamalla tehtyjä putkikaivantoja.

Vuoden 2016 kaivausten johtajana toimi FM Esa Mikkola. Apulaistutkijoina toimivat FM Tuija Väisänen, FM Terhi Tanska ja HuK Terhi Taipaleenmäki koko kaivauksen ajan. Kaivausjohtaja vastasi kaivajien rekrytoinnista, kenttätöiden organisoinnista ja hankinnoista sekä kaivausten tutkimuksellisista ratkaisuksista ja osin valokuvausdokumentaatiosta. Tuija Väisänen vastasi mittaus- ja piirtämisdokumentaatiosta sekä osallistui mahdollisuuksien mukaan yksiköiden ja rakenteiden määrittelyyn. Terhi Tanska ja Terhi

Taipaleenmäki vastasivat pääasiassa yksiköiden ja rakenteiden määrittämisestä ja niiden kirjallisesta dokumentoinnista, löytöjen talteenotosta ja näytteidenotosta. Terhi Tanska avusti myös valokuvausdokumentoinnissa tarpeen mukaan. Apulaistutkijat toimivat myös kaivausjohtajan sijaisena usein, sillä Arkeologisilla kenttäpalveluilla oli samaan aikaan käynnissä Oulussa myös muita työmaita, joita kaivausjohtajan tuli valvoa ja johtaa.

Kaivausapulaisina työskentelivät eri pituisissa jaksoissa Elina Ahverdov, Olli Eranti, Pauli Haapakangas, Esa Haataja, Jussi Kivioja, Sinikka Kärkkäinen, Johanna Mujunen, Gustav Penttinen, Matleena Riutankoski ja Petri Suomala.

Tilaaajan yhteyshenkilönä oli rakennuttajainsinööri Tero Kauppila. Lyseon liikuntasalon pukuhuone- ja eteistilojen käytöstä sosiaaliloina kesäloman aikana sovittiin Lyseon rehtorin Mika Lehdon kanssa. Koulujen alkamisen jälkeen taukotiloina käytettiin Cramo Oy:ltä vuokrattua työmaaparakkia ja taukovaunua. Tutkimusaluetta suojanneet aidat vuokrattiin Ramirent Oy:ltä.

Kaivausalueet avattiin ja täytettiin kaivinkoneella. Konekaivu tilattiin aluksi Veljekset Paupek Oy:ltä, mutta loppuvaiheessa Oulun Maa- ja Vesirakennus Oy toimi koneurakoitsijana. Irrotettu maa-aines kasattiin nurmialueelle yhteen suureen kasaan. Kaivausalueet täytettiin yksi kerrallaan tilaaajan aikataulun mukaisesti tällä irtomaalla. Täytön jälkeen kukin kaivausalueista kunnostettiin täyttämällä kaivausalue noin 20 cm paksulla kalliomurskekerroksella. Murskeen toimitti Oulun Maa- ja Vesirakennus Oy.

Tutkimusten kaikki mittausdokumentointi tapahtui Arkeologisten kenttäpalveluiden Topcon QS 3A -robotitakymetrillä. Kaivausalueen reunoille tehtiin viisi uutta asemointipistettä vuoden 2014 pisteiden avulla. Kaikki mittaukset tehtiin ETRS-GK26 koordinaattijärjestelmässä. Korkeudet ovat N2000 -järjestelmässä.

Sää tutkimusten aikana oli vaihtelevan kesäinen, mutta pääosin melko viileä ja sateinen. Sateet haittasivat lähinnä osa-alueen 1 tutkimuksia kesä-heinäkuun vaihteessa. Sateinen ja viileä sää saattoi vaikuttaa siihen, että kaivausten loppuvaiheessa koettiin flunssa-aalto sairauspoissaoloineen.

Tutkimukset saivat huomiota myös paikallismediassa. Yle Pohjois-Suomi teki tutkimuksista radiojutun. Lisäksi Kalevassa julkaistiin artikkeli tutkimusten tuloksesta. Tutkimusten etenemisestä ja löydöistä tiedotettiin pääasiassa Museoviraston Arkeologisten kenttäpalveluiden Facebookisivuilla.

Jälkityöt tehtiin osittain Helsingissä Museoviraston tiloissa ja osittain Pohjois-Pohjanmaan museolta vuokratuissa tiloissa Oulun Ruskossa. Jälkityövaiheessa Esa Mikkola on valinnut ja luetteloinut digitaalikuvat WebMuskettiin sekä laatinut tämän raportin. Tuija Väisänen on vastannut karttojen puhtaaksi piirtämisestä. Terhi Taipaleenmäki ja Terhi Tanska ovat vastanneet mm. löytöaineiston lajittelusta, puhdistamisesta ja luetteloinnista, yksikkö- ja rakennelomakkeiden puhtaaksikirjoittamisesta ja poistettavien löytöjen valokuvausdokumentoinnista. Pauli Haapakangas ja Matleena Riutankoski avustivat löytöaineiston puhdistuksessa. Makrofossiilianalyysi tilattiin tarjousten pyytämisen jälkeen FM Mia Lempiäinen-Avcilta. Kaivauksen luuaineiston ja ajoitusnäytteiden tuloksia ei ollut käytettävissä tätä raporttia kirjoitettaessa. Löydöt ovat varastoituina Pohjois-Pohjanmaan museon Ruskon varastoon konservointiin menneitä metallilöytöjä lukuun ottamatta, jotka ovat Museoviraston tiloissa. Esinekonservointi tilataan tarjousten pyytämisen jälkeen ostopalveluna.

Vuonna 2016 tutkitun alueen löydöt ja rakenteet olivat poikkeuksellisen mielenkiintoisia ja osittain hyvin säilyneitä. Lyseon lukion piha muodostaakin yhden Oulun merkittävimmän kaupunkiarkeologisista kohteista, jota tutkimalla on mahdollisuus päästä kiinni Oulun perustamisen aikoihin sekä kaupunkikuvan muutoksiin

tulipalojen jälkeen. Tämä tekee kohteesta erittäin mielenkiintoisen mutta haastavan tutkimuskohteen, vaikka suurin osa pihan pohjois-, keski- ja itäosan piha-alueen 1700-luvun kulttuurikerroksista onkin tuhoutunut myöhemmässä maankäytössä. Toisaalta lyseon pihan länsiosan nurmialueella on säilyneenä 1700-luvun ja 1800-luvun alun kerroksia ja rakenteita heti pintakerrosten alla. Karttaotteeseen 2 on rajattu punaisella vielä jäljellä oleva oletettavasti tutkimuksellisesti erittäin mielenkiintoinen ja arkeologisesti arvokas alue, jonka mahdollinen tutkiminen tulee todennäköisesti vaatimaan aiempia tutkimusalueita suurempia resursseja.

Maastrichtissä 31.8.2017

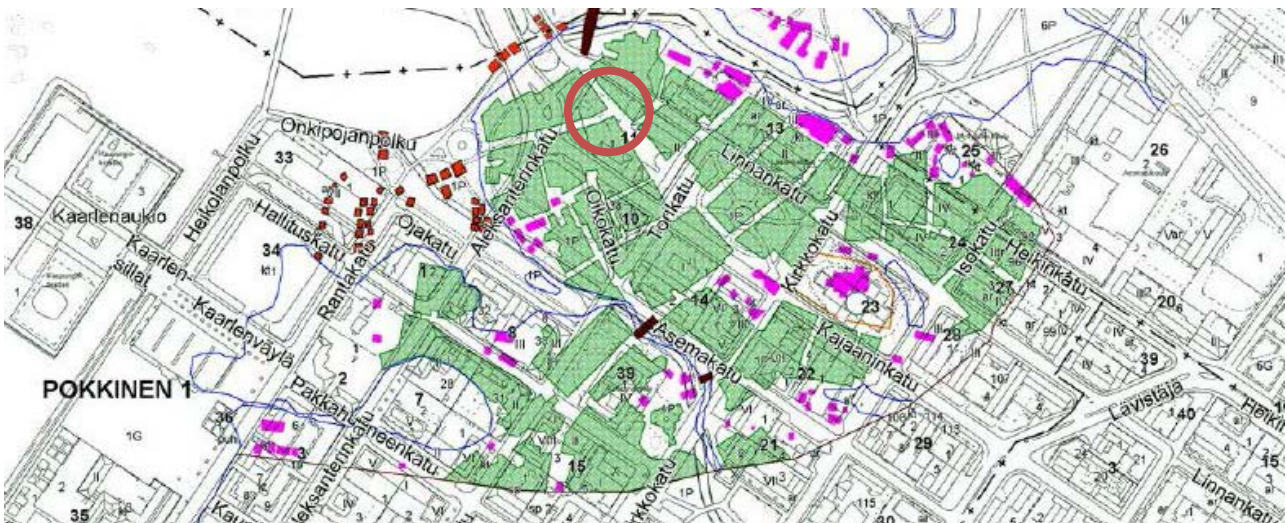

Esa Mikkola, FM

2. Tutkimusalueen kuvaus, sijainti kartoilla ja historia⁶

Tontti 1-11-1 sijaitsee Oulun I kaupunginosassa Pokkitörmällä, joka kohoaa Oulujoen suussa, Pokkisenväylän etelärannalla. Tontin pituus on noin 90 metriä ja leveys 55 metriä ja pinta-ala noin 4680 m². Tontin pitkä sivu kulkee suunnilleen kaakosta luoteeseen ja lyhyempi koillisesta lounaaseen. Tontti rajautuu Linnankatuun, Torikatuun ja Kajaaninkatuun. Tontin luoteispäässä Aleksanterinkatu jatkuu Pokkisenväylän siltana kohti Tuiran kaupunginosaa. Tontilla sijaitsee nykyisin Lyseon lukio ja lukion voimistelusalirakennus. Koulurakennukset sijoittuvat tontin itäosaan. Näistä Torikadun suuntainen vanhin osa on valmistunut vuonna 1831. Rakennuksen on piirtänyt C.L. Engel. Rakennusta laajennettiin molemmista päistä vuosina 1874-75. Juhlasalin laajennus toteutettiin vuoden 1899 suunnitelman mukaisesti ja nykyisin voimistelusalina toimiva Kajaaninkadun varrella sijaitseva erillinen rakennus toteutettiin vuonna 1907 valmistuneen suunnitelman mukaisesti. Linnankadun varren pitkä siipirakennus valmistui vuonna 1934. Rakennusten edustalta piha ja Linnankadun varressa sijaitseva pieni pysäköintialue oli kivetty noppakivillä, muutoin tontin länsi- ja luoteisosaa on nurmipeitteistä lukuun ottamatta pihan keskellä Aleksanterinkadun ja Linnankadun risteykseen vievää yhdyskäytävää. Nykyisin tontin piha on kaivausten jäljiltä murskettua. Tontin luoteisosan reunalle on istutettu lehtipuurivi. Yksi puu kasvoi myös pysäköintialueen reunalla. Tämä puu kaadettiin 2016.

Kartaote 3. Ote vuoden 2002 kaupunkiarkeologisesta inventoinnista, jossa vuoden 1648-49 (Nikodemus Tess vanhempi) kaupunkimittaus on asemoitu Oulun nykyisen asemakaavan päälle. (Ikonen ja Mökkönen 2002, liite 3.1)

Vuonna 2002 toteutetussa⁷ ja vuonna 2007 päivitetystä⁸ Oulun kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa Lyseon lukion tontti on määritetty kuuluvan luokkaan 1 eli ”erittäin todennäköisesti säilyneeksi ja/tai tutkimuksellisesti erityisen mielenkiintoiseksi alueeksi”. Vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä historialliset kartat asemoitiin nykyisen asemakaavan päälle. Yllä olevassa kuvassa on Nikodemus Tess vanhemman vuoden 1648-1649 kaupunkimittaukseen perustuva kartta asemoituna nykytilannetta kuvaavan kartan

⁶ Tämä luku pohjautuu pitkälti Marika Hyttisen vuoden 2013 tutkimuskertomuksessa esitettyihin tietoihin. Kartat ja kuvat on lainattu Hyttinen tutkimuskertomuksesta joitakin kartoja lisäten

⁷ Ikonen ja Mökkönen 2002, Oulun -Uleåberg kaupunkiarkeologinen inventointi, Museovirasto, Rakennushistorian osasto.

⁸ Titta Kallio-Seppä 2007, Oulu – Uleåborg kaupunkiarkeologisen inventoinnin päivitys. Museovirasto, Rakennushistorian osasto

päälle. Lyseon tontti kuuluu 1600-luvun kaupungin keskeisiin alueisiin. Tontin itäosassa on sijainnut raatihuone toreineen sekä varakkaiden porvareiden, mm. nimismiehen ja ainakin kahden entisen pormestarin tonttimaat.

2.1. Tutkimuskohde Oulun kaupungin perustamisesta vuoden 1822 paloon

Oulujoen suun sanotaan olleen tärkeä kauppapaikka jo keskiajalla. Markkinapaikka lienee sijainnut Oulunsalon saarella. Paikan tarkkaa sijaintia ei kuitenkaan tunneta⁹. Joidenkin tietojen mukaan Oulujoen suussa olisi sijainnut linnake jo 1370-luvulla. Senkään sijainnista ei ole varmuutta. Linnasaarelle ensimmäinen linna rakennettiin 1590¹⁰. Oulun kaupungin perustamiskäsky on vuodelta 1605. Kaupunki perustettiin ”vastapäätä linnaa mannermaalle”. Kaupunki alkoi muotoutua kruunun lahjoitusmaille Koskelan kylän alueelle eli Kaupunginojan ja joen väliselle niemelle¹¹. Nykyinen Pokkitörmä oli huomattavampien ja varakkaimpien porvareiden asuinalue. Bockmöller-suku on ilmeisesti antanut Pokkitörmälle nimen¹².

Karttaotteet 4 ja 5. Vasemmalla Claes Claessonin regulointisuunnitelma vuodelta 1649. Oikealla yksityiskohta kartasta. Tutkimusalue on ympyröity punaisella. Kuvälähde Marika Hyttisen kaivauskertomus vuodelta 2013, sivu 5.

Karttaote 6 Claes Claessonin Oulua koskeva regulointisuunnitelma vuodelta 1651. (Karttakopio: Oulu kaupunki, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut, karttapiste).

Kaupungin korttelijärjestys oli epäsäännöllinen kaupungin perustamisesta vuoden 1652 suurpaloon. Vuoden 2002 inventoinnissa tehdyn kartta-asemoinnin perusteella nykyisen Lyseon tontin läpi kulki katu Kajaanintien

⁹ Kallio-Seppä 2013:19

¹⁰ Ikonen ja Mökkönen 2002: 5

¹¹ Kallio-Seppä 2013:20

¹² Hyttinen 2013 ja siteerattu kirjallisuus

tulliportilta kohti toria ja sieltä satamaan (karttaote 4). Pääkadusta erkani muutamia sivukatuja koilliseen ja lounaaseen (karttaotteet 3 ja 5). Lyseon tontin kaakkoisosassa on ollut raatihuoneentori (karttaotteet 3 ja 4). Lyseon tontille sijoittuvat vuoden 1649 mittauksen mukaan osittain tontit 133, 32, 142, 49, 6, 7 ja 28. Näistä tontit **142, 32, 133, 28** ja **7** ovat sijainneet osittain vuonna 2016 tutkitulla alueella. Tontit ovat sijainneet raatihuoneentorilta Linnansaarelle vievän kadun molemmin puolin. Osa-alue 1 näyttää sijoittuvan tontin 142 kohdalle¹³. Tontinomistajaluettelon mukaan tontin nro 142 omisti Henrik Kauhanen, tontin nro 32 Öster Erickson, tontin nro 133 pormestari Antti Yrjönpoika Lyttraeus, tontin nro 28 Eskil Kourain ja tontin nro 7 Zacharias Ficke¹⁴. Tonttien omistajista Antti Yrjönpoika Lyttraeus toimi Oulun pormestarina vuosina 1662-1676. Sakari Ficke oli pormestarina vuosina 1641-1643.

Vuonna 1652 kohtasi Oulun kaupunkia suurpalo, joka tuhosi erityisen pahoin porvareiden asuinalueita. Myös linnansillan ja ranta-aittojen tiedetään palaneen. Seuraava palo riehui Oulussa jo vuonna 1655. Palon arvellaan lähteneen liikkeelle pormestari Antti Yrjönpojan panimohuoneelta¹⁵. Antti Yrjönpoika Lyttraeus omisti tontin nro 133 (vuoden 1649 mittaus), joka sijoittuu osittain nyt tutkitulle alueelle.

Palojen jälkeen Oulun asemakaava kehittyi kohti säännöllistä ruutuasemakaavaa. Regulointi toteutettiin 1600-luvun puolivälin suunnitelmien mukaan. Suurpalot helpottivat reguloinnin toteuttamista (Kallio-Seppä 2013:44-47). Vuonna 1705 Oulu paloi kahdesti. Palojen jälkeen toteutettu asemakaava loi pohjan Oulun nykyiselle keskustan pohjoisosan ruutuasemakaavalle.

Karttaote 6. Oulun kaupunkimittaus vuoden 1705 palon jälkeen. Titta Kallio-Sepän (2013:198) mukaan kartta on kuitenkin todennäköisesti aikaisintaan 1720-luvulta. F.A. Wiblingen myöhemmin tekemä kopio (arviolta 1784-1805). Huom! Iksen ja Mökkönen (2002:10) mukaan kyseessä olisi kartta vuodelta 1705. Tutkimusalue ympäröity punaisella. Kuvälähde Kallio-Seppä 2013:198

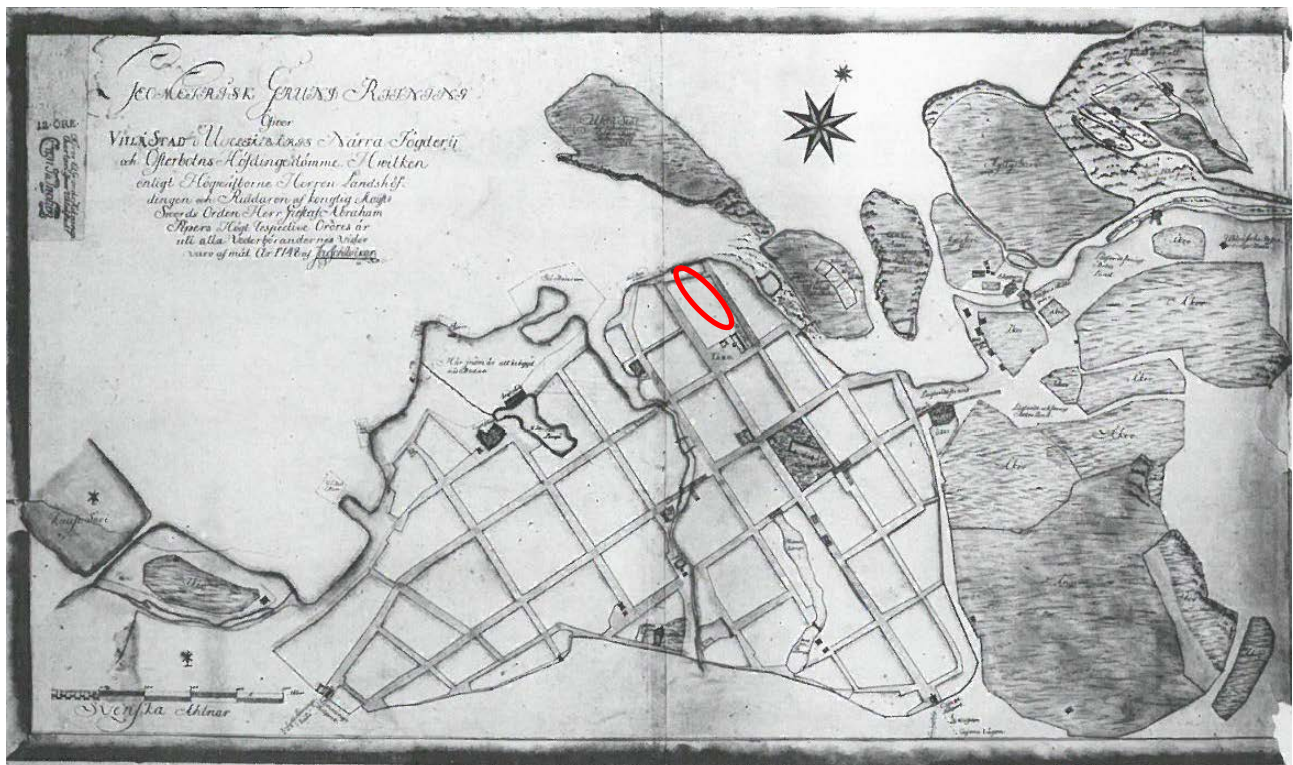
¹³ Vuoden 2014 tutkimusten perusteella asemointia voidaan pitää onnistuneena.

¹⁴ Virkkunen 1953, karttaliite vuoden 1649 mittauksesta tontinomistajaluetteloinen, Hyttinen 2013: 5.

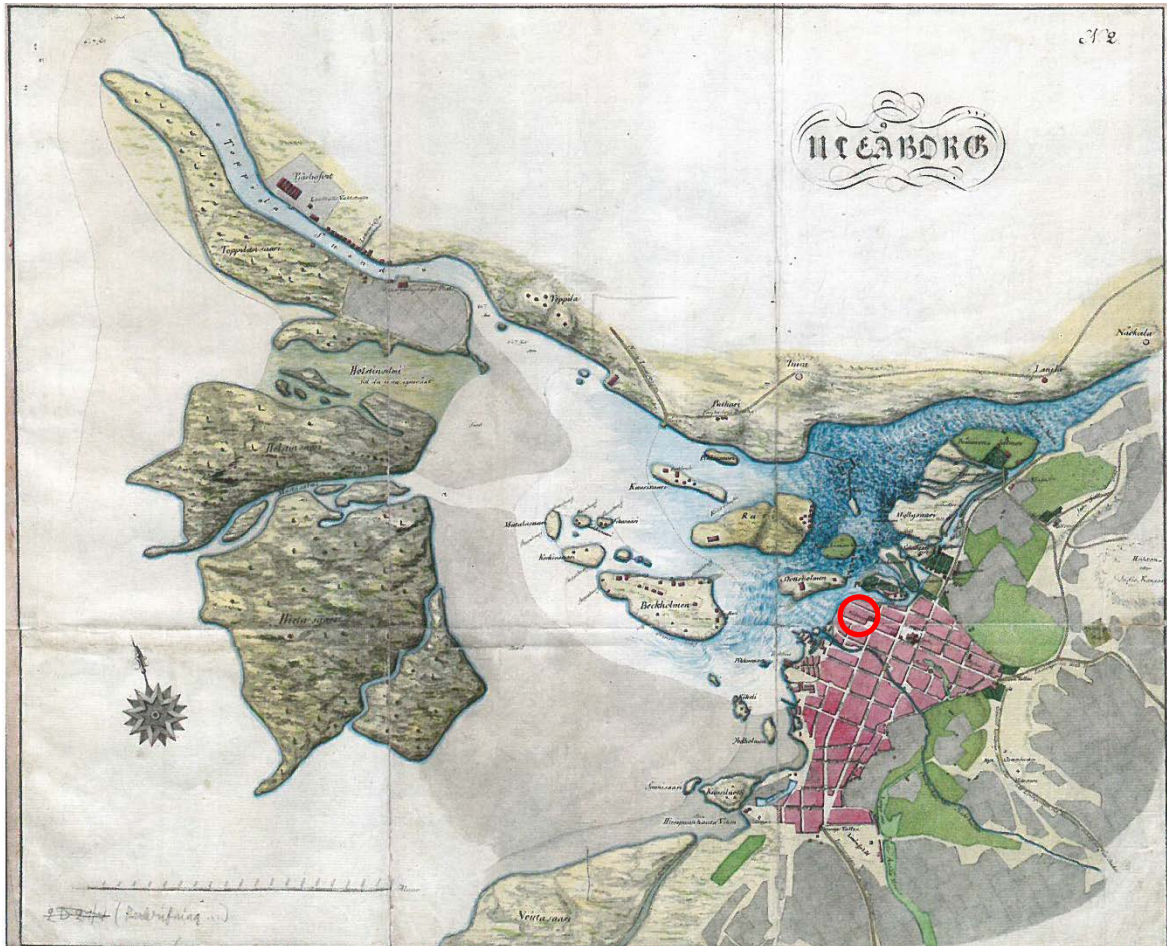
¹⁵ Virkkunen 1953, 128

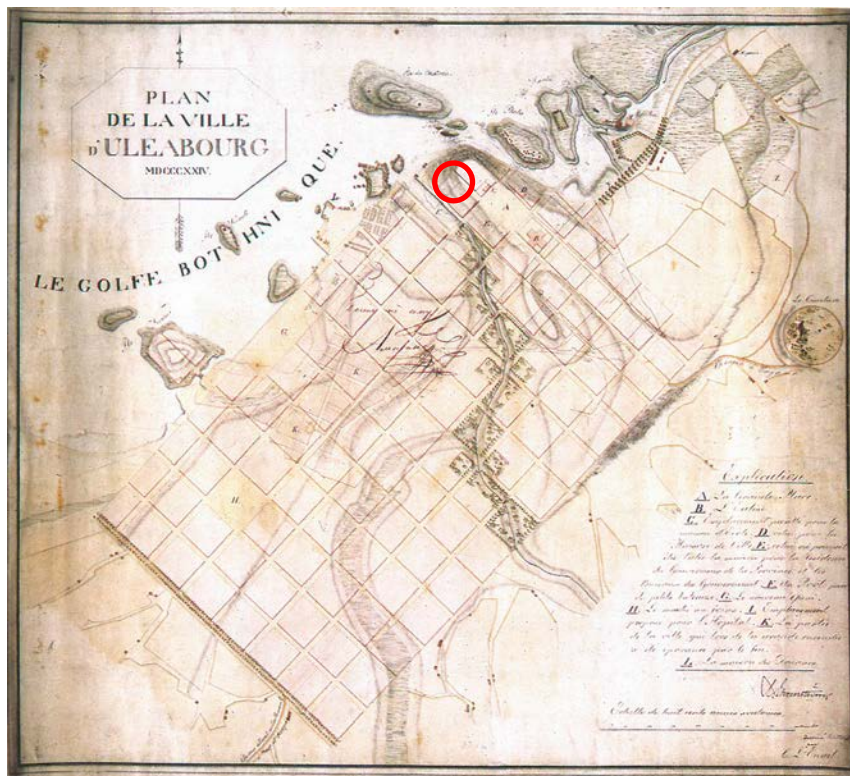
Kartaote 7. Ote vuoden 2002 kaupunkiarkeologisesta inventoinnista, jossa vuoden 1705 kaupunkimittaus on asemoitu Oulun nykyisen asemakaavan päälle. (Ikonen ja Mökkönen 2002, liite 3.1). Tutkimusalue ympyröity punaisella.

Kartaote 8. Jakob Johan Wikarin kartta vuodelta 1748. Lähde Titta Kallio-Seppä (2013:198). Alkuperäinen kartta on Museoviraston arkistossa MV hist. k.a. nro 41014 ja sen kopio Pohjois-Pohjanmaan museossa). Tutkimusalue ympyröity punaisella.

Karttaote 9. M.G. Filmerin kartta vuodelta 1802. Lähde Titta Kallio-Seppä (2013:202). Alkuperäinen kartta on Kansallisarkistossa Nymansson Ia.*8/--/a. Uleåborg). Tutkimusalue ympyröity punaisella.

Karttaote 10. J.A. Ehrenströmin ja C.L. Engelin asemakaava vuodelta 1824. Lähde Titta Kallio-Seppä (2013:202). Alkuperäinen kartta on Kansallisarkistossa). Tutkimusalue ympyröity punaisella. Tuleva koulurakennus on merkitty karttaan.

Karttaote 11. Kartta vuodelta 1793 asemituna Oulun nykyiselle kartalle. Nykykartta: Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvat R4412G ja R4414A © MML 2014. Taustakartta: Digitaaliarkisto. Alkuperäinen kartta: KA, Kansallisarkiston kartta- ja piirustusosasto (1640-1960), Oulu lo* 1/-- Geometrisk karta öfver Uleåborgs stad uti Österbottens norra Höfdingedöme. (1793 Haxell, M. Uhlbrandt, L.H.) Asemoinnissa käytetty apuna T. Ikosen ja T. Mökkösen inventointiraporttia (OULU – ULEÅBORG Kaupunkiarkeologinen inventointi 2002. Museovirasto RHO) Asemointi Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut.

Karttaote 12. Kartta vuodelta 1793 asemituna Oulun nykyiselle kartalle. Nykykartta: Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvat R4412G ja R4414A © MML 2014. Taustakartta: Digitaaliarkisto. Alkuperäinen kartta: KA, Kansallisarkiston kartta- ja piirustusosasto (1640-1960), Oulu lo* 9/-- Geometrisk charta öfver Uleåborgs stad i Österbottens Höfdingedöme. (1815 Andersin, G.D.). Asemoinnissa käytetty apuna T. Ikosen ja T. Mökkösen inventointiraporttia (OULU – ULEÅBORG Kaupunkiarkeologinen inventointi 2002. Museovirasto RHO). Asemointi Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

Nykyisen Lyseon tontilla oli vuoden 1815 kartassa kaupungin vankila, raatihuone, raatihuoneen tori sekä viisi tonttia rakennuksineen. Tontit nro 19 ja 20 sijaitivat nyt tutkitulla alueella.

Vuoden 1822 palon jälkeen raatihuoneen ja torin paikalle päätettiin rakentaa koulu. J.L. Engelin suunnittelema koulurakennus valmistui 1831 Torikadun varrelle. Myöhemmin rakennusta on jatkettu ensin jatkamalla Torikadun varren rakennusta koko korttelin levyiseksi ja myöhemmin lisäämällä Kajaaninkadun ja Linnankadun varsien siipirakennukset sekä rakentamalla Kajaaninkadun varren erillinen liikuntasali. Vuonna 1887 otetussa valokuvassa Lyseon lukion tontin luoteislaidassa on ryhmä rakennuksia, mutta sisäpiha on rakentamaton. Sisäpiha näyttää säilyneen rakentamattomana vuodesta 1822 lähtien.

Kuva 1. Yksityiskohta vuonna 1887 otetusta kuvasta, jossa näkyy Lyseon tontin 1-11-1 luoteisreunan rakennuskantaa, itse koulurakennus sekä sen takana tuomiokirkko (Hyttinen 2013:9, alkuperäinen kuva Pohjois-Pohjanmaan museo).

3. Tontin 1-11-1 tutkimushistoria

Mika Sarkkinen Pohjois-Pohjanmaan museosta teki vuonna 2006 pienimuotoisen koekuopituksen Lyseon tontilla. Tutkimuksissa avattiin kaksi koekuoppaa lyseon tontin luoteisosan nurmialueelle. Koekuopasta 2 löydettiin säilyneitä kulttuurikerroksia. Vuonna 2007 Museoviraston rakennushistorian osasto toteutti tontilla koekaivaukset, joita johti Titta Kallio-Seppä. Tällöin tontille avattiin kolme koeojaa, joista kaksi avattiin tontin sisäpihalle (koeojat A ja B) sekä yksi viheralueelle (koeoja C). Kaikista ojista havaittiin ja dokumentoitiin säilyneitä kulttuurikerroksia ja rakennejäännöksiä 1600- ja 1700-luvuilta. Koeojasta A, joka sijoittuu keskelle kesän 2014 tutkimusaluetta, löydettiin jäännöksiä 1600-luvulle ajoittuvasta puutasosta ja

kahdesta palojätekuopasta. Rakenne tuli esille heti modernien pihan pohjustuskerrosten alta, joten 1700- ja 1800- lukujen kerrokset todettiin tuhoutuneeksi pihan myöhempien kunnostustöiden yhteydessä. Myös koeojan itäpääty todettiin kokonaisuudessaan tuhoutuneeksi. Tutkimuksen mukaan kivettyllä piha-alueella oli vanhimpia kulttuurikerroksia vielä jäljellä, mutta hyvin ohuelti (n. 20-30 cm). Koeojasta B tehtiin havaintoja kivitasosta, joka tulkittiin mahdolliseksi kadun tai pihan kivipinnaksi. Paksummat kulttuurikerrokset sijaitsivat koeojassa C ja ne ajoittuivat 1800-luvulta 1600-luvulle. Rakenteita löytyi kaksi, palanut kivi- ja puurakenne sekä hirsirakenne. Molempien rakenteiden käyttötarkoitus jäi avoimeksi. Rakenteet ajoittuvat kuitenkin 1600-luvun lopulta 1700-luvun ensimmäiselle puoliskolle. Koeojien löytöaines oli niukkaa, mutta viittaa alueen olleen rikkaiden porvareiden asuttamaa. Vuoden 2014 tutkimuksissa havaittiin koeoja A kaivamisen jääneen syystä tai toisesta kesken, sillä koeojan pohjalta löydettiin vielä koskemattomia yksiköitä ja rakenteita. Koeoja A oli myös onnistuttu avaamaan vain muutaman sentin päähän 1600-luvun loppupuolen tai 1700-luvun alun talosta (ryhmä 2).

Museoviraston Arkeologisten kenttäpalveluiden toteuttamissa, FM Marika Hyttisen johtamissa tutkimuksissa vuonna 2013 piha-alueen itäosaan avattiin kaksi pohjois-eteläsuuntaista kaivausalueita, alueet A ja B. Tutkittujen alueiden yhteenlaskettu koko oli n. 75 m². Kaivausalueilta dokumentoitiin 1600-luvulle ja 1700-alkuun ajoittuvia kulttuurikerroksia ja rakenteita. Kaivausalueelta A löydettiin 1600-luvun lopulle ajoittuva rakennuksen pohja, joka muodostui puutasosta ja sen alla olleesta osin säilyneestä kivijalasta. Rakennus ei ollut palanut ja sen yhteydestä talletettiin useita 1600-luvun loppuun ajoittuvia rahoja ja mm. aseiden piilukko. Rakennuksen alta tuli esille vanhempi, 1600-luvun ensimmäiselle puoliskolle ajoittuva hirsirakennuksen pohja. Kyseinen rakennuksen pohja jatkui avaamattomalle alueelle ainakin länteen ja pohjoiseen. Rakennuksen yhteydestä dokumentoitiin kolmen hiiltyneen tynnyrin jäännökset, joista kahdesta otetusta maanäytteestä analysoitiin hiiltyneitä rukiin ja ohran jyviä. Rakennus on palanut joko vuoden 1652 tai 1655 kaupunkipalossa ja edustaa näin Oulun varhaisinta rakennuskantaa. Lisäksi kaivausalueelta B dokumentoitiin 1600-luvun alkupuolelle ajoittuva kuoppajäännös, jonka päälle oli rakennettu kivijalka. Kivijalka ajoittuu 1600-luvun toiselle puoliskolle tai 1700-luvun alkuun. Molemmilta kaivausalueilta dokumentoitiin myös useita kuoppajäännöksiä. Muutamien kuoppajäännösten tarkoitus jäi avoimeksi, mutta osaa oli selvästi käytetty jätekuoppina. Kaivaustutkimuksen mukaan lyseon sisäpihan nuoremmat 1700-luvun puolenvälin ja loppupuolen sekä 1800-luvun kulttuurikerrokset ovat suurimmaksi osin tuhoutuneet myöhemmin tehtyjen pihan perustustöiden yhteydessä. Myös muutamat modernit kaivannot olivat paikoin tuhonneet kulttuurikerrostumia. 1600-luvun ja 1700-luvun alun kerrokset ovat sitä vastoin erittäin hyvin säilyneitä ja ne alkavat suoraan pihan modernien täyttökerrosten alta.

Vuonna 2014 Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut tutki Lyseon pihan poikki kulkevan putkikanaalin itäpuolisen osan FM Esa Mikkolan johdolla. Avatun alueen laajuus oli noin 380 m². Alueen ylimmät kulttuurikerrokset olivat tuhoutuneet pihan aiemmissa kunnostustöissä. Lyseon pihan itäosan pohjoisreunalta kaivettiin esille kaksi päällekkäistä rakennusta, joista oli havaintoja myös edelliseltä tutkimusvuodelta. Rakennuksista nuorempi oli pystytetty vuoden 1652 tai 1655 palon jälkeen toteutetun uuden asemakaavan suuntaisesti. Rakennuksessa ei ollut palon jälkiä. Tämän rakennuksen alta tuli esille tulipalossa tuhoutunut rakennus. Rakennus oli säilynyt niin hyvin, että siitä voitiin erottaa eri tavoin palaneita huonetiloja. Lisäksi löydettiin useita maakellareita sekä vanhan raatihuoneentorin kiveystä. Löytöaineisto oli poikkeuksellisen hieno. Alueelta löydettiin pääasiassa 1600-luvulle ajoittuvaa esineistöä.

Vuonna 2015 Muuritutkimus Ky tutki FM Maija Helmaan johdolla Lyseon pihan poikki kulkevan putkikanaalin länsipuolelta noin 340 m² laajuisen alueen, josta löytyi kaksi kivettyä kellaria. Toinen niistä ajoittuu 1600-luvulle ja toinen 1700-luvun toiselta puoliskolta 1800-luvun alkuun. Lisäksi löydettiin muutamia uudempien

rakennusten seinälinjojen perustuksia ja leivinuunin perustus. Aiemmat pihat kunnostustyöt olivat tuhonneet suurimman osan vuonna 2015 tutkitun alueen kulttuurikerroksista.

Edellisten tutkimusten lisäksi Lyseon tontin ympäristössä on tehty arkeologisia katutöiden valvontoja vuosina 2004¹⁶ ja 2006¹⁷. Vuoden 2004 valvonnassa tutkittiin mm. Kajaaninkatua Lyseon tontin kohdalla. Valvonnassa löydettiin merkkejä vuosien 1652 ja 1655 palojen yhteydessä tuhoutuneista rakennuksista. Vuonna 2006 Linnankadun katutöiden ja Pokkitörmän viheralueen arkeologisen valvonnan yhteydessä dokumentoitiin tontin pohjoispuolelta 1600-luvulta 1800-luvun alkuun ajoittuvia kulttuurikerroksia ja rakenteita.

4. Tutkimuksen käytännön toteutus ja dokumentointimenetelmät

Tutkittavaksi suunniteltu alue tutkittiin tilaajan toivomuksesta osissa ja tilaajan asettamassa aikataulussa. Eri osa-alueiden keskinäinen sijainti käy ilmi alla olevasta karttaotteesta 10. Tutkimukset aloitettiin 27.6.2016 avaamalla kaivinkoneella Lyseon lukion pihalle Linnankadulta tuova ajoväylä eli osa-alue 1. Tämän alueen koko oli noin 120 m². Kaivinkoneella poistettiin pihaa peittävät noppakivet, niiden alla ollut tasoitushiekkakerros sekä noin 40-60 cm paksut täyttö- ja purkukerrokset. Täyttökerrokset koostuivat mm. moreenisorasta, murskeesta ja purkujätteestä.

Koska piha-alueella ei ole toimivaa sadevesiviemärintiä, jouduttiin Linnankadun varrella sijaitsevan rakennuksen päädyn sadevesikourusta syöksytorvea pitkin tulevat sadevedet ohjaamaan suoraan kaivausalueen nurkkaan kaivettuun imeytyskuoppaan jätesäkeistä ja ilmastointiteipistä tehtyjä laskuputkien avulla.

Suurin osa osa-alueen 1 kulttuurikerroksista oli tuhoutunut pihan kunnostus- ja rakennustöissä. Alueelta 1 löydettiin kuitenkin kahden sisäkkäisen kiviseinäisen kellarin jäännökset. Näistä vanhempi saattaa ajoittua kaupungin vanhimpaan rakennusvaiheeseen. Osa-alue 1 saatiin täytettyä kokonaan ja päällystetty murskeella 15.7.2016 mennessä, mikä oli myös tilaajan asettama tavoite.

Osa-alueen 2 avaaminen kaivinkoneella aloitettiin kuitenkin jo 6.7.2016. Osa-alue 2 kattoi lukion pysäköintialueen itäosan ja osan nurmialueesta. Vuoden 2007 koeoja C sijaitsi osittain osa-alueella 2. Osa-alueen 2 koko piti olla noin 230 m², mutta alueen pohjoisreunassa Linnankadun myötäisesti kulki sähkökaapelikaivanto, jolle piti jättää noin metrin varoalue. Pysäköintialue oli päällystetty noppakivillä. Noppakivien alla oli erilaisia täyte- ja purkukerroksia noin 50-80 cm syvyydeltä eli lähes kaikki kulttuurikerrokset olivat tuhoutuneet. Ainoastaan syvimpien kuoppien pohjat olivat säilyneet. Nurmialueella myös ylimmät kulttuurikerrokset olivat säilyneet hyvin lukuun ottamatta käytöstä poistettuja sadevesikaivoja ja niihin johtavien putkien kaivantojen kohtia. Osa-alueen 2 tutkimukset tuli saada päätökseen koulujen alkuun mennessä eli 9.8.2016. Tämä tavoite myös saavutettiin.

Osa-alue 3 avattiin viimeisenä. Osa-alue kattoi pysäköintialueen koko länsiosan, osan graniittiportaille vievästä noppakivetystä käytävästä sekä osan nurmialueesta. Osa-alue 3 oli saman kokoinen kuin osa-alue 2. Osa-alueen 3 noppakivettyjen kohtien alla oli paksult modernia täyttökerrosta, mutta nurmialueella kulttuurikerrokset alkoivat heti nurmen ja ohuen multakerroksen alta. Osa-alueilta 2 ja 3 löydettiin yhden kivetyn kellarin ja ainakin kahden rakennuksen jäännökset. Lisäksi löydettiin 1600-luvun alkupuolella käytössä olleeseen katuun liittyneitä rakenteita sekä mahdollisesti 1800-luvun alkupuolelta peräsin ollut

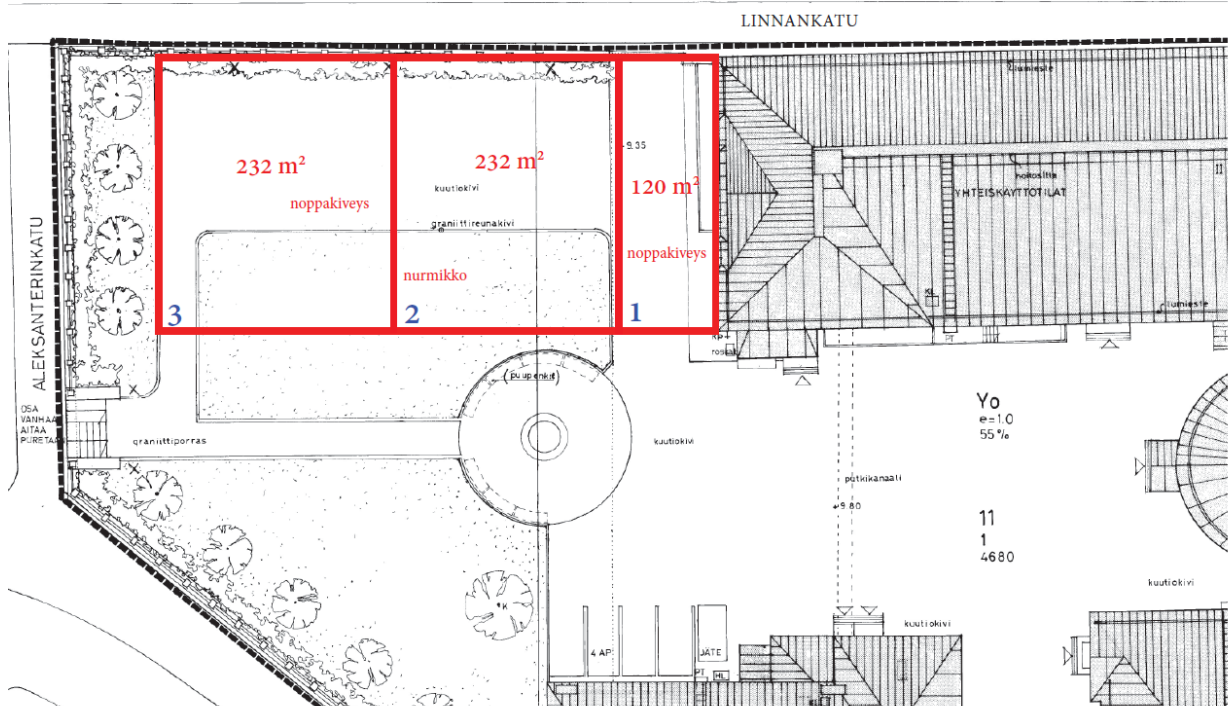
---

¹⁶ Titta Kallio 2004, Museovirasto RHO

¹⁷ Marika Hyttinen 2006, Museovirasto RHO

kaivo. Kaivo löytyi osa-alueen 3 täytön yhteydessä kaivinkoneella tehdystä tarkastuskaivannosta syyskuun loppupuolella varsinaisten kaivausten päätyttyä.

Osa-alueiden avaamisen valvonnasta vastasivat pääasiassa apulaistutkijat Terhi Tanska ja Terhi Taipaleenmäki kaivausapulaisten avustuksella. Yksiköiden ja rakenteiden määrittelyvastuu kentällä jakautui siten, että Taipaleenmäki vastasi osa-alueesta 1 ja Tanska osa-alueesta 2. Molemmat vastasivat yhdessä osa-alueesta 3.

LIIKELAITOS OULUN TILAKESKUS - ARKEOLOGISET KAIVAUKSET - OULUN LYSEO

LIITE TARJOUSPYYNTÖÖN 1/2 - 18.5.2016

Karttaote 12. Osa-alueiden keskinäinen sijainti ja arvioitu koko tarjouspyynnön mukaan. Käytännössä alue jäi noin 20 m² pienemmäksi Linnankadun reunasta löytyneen sähkökaapelin vuoksi. Sähkökaapelia tuli esille myös alueen 3 länsireunasta.

Vasemmalla AKDG5180:2 Työkuva. Aluetta 1 avataan. Kuvassa Terhi Tanska, Terhi Taipaleenmäki, Tuija Väisänen, Pauli Haapakangas ja Matleena Riutankoski. Kuvattu kaakosta. Oikealla AKDG5180:4. Työkuva. Aluetta 1 avataan. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki, Tuija Väisänen, Pauli Haapakangas ja Matleena Riutankoski. Kuvattu luoteesta. Kuvat Esa Mikkola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:40 Työkuva. Kaivausaluetta 2 avataan koneellisesti. Kuvattu etelästä. Oikealla AKDG5180:84 Työkuva. Kaivausalue 1 on saatu lähes täytettyä. Aluetta 2 kaivetaan. Kuvattu lännestä. Kuvat Esa Mikkola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:171 Alue 3. Kaivausalueen 3 eteläosa pintakerrosten Y0 poiston jälkeen. Esillä mm. R321 ja Y224. Kuvattu etelästä. Oikealla AKDG5180:515 Alue 3. Työkuva. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Kuvassa Terhi Tanska. Kuvattu pohjoisesta. Kuvat Terhi Tanska ja Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

Kaivauksen mittausdokumentointi tehtiin Topcon QS 3A -robottikymetrillä, joka asetoitiin Oulun kaupungin käyttämään ETRS-GK26 – koordinaatistoon¹⁸. Korkeusjärjestelmänä käytettiin N2000-järjestelmää. Asemoinnissa käytettiin apuna vuonna 2014 luotuja asemointipisteitä. Asemointipiste 200 sijaitsee Kajaaninkadun varrella sijaitsevan erillisen liikuntasalirakennuksen sisäpihalla olevan luoteisenpuoleisen oven (etätyötila) porraskiven oikeassa reunassa. Asemointipiste 201 sijaitsee Linnankadun puoleisen siipirakennuksen päädyssä olevan ruokalan sisäänkäynnin oikeanpuoleisen oven porraskiven luoteisnurkassa (sisälle mentäessä vasemmalla). Asemointipiste 202 sijaitsee Linnankadun puoleisen siipirakennuksen pääsisäänkäynnin porraskiven luoteisreunassa (sisälle mentäessä vasemmalla). Asemointipiste 203 sijaitsee juhlasalin portaiden alimman porraskiven koillisreunassa (sisälle mentäessä vasemmalla). Asemointipiste 204 sijaitsee Kajaaninkadun suuntaisen siipirakennuksen päädyn portaitten alimman portaan koilliskulmassa (sisälle mennessä vasemmalla). Takymetrimittausten virhemarginaali on noin ± 3 mm.

¹⁸ Oulun kaupungin aineistoissa ETRS-GK26 koordinaatistosta I-koordinaatista jätetään merkitsemättä kaksi ensimmäistä numeroa (numerot 2 ja 6)

Asemointipisteet		ETRS-GK26 N2000		
Pno	N	E	N2000	Käytössä
100	7213208,348	26475105,882		2013
101	7213236,493	26475099,758		2013
102	7213195,431	26475125,719		2013
103	7213176,359	26475113,625		2013
200	7213186,789	26475101,569	10,512	2014
201	7213204,533	26475108,378	10,652	2014
202	7213194,935	26475125,898	10,827	2014
203	7213185,947	26475124,808	10,552	2014
204	7213178,498	26475113,764	10,526	2014

Taulukko 1. Vuoden 2014 asemointipisteet

Vuoden 2014 asemointipisteiden avulla vuoden 2016 kaivausta varten luotiin viisi uutta asemointipistettä. Pisteiden koordinaattitiedot ja korkeus käyvät ilmi alla olevasta taulukosta 2. Asemointipisteistä numerot 300 ja 305 sijaitsevat Linnankadun varrella, Lyseon sisääntuloväylän molemmin puolin. Asemointipiste 304 sijaitsee Linnankadun puoleisen siipirakennuksen päädyssä olevassa betonikourussa. Asemointipisteet 301 ja 302 sijaitsevat puolestaan Lyseon pihalta Aleksanterinkadulle vievien kiviportaiden ylimmän portaan molemmin puolin olevien valaisinpylväiden juurella.

Asemointipisteet		ETRS-GK26 N2000		
Pno	N	E	N2000	Käytössä
300	7213223,451	26475114,021	10,023	2016
301	7213222,701	26475068,489	10,304	2016
302	7213226,310	26475070,632	10,316	2016
304	7213214,300	26475108,689	10,533	2016
305	7213226,901	26475108,005	10,184	2016

Korkeuskiitopiste oli siirretty Lyseolle vuonna 2014 Oulun kaupungin korkeuskiitopisteeltä nro 63, jonka sijaintikoodinaatit ovat N=7213208,474 ja E=26475166,538 (ETRS-GK26 koordinaattijärjestelmä). Pisteiden korkeusarvo 10.182 m mpy oli N2000 korkeusjärjestelmän mukainen.

Kaivausmenetelmänä käytettiin stratigrafista yksikkökaivausta. Menetelmän mukaisesti stratigrafiset yksiköt tunnistettiin, määritettiin, dokumentoitiin ja poistettiin luontaisten rajojen mukaisena kokonaisuutena. Yksiköt poistettiin periaatteessa nuoremmasta vanhimpaan eli käänteisessä stratigrafisessa järjestyksessä. Kaikkia moderneja häiriöitä ei kuitenkaan ollut tarkoituksenmukaista poistaa. Kaivaminen toteutettiin pääasiassa kaivauslastoin. Lapioiden poistettiin lähinnä paksumpia purku- ja täyttökerroksia sekä laaja-alaisia yksiköitä. Irrotettua maa-ainesta ei seulottu.

Kustakin yksiköstä (maakerros, rakenne tai leikkaus)¹⁹ laadittiin oma sähköinen lomake, johon kerättiin kaikki oleellinen tieto dokumentoitavasta kohteesta. Stratigrafiset yksiköt saivat oman tunnistenumeronsa. Yksikköjen edessä oleva kirjaintunnus kertoo onko kyse **kerroksesta** M, **rakenteesta** R vai **leikkauksesta** L. Kirjaintunnusten lisäksi käytettiin juoksevaa numeroa. Juoksevan numeron jälkeen merkitty kirjaintunnus A-H kuvaa saman rakenteen eri rakenneyksiköitä (esim. hirsiiä, lattialautoja, kiveyksiä tms.). **Interfaasia** i

¹⁹ Leikkaus vastaa osittain vuonna 2013 käytettyä rajapinnan käsitettä

käytettiin kuvaamaan rajapinnan käsitettä. Käytännössä interfaaseiksi määriteltiin ulkoisen voiman aiheuttamat painaumet kerroksissa. Tässä noudatettiin vuoden 2014 kaivauksella omaksuttua käytäntöä. Vuonna 2013 käytetyn menetelmän mukaan rajapinnoiksi oli määritelty kuopat ja modernit kaivannot, jotka lävistivät vanhempia maakerroksia. Leikkauksen käsite on kuitenkin rajapintaa laajempi, sillä se kuvaa kaikkia niitä prosesseja joiden seurauksena alla oleva kerros on leikkautunut. Interfaaseja olivat yksikkönumerot i370, (kellarin rakennepuiden jättämiä painautumia), i387 (lahonneen puun jättämä painautuma), i413 (renkaanjaljet leikkauksen L46 pinnassa) ja i468 (maatuneen puun jättämä painautuma).

Tunnus **YO** käsittää kaivausalueiden pinta- ja tasauskerrokset eli noppakivet (10 x 10 cm), niiden alla olleen puhtaan ja löyhän vaaleanruskean hienon hiekan (paksuus noin 10 cm) sekä karkea sorahiekka (30-35 cm), jossa oli runsaasti pyöreitä luonnonkiviä ($\varnothing$ 3-30 cm). Yksikköön kuuluu lisäksi nurmikko sekä sen alinen sekoittunut peltomulta (12-15 cm) osa-alueilla 2 ja 3. Multakerrokseen oli sekoittunut hiekan lisäksi mm. keramiikkaa, muuta löytöainestoa sekä tiiltä.

Puhtaalle pohjamaalle on annettu tunnus **Y1000**. Lisäksi vuoden 2007 koeoja merkittiin tunnuksella L2007C. Juokseva numero annettiin dokumentoitavalle ilmiölle riippumatta siitä mitä kirjaintunnistetta oli käytetty eli kaivauksella käytettiin vain yhtä juoksevaa numerosarjaa. Tutkitulta alueelta havaittiin, dokumentoitiin ja tutkittiin yhteensä 510 erilaista kerros- tai leikkausyksikköä ja 109 rakennetta. Yksiköistä ja rakenteista pystyttiin erottamaan 14 erillistä kokonaisuutta eli ryhmää. Yksiköiden, leikkausten ja rakenteiden välisiä ajallisia ja fyysisiä suhteita kuvaavaa kokonaisvaltaista stratigrafista yksikkömatriisia ei näin suuresta määrästä yksiköitä ollut mahdollista laatia. Kaikkien yksiköiden, rakenteiden ja leikkausten väliset fyysiset suhteet käyvät kuitenkin ilmi yksikkö- ja rakenneluetteloista, jotka on liitetty tähän kertomukseen.

Kaivauksella käytettiin myös käsitettä ”**ryhmä**”, jolla kuvataan joko yksittäistä rakennusta, tiettyä selkeästi erottuvaa prosessia tai muuta selkeää kokonaisuutta. Ryhmiin jakaminen on näin ollen laajan tutkimuskohteen monimutkaisen stratigrafian käsittelyn apuväline.

Alueen avaamisen jälkeen alueet puhdistettiin irtaimesta maa-aineksesta ja esiin tullut taso valokuvattiin, vaaittiin ja piirrettiin dokumentointitasona 1. Kyseessä oli ainoa dokumentointitaso, jossa kaikki ilmiöt olivat samaan aikaan esillä. Muut kaivauskertomukseen liitetyt dokumentointitasot²⁰ on laadittu siten, että edellisessä dokumentointitasossa kokonaan esillä olleet yksiköt on poistettu ja niiden alta tulleet yksiköt, leikkaukset ja rakenteet ovat esillä. Dokumentaatiotasossa pyritään esittämään suunnilleen samanaikaiset yksiköt ja rakenteet, mutta tämä ei piirustusteknisistä syistä aina ole ollut mahdollista. Sama yksikkö tai rakenne voi näin ollen esiintyä useassa dokumentointitasossa. Tämä helpottaa rakennusten ja muiden kokonaisuuksien hahmottamista. Dokumentointitasoihin on merkitty korkeustietojen lisäksi yksikkö-, rakenne- ja leikkausnumerot. Jos dokumentointitasoon on merkitty kaksi yksikkömerkintää allekkain, on alemman yksikön rajat esitetty katkoviivalla. Päällekkäiset, pienialaiset yksiköt on näin ollen esitetty samalla kartalla dokumentointitasojen määrän pitämiseksi kohtuullisena.

Löydöt otettiin talteen yksiköittäin. Myös kaikki luuaineisto otettiin talteen samalla periaatteella. Löytöjä ei otettu lainkaan talteen sekoittuneista ja selkeästi moderneista kerroksista. Sekoittuneista yksiköistä löydöt on otettu talteen, mutta kaikki modernit esineet on poistettu. Myös osa sekoittuneiden kerrosten historiallisen ajan löydöistä on poistettu dokumentoinnin jälkeen jälkityövaiheessa. Poistettujen löytöjen luettelo ja niistä otetut kuvat on liitetty tähän kertomukseen. Löytöjen puhdistus ja luettelointi toteutettiin

---

²⁰ Stratigrafisen yksikkökaivauksen dokumentointitaso ei näin vastaa teknisinä kerroksina kaivettaessa syntyviä tasoja, jotka ovat horisontaaleja poikkileikkauksia kohteen kerrosjärjestyksestä.

Oulun Ruskossa, mihin löydöt on myös tällä hetkellä varastoituna lukuun ottamatta konservointiin menneitä löytöjä. Konservointiin toimitetaan 84 esinettä, joista valtaosa oli rahoja.

Lyseon vuoden 2016 tutkimuksista otettiin 30 maanäytetty kasvinjäänteiden analysoimiseksi. Kasvinjäänteiden eli makrofossiilien analyysin tarkoituksena on toimia arkeologisen tutkimuksen tukena rakenteiden, maakerrosten ja rakennusten käyttötarkoituksen tulkinassa. Kasvinjäänteitä voidaan käyttää myös radiohiiliajoitusten materiaalina. FM Mia Lempiäinen-Avci²¹ analysoi Lyseon lukion kaivaukselta otetut maanäytteet. Näytteiden koko vaihteli puolesta litrasta kolmeen litraan. Näytteiden yhteenlaskettu tilavuus oli 50 litraa. Maanäytteet käsiteltiin nk. kellutusmenetelmällä Turun yliopiston kasvimuseon arkeobotaniikan laboratoriossa. Löytyneet kasvinjäänteet on luetteloitu Turun yliopiston kasvimuseon makrofossiilikokoelmaan. Hiiltyneitä ohran jyviä löydettiin vain kolme kappaletta. Määrä on huomattavan pieni verrattuna vuoden 2014 näytteisiin, joista löydettiin peräti 1354 hiiltynyttä viljan jyvää. Näistä suurin osa oli ohraa. Vuoden 2016 näytteissä oli eniten vadelman siemeniä (yli 1000 kpl). Niitä oli erityisen paljon näytteessä 18, joka oli otettu kerrosyksiköstä Y295. Kyseinen kerros oli täynnä tasolasin kappaleita. Eksoottisin kasvinjäännelöytö oli näytteestä 7 (kerrosyksikkö Y144, kaivon teelmä ja/tai tunkiokuoppa) löydetty yksi viikunan siemen. Peräti 23 % näytteistä oli täysin löydöttömiä.

Kaivaukselta otettiin myös neljä puunäytettä dendrokronologista iänmäärittystä varten. Kaikki näytteet otettiin osa-alueelta 3. Kolme näytteistä on ryhmän 5 kellarista ja yksi kaivon **R608**. Näytteitä ei vielä tämän raportin kirjoittamisen aikaan ole analysoitu.

Juokseva näytenro	Ryhmä	Rakenne	Kuvaus
24	5	R491	R491b hirsi, kaksi näytettä samasta hirrestä (24a ja 24b). Alkuperäisellä paikallaan olleelta vaikuttaneesta palaneesta hirrenpätkästä kellarin huonetilan oven kohdalla.
27	5	R491_5	R491 kellarin huonetilassa olleen eteläisimmän palaneen hirren luoteispää, Y536:n alta.
28	5	R572	Rakenteesta R572 (palamaton kellarin 5 alin lattiarakenne) otettu näyte, kellarin huonetilan pohjoisin palamaton puu.
38	12	R608	Kaivon R608 alaosan hirrestä, tarkka paikka tuntematon, hirsi irrotettiin kaivinkonekaivussa.

Taulukko 3. Dendrokronologisten näytteiden luettelo

Valokuvausdokumentointi tapahtui yksinomaan digitaalikameralla kuvaamalla. Digitaalikuvat on liitetty Museoviraston ylläpitämään WebMuskettiin päänumerolla AKDG5180. Kuvat on luetteloitu niiden ottamisjärjestyksessä. Kuvauskopterilla 1.8.2016 otetut kuvat on kuitenkin luetteloitu WebMuskettiin varsinaisten kaivauskuvien jälkeen.

Oulun asemakaava ei ole pääilmansuuntien mukainen. Digitaalikuvissa ilmansuunnat on ilmaistu siten, että lukiorakennuksen vanhin Torikadun varrella oleva osa olisi idässä, vaikka se on oikeasti lähinnä itäkaakossa, Linnankadun varren siipirakennus pohjoisessa (oikeasti lähinnä pohjoiskoillisessa), nurmialue lännessä (oikeasti länsiluoteessa) ja Kajaaninkatu etelässä (etelälounaassa). Tässä noudatetaan vuosien 2013 ja 2014 kaivauksen ilmansuuntamäärittelyjä. Yksikköluettelossa on kuitenkin käytetty todellisia ilmansuuntia.

²¹ Analyysiraportti on liitetty tutkimuskertomukseen. Vuoden 2014 tutkimusten analyysin teki niin ikään Mia Lempiäinen-Avci. Vuoden 2013 tutkimusten makrofossiilianalyysin teki Anne-Mari Tranberg (kuusi näytettä koeajasta A ja kolme näytettä koeajasta B). Vuoden 2007 näytteet analysoi Terttu Lempiäinen.

5. Kaivaushavainnot

Tässä luvussa esitellään yleispiirteisesti kaivauksissa löytyneet kokonaisuudet kuten kellarit, rakennukset ja kaivot. Näihin liittyvät elementit, rakenteet ja kerrokset, on kuvattu tarkemmin raportin lopusta löytyvistä rakenne- ja yksikkölomakkeissa. Yksiköt ja maalajit on pyritty kuvaamaan mahdollisimman tarkasti ja yksityiskohtaisesti. Myös niiden stratigrafinen asema on pyritty selvittämään, vaikka kerrosjärjestys oli paikoin tulkinnanvarainen ja osin modernien kaivantojen sotkema. Kaivaushavaintojen esittely tehdään Terhi Tanskan ja Terhi Taipaleenmäen tekemän ryhmäjoittelun pohjalta. Tuija Väisänen on laatinut 3D-mallit ryhmistä 1, 2, 3, 5 ja 6. 3D-mallit on valmistettu niitä varten kentällä otetuista digitaalikuvista Agisoft-ohjelmalla. 3D-malleja voidaan tarkastella eri suunnista tavallisella Adobe Readerillä, sillä mallit ovat pdf-muodossa.

5.1. Kellarit

Vuoden 2016 kaivaukselta löydettiin kolmen kiviseinäisen kellarin jäännökset. Kellareista kaksi sijaitsi osa-alueen 1 pohjoisosassa. Nämä kellarit olivat sisäkkäin. Kolmas kellari tuli esille osa-alueiden 2 ja 3 rajalta. Tämä oli kellareista parhaiten säilynyt.

5.1.1 Kivikellari 1 (ryhmä 1)

Sijainti: osa-alueen 1 pohjoisosassa

Yksiköt: kellaritilan ja halssin täyttö- ja purkukerrokset Y8, Y22, Y29, Y31, Y32, Y33, Y38, Y47, Y48. perustuskaivanto ja sen täyttökerrokset: L42, Y43 ja Y7. rakenteisiin liittyvät kerrokset Y41, Y49, Y50, Y51, Y66, Y70, Y72, Y73, Y74 ja Y616.

*Rakenteet: kellarin ja halssin seinät R10
kellarin ovi R35, R36 ja R37
nuorempi lattiataso R39, R44, R63
vanhempi lattiataso R52, R59, R64 ja R71
halssin porras R65
halssin porras- tai tukikiviä R68
halssin lattiataso R69
kellarin purun tai täyttämisen aikana liikkuneet rakenteet/rakenneosat: R26, R30, R34 ja R40.*

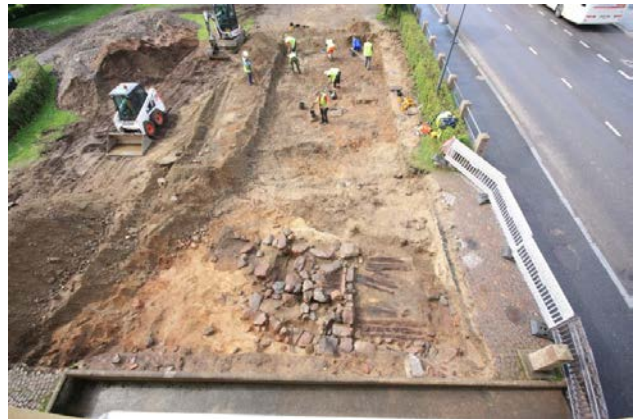
Häiriöt: L2ab

Ajoitusarvio: nykyisen asemakaavan suuntaisen kivikellarin jäännökset. Rakennus ajoittuu vuoden 1652 tai 1655 paloa nuoremaksi

Osa-alueen 1 pohjoisosasta läheltä Linnankatua löydettiin kaksi sisäkkäistä kellaria. Kellareista nuorempi rakenneosineen muodostaa ryhmän 1. Kellari 1 koostui suorakaiteen muotoisesta kellaritilasta sekä siihen johtaneesta kapeammasta, suorakaiteen muotoisesta eteiskäytävästä eli halssista. Halssi sijaitsi kellarin lounaispuolella, kellarin lounaisseinän vasemmalla laidalla. Halssi sijaitsi korkeammalla tasolla kuin itse kellaritila ja kulkua kellariin oli helpotettu porrasaskelmilla. Kellaria varten oli kaivettu perustuskaivanto **L42**, jonka koko oli noin 3 x 5,5 m. Kellarin seinistä oli jäljellä niiden alimmaisina kivikerta. Moderni putkikaivanto **L2ab** oli rikkonut kellarin luoteisseinän ja -nurkan lähes kokonaan. Kellaritila (sekä halssi) oli täyttynyt/täytetty usealla täyttö- ja purkukerroksella, joiden alta löydettiin jäännöksiä ainakin kahdesta eri aikaisesta lattiatasosta. Nuorempi lattiataso koostui rakenteista **R39, R44** ja **R63** ja vanhempi rakenteista **R59**,

R64 ja **R71**. Todennäköisesti samanaikainen rakenne vanhemman lattiatasoin kanssa on rakenne **R52**. Kellarin takaosassa lattiapuut olivat kaakkois-luoteissuuntaisia ja muualla kellarin sisäpuolella, koillis-lounaissuuntaisia. Kellariin kuuluvan halssin alatasolla oli myös jäänteitä mahdollisesta lattiatasosta. Huonokuntoiset lattiapuut olivat kaakko-luode suuntaan aseteltuja. Näiden lisäksi halssissa oli selkeä kivistä valmistettu porrasaskelma, **R65**, joka on voinut olla jossain vaiheessa vuorattu puulla. Kellaritilan ja halssin yhtymäkohdasta löydettiin kellaritilaan johtaneen oviaukon, kynnyksen ja oven jäännökset. Kellari oli perustettu kerrosten **Y43**, **Y72**, **Y73**, **Y74** ja puhtaan pohjamaan eli **Y1000** päälle kaivantoon **L42**. Kellarin 1 halssi sijaitsi vanhemman kellarin 2 (ryhmä 2) kellaritilassa ja sen rakentamisessa on todennäköisesti hyödynnetty vanhemman kellarin kiviä/seinälinjaa. Suuri osa rakennekivistä oli selvästi palaneita.

Kellarin seinäkivet on dokumentoitu rakenteena **R10**. Rakenne muodostui isoista, halkaisijaltaan 50-80 cm luonnonkivistä, jotka oli aseteltu vierekkäin. Isompien kivien väleihin oli laitettu noin 15-25 cm halkaisijaltaan olevia pienempiä tilke- ja tukikiviä. Kivet muodostivat suorakaiteen muotoisen 330 x 360 cm kokoisen kellaritilan, jonka pituusakseli kulki nykyisen asemakaavan mukaisesti lounaasta koilliseen²². Kellariin johtanut eteiskäytävä eli halssi oli kooltaan 180 x 200 cm.

AKDG5180:11 Osa-alueen 1 pohjoisosassa. Esillä yksiköt Y7, Y8 ja Y9 sekä kivrakenne R10. Kuvattu Lyseon toisen kerroksen ikkunasta idästä. Oikealla AKDG5180:42 Ryhmät 1 ja 2 kuvattuna idästä koulurakennuksen 2. kerroksen ikkunasta. Taustalla kaivetaan aluetta 2 esiin. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

Kellarin nuorempi lattiataso **R39** ei ollut yhtenäinen, sillä siitä oli jäljellä noin kymmenkunta lautaa tai lankkua, joiden suunnat vaihtelivat hieman. Puut olivat 15-20 cm leveitä ja niiden pituus vaihteli 120 ja 200 cm välillä. Tähän nuorempaan lattiavaiheeseen kuului myös pahoin maatumneiden melko lyhyiden puiden alue kellarin perällä **R44** sekä kaksi kellarin kaakkoisseinän vierustalla ollutta lankkua, **R63**. Tämän lattiatasoin alla oli vaaleanruskeanharmaa hiesuisen hienon hiekan kerros **Y51**, jonka alta tuli esille vanhempi puulattia, joka muodostui kolmesta erillisestä lautarakenteesta (**R59**, **R64** ja **R71**). Lattioiden välistä kerroksesta **Y51** löydettiin mm. sirpin terä **KM 41203:160**.

²² Yksikkö- ja rakennekuvauksissa on käytetty todellisia ilmansuuntia. Kuvaluettelossa vastaavat ilmansuunnat ovat etelä ja pohjoinen.

AKDG5180:48 Ryhmä 1. Y51, sirppi *in situ*. Lähikuva. Kuvattu lännestä. Kuva Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:68 Ryhmään 1 kuuluvan kellarin eteinen R10 kuvan keskellä. Eteinen on nykyisen asemakaavan mukaisessa linjassa. Ryhmään 2 kuuluvan kellarin eteiskäytävä eli halssi R28 kuvassa vasemmalla. Kuvattu idästä. Kuva Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG4230:56 ja 58. Ryhmä 1. Kellarin alempi lattiataso R59 sekä yksiköt Y49 ja Y51. Kuvattu lännestä ja idästä. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:44 Ryhmä 1. R35 eli kellarin ovi. Lähikuva. Kuvattu pohjoisesta. Oikealla AKDG5180:37 Kellarin oviaukko osineen R35, R36 ja R37. Kuvattu etelästä. Kuvat Esa Mikkola, Arkeologiset kenttäpalvelut

Kellarin puisesta ovesta **R35** oli säilynyt noin 80 x 80 cm kokoinen osa. Ovi oli kellarin sisemmän oviaukon kohdalla. Vierekkäisiä lautoja oli kolme kappaletta ja niiden pituudet vaihtelivat välillä 55-65 cm. Laudat olivat leikkaantuneet lounaispuolelta. Lautojen leveys oli noin 18 cm ja paksuus 0,5-2 cm. Lautojen päällä kulki kaakko-luode suuntainen, noin 80 cm pitkä ja 3 cm leveä tukilauta, joka oli naulattu pystylautoihin kiinni. Rakenne tulkittiin kellarin oveksi. Kellarin sisemmässä oviaukossa oli puuoven lisäksi oven tiilinen alakarmi **R36** sekä lankkurakenne **R37**, joka oli mahdollinen astinlauta.

Ryhmän 1 kellari ajoittunee 1600-luvun jälkimmäiselle puoliskolle, sillä se on rakennettu uuden asemakaavan suuntaisesti. Näin ollen se on rakennettu joko vuoden 1652 tai 1655 palon jälkeen.

5.1.2 Kivikellari 2 (ryhmä 2)

Sijainti: osa-alueen 1 pohjoisosa, osittain ryhmän 1 muodostaman kellarin sisällä

*Yksiköt: kellaritilan ja halssin täyttö- ja purkukerrokset Y24, Y27, Y80 ja Y81.
perustuskaivanto ja sen täyttökerrokset L17 ja Y23.
rakenteisiin liittyvät kerrokset Y72, Y74, Y92, Y99, Y100 ja 101
käyttötaso tY89 ja Y97*

*Rakenteet: kellarin ja halssin seinä: R28ab.
kynnyksen ja portaan osia R18 ja R106
halssin kynnyksen- ja lattialaudat R78 ja R83.
lattian jäännökset R75.*

Häiriöt: R75

Ajoitusarvio: ajoittuu vuoden 1652 tai 1655 paloa vanhemmaksi

Osa-alueen 1 pohjoispuolella ollut koillis-lounaissuuntainen kivikellari, joka koostui suorakaiteen muotoisesta kellaritilasta sekä siihen johtaneesta kapeasta ja pitkästä halssista, muodostaa ryhmän 2. Halssi sijaitsi kellarin 2 lounaispuolella, lounaisseinän vasemmalla laidalla. Halssin suu oli korkeammalla kuin itse kellaritila, mutta halssissa ei havaittu kivisiä tai puisia porrasaskelmia. Halssin lattia vietti tasaisesti alaspäin ja aivan sisemmän ovensuun kohdalla oli pieni pudotus kellaritilaan sekä puisen kynnyksen tai portaan jäännökset. Kellaritilan seinät olivat suurelta osin tuhoutuneet nuoremman kellarin 1 perustuskaivantoa **L42** kaivettaessa. Vain lounaisseinä sekä pitkä osa kaakkoisseinää oli yhä jäljellä. Koillisseinä ja lähes koko luoteisseinä puuttuivat. Näin ollen kellarin alkuperäistä kokoa on vaikea määrittää. Kellaritilan seinistä oli jäljellä vain niiden alin kivikerta, kun taas halssissa kivikertoja oli paikoitellen jopa kolme. Mielenkiintoisen halssin kivistä tekee myös se, että niiden lyhyempi tasainen sivu on asetettu halssin sisäosia kohti eli kivien pitkät sivut ovat olleet vierekkäin. Kellaritilan seinissä kivet oli puolestaan aseteltu vaihtelevasti, joko lyhyet tai pitkät sivut vastakkain kiven muodosta riippuen. Kellaritilan ja halssin yhtymäkohdasta löydettiin jäännöksiä puisesta kynnyksestä tai portaasta. Myös halssin suulla oli puisia rakennejäännöksiä joko kynnyksestä tai halssin puisesta lattiatasosta. Kellaritilasta löydettiin koillis-lounaissuuntaisia puita, jotka ovat todennäköisesti vanhemman kellarin aikaisia lattiapuita. Kellarin 2 sisältä ei löydetty muita rakennejäännöksiä. Tämä johtunee siitä, että nuoremman kellarin 1 halssi oli rakennettu vanhemman kellarin kellaritilaan ja näin ollen kaikki ylimääräinen oli poistettu perustuskaivantoa tehdessä ja uutta kellaria rakennettaessa. Osaa ryhmään 2 kuuluneista rakennekivistä on todennäköisesti hyödynnetty nuoremman kellarin seiniä rakennettaessa. Suurin osa ryhmään kuuluneista kivistä oli sisäpinnaltaan palaneita.

AKDG5180:77 Ryhmän 2 muodostavan kellarin säilyneet osat. Kuvattu idästä. Kuva Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:69 Ryhmä 2. Yksittäinen lankku R83 kellarin sisemmän oviaukon kohdalla. Kuvattu pohjoisesta. Oikealla AKDG5180:79 Vanhemman kellarin (ryhmä 2) eteiskäytävän kynnyks. Kuvattu koillisesta. Kuvat Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

5.1.3 Kivikellari 3 (ryhmä 5)

Sijainti: osa-alueiden 2 ja 3 rajalla tutkimusalueen eteläreunalla.

*Yksiköt: perustuskaivannon täyttö Y275, Y278 (R276 kivien kohta)
kellarin tiilipurkutäyttö Y259, Y266, Y268, Y277, Y279, Y395 ja Y536
halssin suulla ollut rakentamis- tai purkukerros Y497 ja Y541
kellarin sisäpuolella ollut palo-/purkukerros Y569
mahdollisia purkuun liittyviä tasauskerrokset Y570 ja Y578
palokerros Y581
muut rakenteeseen liittyvät yksiköt Y274, Y289, i370, Y391, Y454, Y461, Y467, Y475, Y490, Y501, Y549 ja Y571*

*Rakenteet: kellarin perustuskaivanto L290
kellarin kiviseinät R276 ja R286.
puuosat R491*

*halssin etuosan puuporras R490 ja R590.
halssin ja kellarihuonetilan väliset karmi- ja kynnyspuut R576.*

Muut rakenteet:

*kellarin takaosassa ollut kaivanto ja siinä olleet kaakko-luode suuntaiset puut - puulaari, tai kellarin lattiaan liittyneitä tukipuita R572 ja L571.
sammutushiekkakaivannon L548 reunalla kulki rakennepuu R551, joka on todennäköisesti kellarista peräisin - tullut purun mukana kuopan reunalle*

Häiriöt: L136b ja d, L218 ja L46

Ajoitus: 1600-luku tai nuorempi?

Osa-alueiden 2 ja 3 rajalla ollut koillis-lounaissauntainen kivikellari 3 muodostaa rakenneosineen ryhmän 5. Kellarista dokumentoitiin palanut ja kellarin sisään romahtanut yläkerran lattia tai kellarin katto (**R491**) ja sisäosan täyttänyt paksu palanut tiilimurska, todennäköisesti romahtanut tiilimuuraus (**Y277, Y395**). Kellarissa tai sen halssissa on mahdollisesti ollut tiiliholvaus. Seinäkivet dokumentoitiin rakennenumeroin **R286** ja **R276**. Huonetilan koko oli noin 3 x 2 m ja kellarin eteiskäytävän eli halssin koko oli noin 2 x 1,5 m. Kellarin sisäänkäynti oli koillisessa. Kellarin pituusakseli kulki koillisesta lounaaseen eli se oli 1600-luvun alun asemakaavan suuntainen. Kellarin huonetilan oviaukon leveys oli noin 80 cm ja siinä oli jäännöksiä paikoilleen palaneista karmipuista (**R576**) sekä joitakin mahdollisesti ainakin osittain paikoillaan olleita tiiliä, mutta oviaukon kohdalla seinämät olivat liikkuneet ja länsipuolella osin romahtaneet täysin pois paikoiltaan. Halssi yhdistyi huonetilaan koilliseinän pohjoiskulmassa. Lähes kaikki kellarin 3 rakennekivet olivat enemmän tai vähemmän palaneita. Osa kivistä oli rapautunut hiekaksi. Palon jälkiä oli kaikissa kiviseinissä. Kellarin

eteläpuolella oli useita pohjamaahan kaivettuja kuoppia, jotka on luultavasti kaivettu kellarin tuhonneen palon sammutusvaiheessa.

Kellarin 3 seinäkivet oli aseteltu suoraan maahan kaivetun kaivannon (**L290, L477**) seinämää vasten. Kellarin 3 yläosassa kaivannon ja seinämän välissä oli myös täyttöhiekkaa (**Y289, Y275, Y278**). Halssin ja kellarin huonetilan yhtymäkohdassa rakennekiviä oli kahdessa rivissä (**R276**). Pääosin rakennekiviä oli seinissä vain yhdessä rivissä. Suurempien kivien välit oli tilkitty pienemmillä kivillä. Seinämän alaosan kivet olivat yleensä suurempia kuin sen yläosan. Huonetilan puolella pohjoisseinämän alareunassa oli suuri (halkaisija noin 60-80 cm, paksuus 30-40 cm) pyöreähkö lohkottu luonnonkivi. Seinämä kallistui hieman ulospäin, joten kellarin yläosa oli aavistuksen laajempi kuin sen lattiataso. Osa palaneista karmi- ja kynnyspuista oli vielä paikoillaan (**R491 ja R576**). Kiviseinän pinnan korkeus sen parhaiten säilyneellä kohdalla oli noin 10 m mpy tasolla. Kellarin pohjan korkeus noin 8,5 m mpy, eli parhaiten säilyneellä osalla seinämää oli säilynyt noin 1,5 m korkeudelta.

Rakenteen dokumentointia vaikeutti sen jääminen kahden osa-alueen rajalle, jolloin sen eri osat tulivat esiin eri aikoina eikä kaikkia rakenneseosia saatu tutkittua pohjaan asti. Ensimmäisenä esiin tulivat kaksi päällekkäistä kivikertaa alueen 2 itänurkassa (kellarin huonetilan eteläkulma) sekä rakennetunnuksella **R276** dokumentoidut halssin kaakkoisseinän ulommat kivet. Eteläkulman (osa-alueella 2 havaitun) rakenneseosan yhteismitat olivat n. 160 x 30 cm ja paksuus 37-57 cm, kivien korkeudet 15-26 cm. Rakenteen ylimmät kivet paljastuivat noin 9,3 m mpy korkeudelta. Rakennetta ei kaivettu osa-alueella 2 pohjaan työturvallisuussyistä. Osa-alueella 2 rakenteen länsi- eli sisäpuolella ja osin kivien päällä oli yksikkötunnuksen **Y277** saanut paksu purkujätekerros. Kivien ulkopuolella olivat **L290** kaivannon seinämä ja rakennetäyttökerros **Y289**. Suurin osa rakenteesta tuli esiin osa-alueelta 3, jossa se dokumentoitiin pääosin rakennenumeraalla **R286**.

Kellarin 3 lounaisseinän eli takaseinän edustalta kellarin lattiatasolta löydettiin kolme melko hyvin säilynyttä kaakko-luodesuuntaista puuta. Puut olivat kaivannossa **L571**. Kellarin takaseinää lähimpänä ollut puu oli palamaton paksu lankku tai veistetty hirsi, joka oli asetettu kyljelleen. Sen koko oli 6 x 115 cm. Tästä puusta noin 25 cm koilliseen, kaivannon **L571** koillispuolella, oli palamattoman hirren kappale. Kappale oli kooltaan 12 x 35 cm. Hirren päällä oli rakennepuu **R491d**. Näiden puiden kanssa samalla linjalla oli kellarin luoteispuolella vielä kolmas, huonokuntoinen ja palanut puu, jonka koko oli noin 5 x 50 cm. Se liittyy todennäköisesti samaan rakenteeseen. Puut ja niihin liittynyt kaivanto ovat oletettavasti peräisin joko jonkinlaisesta laarista tai muusta tilanjakoon liittyneestä rakenteesta. Puut voivat olla peräisin myös kellarin lattian rakenteista, esim. tukipuiden jäännöksiä. Lisäksi kellarin halssin suulla oli palanut ja hyvin huonokuntoinen kynnyspuun jäännös **R590**. Kynnyspuuta ylempänä oli kynnyspuun toinen osa **R492**. Puut olivat noin 10 cm leveitä ja ne kattoivat koko kulkuaukon leveyden.

Kellari oli viemärikaivon **L136b** ja siihen laskevan viemäriputken sujutuskaivannon **L136d** vaurioittama. Modernit kaivannot oli tehty kellarin koilliskulmaan ja huonetilaan. Betoninen viemäriputki oli sujutettu kellarin luoteisseinän alitse. Kellaria rikkoi myös pyöreä kaivanto **L218**, joka oli tehty kellarin eteläseinän yläpuolelle ja viereen. Kaivamisen yhteydessä kellarin eteläseinän ylempiä kiviä oli ilmeisesti irrotettu. Lisäksi kellarin halssia ja sen etuosaa leikkasi pysäköintialueen perustuskaivanto **L46**.

Kellarin halssista löydettiin mm. pienen pronssisen aisakellon katkelmia. Kellarin täyttökerroksista saatiin talteen yllättävän myöhäistä aineistoa kuten piiposliinia. Toisaalta täyttökerroksessa oli myös passglas-esineiden ja majolikan kappaleita. Mikäli kellari on peräisin 1600-luvun alkupuolelta, voi piiposliini olla päätyntä täyttökerrokseen modernin kaivantojen myötä. Kellarista on laadittu 3D-malli Agisoft ohjelmalla.

Yhdistelmä kuvista AKDG5180:423 ja 424. Ryhmän 5 muodostavan kellarin R286 säilyneet osat. Kuvattu lännestä. Kuva Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut, kuvankäsittely Esa Mikkola

AKDG5180:444 Ryhmä 5. kellarin sisemmän oviaukon kohdalla. Kuvattu pohjoisesta. Oikealla AKDG5180:446 Vanhemman kellarin (ryhmä 2) eteiskäytävän kynnyks. Kuvattu koillisesta. Kuvat Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:458 Ryhmä 5. Kellarin R286 sisältä löytyneet puut R572. Kuvattu pohjoisesta. Oikealla AKDG5180:466 Ryhmä 5. Ryhmä 5. Kellarin R286 kynnyspuu R590. Kuvattu etelästä. Kuvat Tuija Väisänen ja Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

5.2. Rakennusten jäännökset

Seuraavassa esitellään kaivauksissa löydetty varsinaisiin rakennuksiin liittyvät kokonaisuudet. Tutkimuksissa löydettiin neljän rakennuksen jäännökset. Näistä kahdessa oli mahdollisesti ollut tulisija. Kaksi rakennuksista

oli kevytrakenteisia ja tulisijattomia varastoja tai vajoja. Rakennukset olivat melko huonosti säilyneitä ja osin palaneita.

5.2.1. Rakennuksen 1 pohja (ryhmä 6)

<i>Sijainti:</i>	<i>osa-alueen 3 eteläosassa entisellä nurmialueella</i>
<i>Yksiköt:</i>	<i>lankkujen päällä ollut paksu orgaanispitoinen kerros Y327 purkukerrokset Y338 ja Y359 rakentamiskerros Y368 palo- ja rakentamiskerros Y372 rakentamis- ja kulttuurikerros Y379 rakentamiskerros Y380 interfaasi Y387 mahdollinen rakentamiskerros Y448</i>
<i>Rakenteet:</i>	<i>puulattia R328a (lattiavasat), R328b (lattialankut) kivijalka R329 uunin tiiliperustus (?) R352 lankkulattia tai terassi R356 kivijalkaa vasten ollut pystylaudoitus R363 lattiavasojen tukikivet R400 kivijalan keskirivin arinapuut R416</i>
<i>Häiriöt:</i>	<i>kaivannot L294 ja L139efh</i>
<i>Ajoitus:</i>	<i>rakennuksen pohjan päällä olleen palaneen piiposliinin perusteella rakennus ajoittunee 1700- ja 1800-luvun taitteeseen ja lienee tuhoutunut vuoden 1822 tulipalossa</i>

Alueen 3 eteläpuolella ollut suorakaiteenmuotoinen kivijalka (**R329**) ja siihen liittyneet rakennuksen sisäpuolella olleet palaneet rakennepuut (**R328ab**) sekä yksittäiset rakennekivet (**R400**) muodostavat ryhmän 6 eli rakennuksen 1 keskeisimmät jäännökset. Samaan ryhmään kuuluvat kivijalan lounaispuolella olleet hyväkuntoiset kaakko-luode suuntaiset lankut (**R356**), jotka jatkuivat kaivamattomalle alueelle sekä kivijalan ja lankkulattian välissä olleet pystylaudat (**R363**). Kivijalkaan liittyy myös sen sisäpuolella keskellä ollut kaakko-luode suuntainen kivilinja, joka jakoi kivijalan sisäosan kahteen huonetilaan. Kivilinjan alta tuli esiin mahdollisia arinapuita (**R416**). Lounaisemmassa huonetilassa oli mahdollisesti jäljellä osa uunin perustusta (**R352**). Rakennuksen pohjaa rikkoivat kaivannot **L136** ja **L294**.

AKDG5180:206 Ryhmä 6. Esillä rakenteet R356, R363, R352 ja R353 sekä kerrokset Y359, Y360, Y361 ja Y362. Kuvattu etelästä. Oikealla AKDG5180:207 Ryhmä 6. Esillä rakenteet R356, R363, R352 ja R353 sekä kerrokset Y359, Y360, Y361 ja Y362. Kuvattu lännestä. Kuvat Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:215 Ryhmä 6. Esillä rakenteet R329 (kivijalka) ja R328 (kivijalkaan liittyvät puut) sekä kerros Y359. Kuvattu lännestä. Oikealla AKDG5180:209 Ryhmä 6. Puurakenne R356 sekä rakenteet R329 (kivijalka) ja R328 (kivijalkaan liittyvät puut). Kuvattu lounaasta. Kuvat Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:257 Ryhmä 6. Esillä rakenteet R356, R363, R352 ja R353 sekä kerrokset Y359, Y360, Y361 ja Y362. Kuvattu etelästä. Oikealla AKDG5180:266 Ryhmä 6. Esillä rakenteet R356, R363, R352 ja R353 sekä kerrokset Y359, Y360, Y361 ja Y362. Kuvattu lännestä. Kuvat Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:284 Työkuva. Kivijalkaa R329 puretaan. Kuvattu koillisesta. Oikealla AKDG5180:290 Ryhmä 6. Kivijalan R329 sisäpuolen kaivamista. Paikalla on ollut ryhmän 7 rakennus. Kaivamassa Olli Eranti. Kuvattu kaakosta. Kuvat Matleena Riutankoski, Arkeologiset kenttäpalvelut

5.2.2. Rakennus 2 (ryhmä 7)

Sijainti: osa-alueen 3 eteläosassa entisellä nurmialueella

Kartat: dokumentointitasot
 Kuvat: AKDG5180
 Yksiköt: purkukerros Y361
 tasolasista koostunut kerros Y383
 mahdollinen rakentamiskerros lattiajäänteineen Y396
 rakentamiskerros Y359
 perustamiskerros Y418
 Rakenteet: kevytrakenteinen kivijalka R353
 lattiapuiden jäännökset Y396
 Häiriöt: kaivannot L46 (pysäköintialueen perustuskaivanto) ja L294 (puukoteloviemärin kaivanto)
 Ajoitus: mahdollisesti 1800-luvun alku

Alueen 3 eteläosassa ollut suorakaiteen muotoinen mahdollisesti aitan, vajan tai jonkin muun kevytrakenteisen rakennuksen kivijalka (**R353**) siihen liittyvine ilmiöineen muodostaa ryhmän 7. Rakennus 2 on rakennuksen 1 pohjoisosan sisäpuolella. Kivijalan R353 sisäpuolella oli lähes pelkästään tasolasista koostunut kerros **Y383**, jonka alla oli jäännöksiä mahdollisesta kaakko-luode suuntaisesta lattiatasosta (**Y396**). Rakennusta pystyttäessä on rikottu rakennukseen 1 kuuluvaa kivijalkaa. Modernit kaivannot **L46** ja **L294** ovat tuhonneet ryhmän 7 rakennuksen jäännöksiä, minkä vuoksi rakennuksen alkuperäistä kokoa ei voida enää määrittää.

AKDG5180:260 Ryhmät 6 ja 7. Kivijalat R329 ja R353 sekä kerrosta Y383. Kivijalan R353 sisäreuna merkitty punaisella katkoviivalla. Kuvattu lännestä. Kuva Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:267 Sini Kärkkäinen kaivaa tasolasikerrosta. Kuvattu lännestä. Oikealla AKDG5180:274 Rakenteet R329 ja R400 sekä kerrokset Y379 ja Y396. Kuvattu etelästä. Kuvat Matleena Riutankoski, Arkeologiset kenttäpalvelut

5.2.3. Rakennus 3 (ryhmä 8)

- Sijainti: osa-alueen 3 eteläosassa entisellä nurmialueella*
- Yksiköt: leikkaukset L350a-e
maakerrokset Y345, Y346, Y347, Y355, Y357, Y358, Y364, Y369, i370, Y375?
mahdollinen lattianpesuhiekkakerros Y377
mahdollisia tasaus- ja purkukerroksia Y382, Y393, Y394
länsireunan paalurivistö L412, L487, Y470, L587*
- Rakenteet: mahdollinen lattia R334
lattia ja sen tukipuut R351
lattian kulmien tukikiviä R407
kivijalka R349
yksittäisiä lautoja ja lankkuja R392
rakennepuu R398
lautajännöksiä R430*
- Häiriöt: kaivannot L46 (pysäköintialueen perustuskaivanto) ja L136dgh (viemäriputken sujutuskaivantoja)*
- Ajoitus: mahdollisesti purettu vuoden 1822 palon jälkeen*

Mahdollinen aitta tai muu ilmeisesti uuniton rakennus 3 sijaitsi osa-alueella 3 lähellä nurmialueen koillisreunaa. Alueella oli mahdollisesti rakennosia kahdesta eriaikaisesta päällekkäisestä rakennuksesta. Lisäksi rakennuksen länsiosassa oli mahdollisesti maalattiainen ja itäpuoleisessa lautalattia. Rakenteen **R351** eri rakennepuiden erottaminen toisistaan oli hankalaa. Rakenteen itäpäässä vaikutti olevan pitkänomainen alue, jolla oli osin siellä täällä häiriintyneitä kerroksia. Kohdassa oli epäjatkuvuutta myös osa-alueen 2 puolella. Rakennuksen kohdalla maakerrokset olivat vajonneet kellarin 5 täytön mukana alaspäin ja johon syntynyttä painannetta on ilmeisesti aktiivisesti eri aikoina tasattu. Lisäksi kerroksia leikkasi alueella kulkenut L136 viemärikaivanto. Kyseessä on mahdollisesti sama rakennuskokonaisuus kuin ryhmä 9. Ryhmien välistä suhdetta ei ole pystytty aukottomasti selvittämään kentällä yllä mainituista syistä.

Rakennuksen länsireunalla oli suuri maakivi. Ilmeisesti kiven vuoksi rakennuksen länsipäädystä oli paalurivistö, jonka tarkoitus oli korottaa rakennus kiven yli. Rakennuksen kivijalasta **R349** oli jäljellä enää neljän palaneen luonnonkiven ja niitä ympäröineiden tiilenkappaleiden rivi, joka tuli esiin rakenteen lautojen **R334** alta. Kivet olivat kerroksessa **Y347**. Kivijalan säilyneen osan pituus oli alle metrin.

AKDG5180:197 Ryhmä 8. Rakenne R349. Kuvattu idästä. Oikealla AKDG5180:199 Rakenne R351. Kuvattu pohjoisesta. Kuvat Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:205 Ryhmä 8. Rakenteen R334 puita kerroksen Y347 päällä. Lisäksi kuvassa rakenteen R351B puita sekä kerrokset Y237 ja Y355. Kuvattu idästä. Oikealla AKDG5180:178 Rakenne R334. Kuvattu etelästä. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

Alueen 3 itäosassa olleet voimakkaan maatuneet ohuet laudat/lankut muodostavat rakenteen **R344**. Puut tulivat esiin kerroksen **Y224** alta, mutta osin myös kerroksesta **Y335**. Rakenteen eri osia kaivettiin esiin hieman eri aikoina. Suurin osa puista oli koillis-lounaissuuntaisia, mutta niiden päällä ja alla kulki myös kaakko-luode suuntaisia rakennepuita. Puiden säilyneet osat olivat noin 15-20 leveitä ja 50-100 cm pitkiä. Ainakin yksi puista oli paksuutensa perusteella hirsi (R334b itäisin puu). Hirren pinnalla oli punamultaa. Rakennetta R344 leikkasivat kaivannot **L46**, **L136dg**, **L218**, **L336** ja **L2007**. Rakenne on mahdollisesti lattiataso, joka oli vain osin säilynyt alkuperäisellä paikallaan. Rakenne saattaa olla myös palossa romahtanut rakennuksen välikatto. Osa rakenteeseen **R344** liitetyistä puista saattaa olla peräisin alemmasta lattiatasosta **R351**.

AKDG5180:234 Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Kuvattu idästä. Oikealla AKDG5180:239 Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Kuvattu idästä. Kuvat Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

Rakennuksen 3 lattia **R351** oli pahoin maatunut puurakenne, jonka koko oli noin 3 x 5 metriä. Rakenne jaettiin kentällä kuuteen osaan (a-f) puiden sijainnin, suunnan ja esilletulojärjestyksen perusteella. Osien tarkemmat kuvaukset löytyvät rakenneluettelosta. Lattian eri rakenneosat tulivat esiin eri aikoina ja hiukan erilaisten maakerrosten alta). D-puissa oli hieman hiiltyneitä pintaa, mutta muu rakenne ei näyttänyt palaneelta. Puita oli niiden voimakkaan maatumisasteen vuoksi paikoin hyvin vaikea saada esiin ja rakenteen eri osien suhteet toisiinsa ja yläpuoliseen rakenteeseen **R334** ovat näiltä osin hiukan epäselviä. Todennäköisesti rakenteesta osa on samaa kokonaisuutta kuin **R334**, mutta molemmissa rakenteissa on osia, jotka eivät enää ole alkuperäisillä paikoillaan. Rakennekokonaisuuden hahmottamista ja tulkintaa hankaloitti lisäksi alueelle kaivettujen kuoppien ja kellarin 5 täyttöjen painumisesta johtunut rakenteen eri osien painuminen etenkin rakenteen itäosassa. Moderneista kaivannoista rakennetta leikkasivat pohjoispuolella **L46** parkkialueen perustuskaivanto ja eteläpuolella **L136** viemärikaivantoryhmän kaivannot **L136dgh**.

5.2.4. Rakennus 4 (ryhmä 9)

Sijainti: osa-alueen 3 eteläosassa entisellä nurmialueella

Yksiköt: L341, Y344, Y366, Y373, Y425 ja Y449.

lankkujen R367 alinen maa Y389

Rakenteet: puutaso R342

lautoja palopurkukerroksessa R365

lautalattia R367

liikkuneet rakennekivet R374

lautalattia R397

uunin perustus R433

lattiapuu R386

osin hiiltyneitä puita R405

rakennepuu R460

Häiriöt: L136 (viemärikaivon ja -putken kaivannot) ja L2007 (vuoden 2007 koeoja)

Ajoitus: 1700-1800-luvut, ei tarkempaa ajoitusta

Uunillinen ja lankkulattialla varustettu rakennus 4 sijaitsi alueen 3 eteläreunalla eteläprofiiliin jatkuen. Rakennus oli palanut. Rakennuksen 4 päällä peltokerros **Y224**, palopurkukerros **Y344** sekä joitakin pienempiä tasoite- ja täyttökerrosten tyyppisiä maakerroksia sekä pois paikoiltaan olleet rakennejäännökset **R348** ja **R365**. Rakennus 4 saattaa olla osa samaa laajempaa rakennuskokonaisuutta ryhmän 8 eli rakennuksen 3 kanssa.

Rakennuksen 4 liittyneestä uunin perustuksesta (R342) oli jäljellä kaksi suurta laakeaa luonnonkiveä sekä kymmenkunta niiden länsipuolella ja alla ollutta pientä tukikiveä. Osa rakenteeseen kuuluneista kivistä on ilmeisesti jossakin vaiheessa poistettu. Kivistä oli jäljellä kuopat L341a-d. Kivien koot olivat 47 x 50 cm ja 55 x 81 cm.

Rakennuksen 4 lattian (R367) muodostivat palopurkukerroksen Y344 alta esiin tulleet, paikoin pinnaltaan mustuneet laudat tai lankut. Lautoja oli säilyneenä noin 13-16 kappaletta. Yksittäisten lautojen leveys oli noin 12-26 cm, mutta niiden kokoa tai määrää pitkälle edenneen maatumisen vuoksi ei voida määrittää tarkasti. Pisin mitattu puu oli noin 270 cm pituinen ja jatkui tutkimusalueen eteläprofiiliin kuten koko muukin rakenne. Lattialankut ovat pinnaltaan paikoin nokeentuneita, mutta eivät pahoin palaneita tai hiiltyneitä.

AKDG5180:241 Rakenteet R348B, R367 ja R372 sekä kerrokset Y366 ja Y373. Kuvattu etelästä. Oikealla AKDG5180:243 Rakenteet R367, R342 ja R374. Kuvattu pohjoisesta. Kuvat Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:324 Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Kuvattu idästä. Oikealla AKDG5180:293 Rakenteet R404, R405 ja R392 sekä leikkaus L406. Kuvassa Sini Kärkkäinen. Kuvattu etelästä. Kuvat Esa Mikkola ja Matleena Riutankoski, Arkeologiset kenttäpalvelut

5.3. Kaivot ja koteloputkiviemäri

Kesän 2016 tutkimuksissa löydettiin yksi mahdollinen historiallisen ajan kaivo (ryhmä 12) siihen liittyvine koteloputkiviemäreineen (ryhmä 11) sekä mahdollinen kaivon teelmä (ryhmä 3).

5.3.1 Hirsikaivo (ryhmät 12)

Sijainti: osa-alueen 3 pohjoisosassa pysäköintialueen kohdalla
Yksiköt: kaivon perustuskaivanto L611b
 kaivon täyttökerros Y612
 kaivannon L611 täyttökerros Y613

- kaivon päällä ja osin täyttönä ollut tiilipurkukerros Y615*
- Rakenteet:** *hirsikaivo R608*
rakennepuu R460
- Häiriöt:** *L610 kaivon purkuun liittyvä kaivanto*
L294 puukoteloviemärin kaivanto
- Ajoitus:** *1800-luku, voi liittyä Merikoulun rakennuksiin 1800-luvun lopulta (ks. kuva 1)*

Osa-alueen 3 täytön yhteydessä kaivetusta tarkistuskuopasta tuli esille neliönmuotoisen hirsikaivon **R608** jäännökset (ryhmä 12). Kaivon yläosa oli pahoin maatonut ja osin rikkoutunut. Kaivon koko oli noin 130 x 135 cm. Kaivon ylimmät puut olivat alaosan puita ohuempia ja mahdollisesti paksuja lankkuja: 8-13 cm (keskimäärin 10 cm) leveitä ja 5 cm paksuja. Pohjaa kohti mennessä lankut vaihtuivat veistettyihin hirsisiin. Hirsissä oli salvokset ainakin toisessa päässä. Kaivon yläosan puiden pituus vaihteli välillä 85–116 cm. Kaivon yläosaa leikkasi osittain kaivanto **L294**. Kaivon alaosan puiden pituutta ei saatu mitattua, sillä ne katkesivat koneella kaivettaessa. Ylimpien puiden perusteella, kaivon koko oli noin 130 x 135 cm. Rakennepuiden huonon kunnon ja pehmeiden vuoksi, kaivon rakenteesta oli vaikea saada tarkkaa kuvaa. Kaivon kulmissa näytti olevan ristisalvosta, sillä puut hahmottuivat kulmissa pitemmälle kuin itse rakenne. Kaivon lounaissivulta kaivettiin esiin viisi hirsikertaa. Tämän jälkeen kaivantoa alettiin kaivaa alaspäin koneella, jonka vuoksi hirsikertojen kokonaismäärää ei pystytty lopulta määrittämään. Kaivon kaivua jatkettiin kaivinkoneella niin kauan, kuin koneen puomin ulottuvuus riitti. Kaivantoa tai sen täyttökerrosta **Y612** ei kaivettu pohjaan. Kaivannossa olleelle puuviemärikotelolle **R607** oli tehty kaivon lounaisseinämään aukko, johon kotelorakenne liittyi. Puuviemärikotelon pinnasta ylöspäin havaittuun rakennepuuhun oli matkaa noin 115 cm, jonka alla kaivon seinämä jatkui häiriöttä.

AKDG5180:487 Kaivo R608 ja puinen viemäriputki R607. Kuvassa Terhi Tanska. Kuvattu etelästä. Oikealla AKDG5180:499 Kaivo R608, kerrokset Y612 ja Y613 sekä kaivannot L610 ja L611. Kuvattu lännestä. Kuvat Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:495 Kaivon R608 eteläseinä sekä puinen viemäriputki R607. Kuvattu lounaasta. Oikealla AKDG5180:488 Kaivo R608 ja puinen viemäriputki R607. Yksityiskohtakuva. Kuvattu kaakosta. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:507 Kaivon R608 ylimmät puut. Kaivannot L610 ja L611 sekä täyttökerrokset Y612 ja Y613. Kuvattu idästä. Oikealla AKDG5180:512 Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Kuvattu koillisesta. Kuvat Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:515 Työkuva. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Kuvassa Terhi Tanska. Kuvattu pohjoisesta. Oikealla AKDG5180:519 Työkuva. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Aloitustasosta yli 2 metriä, ei vielä pohjassa. Kuvassa Terhi Tanska. Kuvattu kaakosta. Kuvat Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

5.3.2 Koteloputki (ryhmä 11)

<i>Sijainti:</i>	<i>osa-alueen 3 länsiosassa</i>
<i>Yksiköt:</i>	<i>viemärin kaivanto L294 kaivannon L295 täyttökerros Y609 puukotelon sisällä ollut kerros Y614</i>
<i>Rakenteet:</i>	<i>kotelopuut R607</i>
<i>Häiriöt:</i>	<i>L46 pysäköintialueen massanvaihtokaivanto L322 styroksilla eristetty kaivanto</i>
<i>Ajoitus:</i>	<i>1800-luku</i>

Osa-alueen 3 täytön yhteydessä kaivannosta L294 tuli esille pitkä koillis-lounaissuuntainen puuviemärikotelo **R607**, joka vietti viimeisen metrin matkalla jyrkästi kohti puukehikkoista kaivoa R608. Rakenteen koillisestä kaivettiin käsin esiin yhteensä noin 180 cm pituinen pätkä puukotelo, jolloin havaittiin, että kotelolle oli myös tehty reikä kaivon lounaisseinämään. Rakenteessa käytetyt puut olivat todennäköisesti sahattuja lankkuja. Lankut oli aseteltu siten, että ne muodostivat yhdessä suorakaiteen muotoisen ontton kotelon. Kotelon kansilankut lepäsivät syrjällään olleiden sivulankkujen päällä ja pohjalankku oli lappeellaan näiden alla. Lankut olivat noin 7-8 cm paksuja ja keskimäärin 12–14 cm leveitä. Kotelon yhteisleveys oli noin 23–26 cm, korkeus 37–42 cm, ja syvyys 30 cm. Lankkujen pituus oli dokumentoidulla osuudella 230–240 cm. Rakenteessa oli useampi kotelo peräkkäin ja ne oli liitetty toisiinsa siten, että koteloiden päät oli viistottu ja viistot päät oli liitetty toisiin koteloihin rautanuloilla. Kotelon sisällä oli paikoitellen täyttökerros **Y614**.

Kotelon sivuilla ja liittymäkohdissa oli paikoitellen yksittäisiä luonnonkiviä ($\varnothing$ 10–24 cm), jotka olivat todennäköisesti kotelon tukikiviä. Puuviemärikoteloä dokumentoitiin yhteensä 5 metrin matkalta. Rakenne jatkui kaivamattomalle alueelle. Kotelo jätettiin dokumentoinnin jälkeen paikoilleen eikä sen alaosa tai sisältöä kaivettu kokonaisuudessaan esille, muuten kuin käsin kaivetulla osuudella.

AKDG5180:530 Katettu puukouru R607 kaivettu esiin. Kuvattu luoteesta. Oikealla AKDG5180:531 Katettu puukouru R607 kaivettu esiin. Kansilankku poistettu. Kuvattu koillisesta. Kuvat Terhi Tanska ja Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:532 Katettu puukouru R607 kaivettu esiin. Kansilankku poistettu. Lähikuva. Kuvattu kaakosta. Oikealla AKDG5180:536 Kaivon alue loppuun tutkittuna. Kuvattu koillisesta. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

5.3.1 Kaivon teelmä (ryhmä 3)

Sijainti: osa-alueen 2 keskellä pysäköintialueella
Yksiköt: kaivanto L107
 täyttökerrokset Y90, Y110, (Y117), Y129, L130/Y131, Y138 ja Y144
Rakenteet: tukirakenne R128
 paikalleen palaneita rakennepuita R125
Häiriöt: L46 pysäköintialueen massanvaihtokaivanto
Ajoitus: täytetty 1700-luvulla?

Parkki-alueen keskeltä osa-alueella 2 tuli esille pyöristyneen nelikulmainen vanhan asemakaavan suuntainen kaivanto **L107**. Kaivannon pohja oli porrastettu koillis-lounaissuuntaisella leikkauksella, jonka pohjalla oli kivitaso. Kivet dokumentoitiin osana täyttökerrosta **Y144**. Kaivanto oli täytetty ja se oli täytetty kerroksellisilla täyttökerroksilla, jotka olivat kaivannon reunoilla tutkimusalueelle tyypilliseen tapaan valahtaneet stratigrafisesti väärin kohtiin. Kaivannon koko oli noin 2,5 x 2,8 m. Kaivannon reunoilla oli pienin paaluin tuettujen lautojen jäännöksiä (**R128**). Jäännökset tulivat esille kerrosten **Y90** ja **Y62** poiston jälkeen kerroksen **Y110** reunoilla. Yksi lauta saatiin esille noin 70 cm matkalta. Laudan eteläpuolella oli tukipaalu

R128c, jonka halkaisija oli noin 5 cm. Toinen kaivannosta löydetty paalu **R128d** oli 10 cm pitkä. Kaivanto tulkittiin kaivon teelmäksi, jota on myöhemmin käytetty roskakuoppana.

AKDG5180:72 Yleiskuva. Osa-alue 2. Kuvassa mm. kuopat L23, L45, L45 ja L107 sekä yksikkö Y62. Kuvattu kaakosta. Osa kuvasta ylivalottunut. Oikealla AKDG5180: Alue 2. Punaiseksi värjäytynyt kivi. Kivi oli leikkauksen L107 kerroksessa Y118. Kuvattu etelästä. Kuvat Terhi Tanska ja Terhi Taipaleenmäki, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG5180:111 Kuoppa L107. Kiviä yksikössä Y144, joka oli kuopan alin täyttökerros. Kuvattu lännestä. Oikealla AKDG5180:112 Kuoppa L107. Kiviä yksikössä Y144, joka oli kuopan alin täyttökerros. Kuvattu etelästä. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

5.4. Kadut ja kulkuväylät/tontinrajat

Tässä luvussa esitellään osa-alueelta 3 löydetyn Oulun vanhimpaan katuverkostoon kuuluvan rakenteen jäännökset (ryhmä 10) sekä mahdollinen tontin sisäinen tai tonttien välinen kulkuväylä, kuja tai tonttiraja (ryhmä 14).

5.4.1 Katu (ryhmä 10)

Sijainti: osa-alueen 3 eteläreunalla ja osin kaivamattomalla alueella
Yksiköt: täyttökerrokset Y498, Y505, Y516, Y517, Y518, Y519, Y582
Rakenteet: katukiveys R500
katulinja R563
Häiriöt: L136 viemärikaivo sujutuskaivantoinen
Ajoitus: 1600-luku

Osa-alueen 3 eteläreunalta tuli esille osin kivetty alue, joka on tulkittu kirkolta raatihuoneentorin kautta linnalle kulkeneeksi katulinjaksi. Katulinjaan liittyvät kerrokset ja rakenteet on koottu ryhmäksi 10. Katulinja muodostui useammasta eri aikaisia käyttötasosta. Katulinja jatkuu kaivamattomalle alueelle ainakin kuuden metrin matkalta. Katukiveystä **R500** oli säilynyt 2 x 6 metrin laajuisen alue. Kiveys koostui eri kokoisista mukula- ja laakakivistä, jotka kaikki olivat voimakkaan palaneita ja hajonneita. Katukiveys ei ylety koko katulinjan alueelle. Kadun toinen reuna on saattanut olla kiveämätön. Suurimmat kivet olivat rakenteen luoteisosassa. Siellä kivien koot vaihtelivat noin 60 x 42 cm kokoisista 15 x 16 cm kokoiisiin. Kivetyn alueen koko oli noin 160 x 180 cm. Rakenteen keskiosassa ja kaakkoispäässä oli pääosin halkaisijaltaan noin 22-10 cm kokoisia mukulakiviä ja pieniä laakakiviä. Tiealueen kaakkoisosassa oli paikoin kivetöntä tiiviin tallautuneen hiekan aluetta **Y518**. Hiekkaa oli myös kivien väleissä ja alla. Hiekka on tulkittu rakenteen perustushiekaksi, johon kivet on aseteltu. Katukiveystä leikkaavat kaivannot **L442, L482, L484, L511, L559, L513** ja **L136e**. Katualueen keskiosassa oli pikkukiviä sisältävän tiiviin ruskean hiekan kerros **Y519**. Kadun päällä havaittiin ohut palokerros **Y516**.

Panoraama kuvista AKDG5180:370 ja 371. Mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvassa myös rakenteen R480 osa A. Kuvattu etelästä. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut. Kuvankäsittely Esa Mikkola, Arkeologiset kenttäpalvelut

Katukiveyksen R500 ja siihen kuuluvan hiekkakerroksen Y518 alta tuli esille vanhemman katulinjan jäännökset **R563**. Rakenne oli erikokoisista ja muotoisista luonnonkivistä koostuva epätasainen taso. Selkeimmillään rakenne oli noin 5 m pitkä ja 1-2 m leveä. Rakenne jatkuu osa-alueen 3 eteläprofiiliin. Rakenteen koostumus oli moreenisoramainen eli siinä oli hyvin erikoisia kiviä 20 cm läpimittaisista luonnonkivistä pikkukiviin ja karkeaan hiekkaan. Suurimmat kivet pilkkottivat läpi ylemmistä kerroksista **Y562** ja **Y519**. Kivien välissä oli suurimmaksi osaksi puhdasta karkeaa hiekkaa ja soraa, joka oli paikoin palanut vaaleanpunaiseksi. Osa alueesta oli palanut. Kaivannot **L482, L484, L511, L559** leikkaavat rakennetta. Rakenne rajautui kaakossa kerrokseen **Y568** kohdassa, jossa pohjamaan pinta alkoi laskea kaakkoon. Rakenteen R563 alla oli puhdasta pohjamaata Y1000.

AKDG5180:438 Ryhmä 10. Rakenne R563 ja kerros Y562. Kuvattu etelästä. Oikealla AKDG5180:439 Ryhmä 10. Rakenne R563 ja kerros Y562. Kuvattu idästä. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

5.4.2 Kulkuväylä/tonttiraja (ryhmä 14)

- Sijainti:* osa-alueen 3 eteläosan keskellä
Yksiköt: mullansekainen hiekka Y354
 löyhä puusilppuinen hiekka Y380
 puusilppuinen hiekka, jossa kuusi luonnonkiveä rivissä Y381
 orgaanissekoitteinen hiekka Y384
 vaaleanruskea ja keskikarkea savinen hiekka Y385
 nokinen tummankirjava hiekka Y388
 multainen löyhä hiekka Y489, kuuluu mahdollisesti tähän
- Rakenteet:* -
Häiriöt: -
Ajoitus: 1600-luvun loppupuolelta 1800-luvun alkuun

Osa-alueen 3 rakennusten välissä kulki mahdollinen kuja/kulkuväylä/tonttiraja, joka erottui kaivausten aikana kerrosten katkeamisena ja rakenteiden puuttumisena kyseisellä alueella. Kohdalta on voitu myös poistaa jokin rakenne, minkä vuoksi kohdan kerrokset eroavat selkeästi viereisistä kerroksista. Jotkut muihin rakenteisiin liittyneet rakenneosaset olivat pudonneet tyhjälle alueelle rakennusten jäätyä pois käytöstä. Väylän leveys oli noin 70–100 cm ja se on saattanut olla osittain kivetty.

5.5. Tunkio (ryhmä 4)

- Sijainti:* osa-alueiden 2 ja 3 rajalla
Yksiköt: muodostunut palohiekkakuoppien L241 päälle muodostuneeseen painanteeseen täyttökerrokset Y161, Y167, Y168, Y170, Y171, Y219, Y227, Y237, Y239, Y240, Y242, Y246, Y248, Y254, Y262, Y263, Y265, Y270 ja Y271
- Rakenteet:* -
Häiriöt: L2007 vuoden 2007 koeoja
 L136a-c betonikaivo ja siihen johtavan putken sujutuskuopat
Ajoitus: 1700-luku? Nuorempi kuin ryhmä 5

Laaja tunkioalue lukuisine toisiaan leikkaavine kuoppineen sijaitsi osa-alueiden 2 ja 3 rajalla. Tunkio on tutkittu osin jo vuonna 2007. Useat ohuet kerrokset on koottu yhdeksi ryhmäksi, koska niissä vaikutti toistuvan tietty jaksollisuus. Alueelle on levitetty samanlaisia ja saman tyyppisiä maakerroksia säännöllisin väliajoin toistensa päälle ilmeisesti pitkään. Tämän on tulkittu viittaavan tunkioikäyttöön. Tunkio on

liitettävissä mahdollisesti myös ympäröivään laajempaan jätekuopparyhmään (ryhmä 13) ja siihen liittyneeseen toimintaan.

AKDG5180:112 Rakenne R220, yksikkö Y219. Kuvattu pohjoisesta. Oikealla AKDG5180:133 Alueen 2 ja 3 raja. Rakenne R263 (kivet), maakerros Y254, kuopat L218, L250, L222 ja L2007C (vuoden 2007 koeoja). Kuvattu etelästä. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

5.6. Kuopparykelmä (ryhmä 13)

Sijainti: osa-alueen 2 eteläosassa

Yksiköt: L53 (Y54, R55), L56 (Y57, R58), L96 (Y95), L104 (Y105), L113 (Y86b, Y108, Y109, Y111, R112, Y115), L121 (Y120, Y178, Y179), (Y122), L127 (Y123, Y209), L150 (R152, Y151), L158 (Y157), L165 (Y166), L182 (Y181, Y190, Y199, Y207), L187 (Y176), L193 (Y175, Y186), L194 (Y174, Y183), L195 (Y192), L196 (Y192), L198 (Y191, Y184b), L201(Y192), L202 (Y192), L203 (Y185), L204 (Y200), L205 (Y200), L206 (Y200), L210 (Y200), L211 (Y200), L212 (Y200), L214 (Y213, Y223), L215 (Y200), L226 (Y225), L233 (Y234), L250 (Y236, Y243, Y247, Y249, Y255), L257 (Y256), L261 (Y260), L273 (Y272), L597 (Y593)

Häiriöt: L45 Linnankadulta Lyseon pihalle johtavan ajoradan massanvaihtokaivanto
L46 pysäköintialueen massanvaihtokaivanto

L2b hulevesiviemärin kaivanto

Ajoitus: 1600-1700 -luku

Ryhmä eriaikaisia, erikokoisia sekä eri tavoin täytettyjä kuoppia alueen 2 eteläosassa. Kuopat koottiin omaksi ryhmäkseen, koska alueella on harjoitettu pitkään varsin samanlaista toimintaa. Tähän ryhmään kuuluvat kuopat, maakerrokset ja rakenteet on eritelty yllä siten, että kuoppaa täyttäneet yksiköt on merkitty kuoppayksikön perään sulkeissa.

AKDG5180:82 Ryhmä 13. Leikkauksen L113 profiili. Kuvattu pohjoisesta. Oikealla AKDG5180:133 Alueen 2 ja 3 raja. Rakenne R263 (kivet), maakerros Y254, kuopat L218, L250, L222 ja L2007C (vuoden 2007 koeoja). Kuvattu etelästä. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

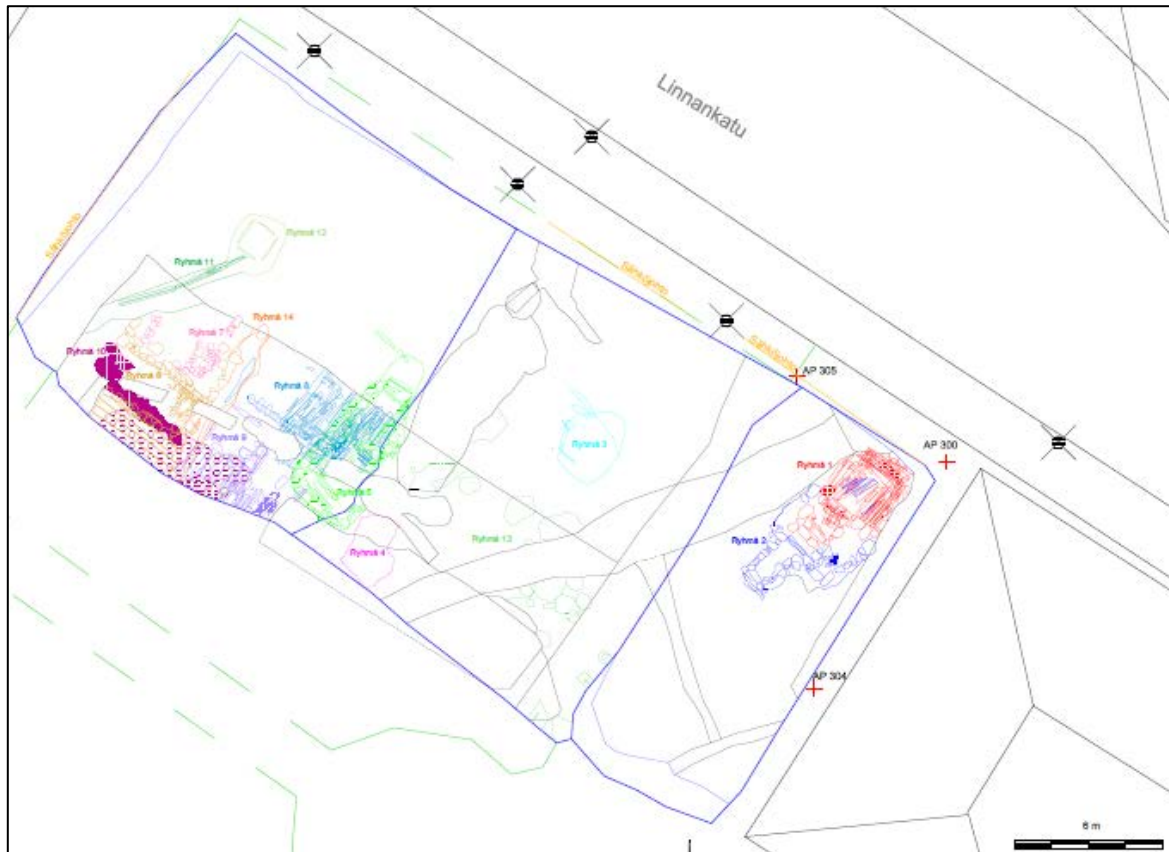
5.7. Modernit häiriöt

Oulun Lyseon sisäpihan noppakivillä katetulta alueelta on vaihdettu maamassat pääosin 40–80 cm syvyydeltä, mutta paikoin yli metrin syvyydeltä. Massanvaihdon yhteydessä alueen kulttuurikerrokset ja rakenteet ovat tuhoutuneet lähes kokonaan. Erityisesti Linnankadun varrella sijainneen pysäköintialueen kohdalla tuho on ollut lähes täydellistä joitakin syvimpien kuoppien pohjia lukuun ottamatta. Myös pihan päädyssä olevilta kiviportailta pysäköintialueelle vievän noppakivetyn käytävän kohdalla oli tehty massanvaihtoa. Alla oleva kuva AKDG5180:170 havainnollistaa nurmialueen ja noppakivialueen välisen huomattavan eron kulttuurikerrosten säilyneisyydessä.

AKDG5180:170 Osa-alueen 3 eteläosa pintakerrosten Y0 poiston jälkeen. Esillä mm. R321 ja Y224. Kuvassa Sini Kärkkäinen ja Tuija Väisänen. Kuvattu etelästä. Oikealla AKDG5180:133 Alueen 2 ja 3 raja. Rakenne R263 (kivet), maakerros Y254, kuopat L218, L250, L222 ja L2007C (vuoden 2007 koeoja). Kuvattu etelästä. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

Osa-alueiden 2 ja 3 pohjoisreunalla kulki sähkökaapeleita, jotka oli merkitty varoitusnauhalla. Sähkökaapeli löydettiin myös osa-alueen 3 länsiprofiilista. Sähkökaapeleiden sijainnit on merkitty dokumentointitasokarttoihin (esim. alla karttaote 16). Kaapelien sijainnista ei ollut tietoa ennen kaivausten aloittamista. Sähkökaapeleiden kohtia ei kaivettu, joten tutkittujen alueiden pohjoisreuna poikkeaa hieman suunnitellusta.

Kartaote 16. Ote kartasta nro 131, johon on eri ryhmien lisäksi merkitty löydetyt sähkökaapelit keltaisella. Ei mittakaavassa.

Lyseon pihalta on myös aiempina tutkimusvuosina löydetty käytöstä pois jääneitä betonirengaskaivoja niihin johtavine betoniputkiviemäreineen. Putket on pääsääntöisesti tehty sujutustekniikalla eli koko kaivantoa ei ole avattu kerralla. Avoimen ojan sijaan on tehty noin 50 x 200 cm kokoisia kaivantoja, joita kautta putki on ujutettu paikoilleen. Käytetty tekniikka on erityisen hankala arkeologisella kohteella, sillä sujutetun kohdan päällä kulttuurikerrokset ja rakenteet saattavat olla häiriintymättöminä paikallaan, vaikka niiden alla on tuhoutuneita tai sekoittuneita kerroksia. Nyt avatulla alueella oli kolme betonikaivoa niihin johtavine putkineen.

Yksi laajimmista kaivannoista kulki osa-alueen 1 luoteisnurkasta kohti osa-alueen 2 lounaisnurkkaa. Käytöstä poistettuun hulevesiviemärointiin liittyvä rumpukaivanto **L2a** on uudempi kuin siihen johtanut leveä putkikaivanto **L2b**. Kaivoa on näin ollen uusittu jossakin vaiheessa. Kaivannon L2a täyttö koostui puhtaasta sepelistä ja vaaleanruskeasta hienosta hiekasta. Kaivannon L2b täyttö koostui kaivannosta kaivetusta ja sinne takaisin laitetusta maasta. Kaivantoja ei nyt tutkittu eikä niitä kaivettu pohjaan. Osa-alueen 1 kaakkoisnurkassa olevat putkikaivannot L16 ja L15 liittyvät tähän kokonaisuuteen betonirengaskaivon avulla.

Vuoden 2007 tutkimusten koeoja C tuli esiin pääosin osa-alueen 2 eteläreunasta. Koeoja sai yksikkötunnuksen L2007C. Koeojaa ei oltu kaivettu kaikilta osiltaan pohjaan.

Osa-alueen 3 luoteisreunasta tuli esille tiilitaso heti nurmikon alta. Tiilitaso R321 oli kooltaan 110 x 155 cm ja se liittyyne 1800-luvun lopulla paikalla sijainneisiin rakennuksiin.

AKDG5180:172 Alue 3. Moderni tiilirakenne R321. Kuvattu idästä. Oikealla AKDG5180:173 Alue 3. Moderni tiilirakenne R321. Kuvattu etelästä. Kuvat Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

6. Löytöaineisto

Löydöt on luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin päänumerolla KM41203. Alanumeroilla 1-1388 on luetteloitu varsinaiset löydöt. Kaivausten luuaineisto on luetteloitu alanumeroilla 1389-1822. Löydöt otettiin talteen yksiköittäin ja ne on luetteloitu yksiköittäin. Modernin maankäytön sekoittamien kerrosten löydöt on poistettu. Poistetuista löydöistä on laadittu luettelo, joka on tämän kertomuksen liitteenä. Kaikkia poistettuja löytöjä ei ehditty kuvata jälkityöajan sallimissa puitteissa. Tämän kertomuksen lopussa on kuvataulut edustavimmista poistetuista löydöistä. Kaikki talteen otetut metallilöydöt tullaan konservoimaan.

Löytöaineisto muodostuu lähinnä liitupiippujen katkelmista, punasavikeramiikasta, posliinista, piiposliinista, fajanssista, kivasavitavarasta, astia-, pullo- ja ikkunalasista, piistä, rahoista ja muista metalliesineistä. Lyseon pihan löytöaineisto on poikkeuksellisen hienoa ja se heijasteleekin varakkaan porvariston elämää 1600-luvun Oulussa. Varhaisimman Oulun ydinkeskustassa porvarit ovat kattaneet pöytänsä tuontiasiain. Ainakin yhdessä taloista on ollut lasimaalauksin koristettu ikkuna. Osa-alueen 3 nurmialueelta saatiin talteen myös 1700-luvun aineistoa, mikä on suurilta osin puuttunut aikaisempien vuosien löytöaineistosta lähes kokonaan.

6.1. Punasavikeramiikka

Punasaviastioiden paloja saatiin melko runsaasti talteen yksiköistä Y6, Y13, Y166, Y189, Y295, Y305, Y306, Y330, Y331, Y338, Y431 ja Y457. Yksiköstä Y13 löydettiin 68 punasaviastian kappaletta (1,3 kg). Osassa paloista on bolus- ja sgraffitokoristelua. Osassa paloissa on pelkkä lasitus astian sisäpinnalla. Paloista 8 oli pohjapalaa ja 18 reunapalaa. Yhdessä paloista on säilynyt vadin korva. Lisäksi löytöaineistossa oli mukana paloja kolmijalkapadan jalasta ja kahvasta. Yhdessä paloista on läpi porattu reikä, joka on lasitettu. Osa paloista sopii yhteen eli ne ovat samasta astiasta. Yksiköstä Y295 löytyi (alanumero :623) suurikokoisen punasavivadin kappaleita. Vadin sisäpinnalla on boluskoristelua ja ulkopinta on lasittamaton. Yhdessä on astian korvan juuri ja kaksi paloista sopii yhteen. Yksiköstä löydettiin myös kolmijalkapadan kahvan päätykatkelma. Osassa paloista on boluskoristelua ja osassa lasitettu sisäpinta. Yksiköstä Y330 löydettiin yksi pohjapala ja 9 reunapalaa, joista suurin osa on isosta vadista. Yhdessä kylkipaloista on astian korvan juuri. Yksiköstä Y344 (alanumero :742) löydettiin pienikokoinen punasavikuppi tai kulho, jonka sisäpinnalla on vuosiluku 1766 tai 1760. Astian sisäpinnalla ollut koristelu ja lasite on kulunut muuten lähes kokonaisuudessaan pois ja jäljellä on vain valkoinen liete. Astian pohja on kovera ja ulkopinta lasittamaton. Yksiköistä Y431 (alanumero :1077) ja Y457 (alanumero :1146) saatiin talteen mm. kolmijalkapadan jalkoja ja

jalkojen katkelmia, padan reuna- ja kylkipaloja. Lisäksi löydettiin sgraffito- ja boluskoristeisten astioiden paloja. Osa paloista on koristettu värillisellä lasitteella.

Punasavikeramiikan lisäksi keraamisessa aineistossa on mukana mm. batavianposliinia, kivisavitavaraa, majolikaa sekä kaakeleiden katkelmia.

Kuva 2 . Punasavikeramiikkaa *in situ* osa-alueen 3 eteläreunalla. Pienen kolmijalkapadan puolikas. Kuvat Esa Mikkola ja Terhi Tanska, Arkeologiset kenttäpalvelut

6.2. Liitupiiput

Liitupiippujen kappaleita löytyi 176 yksiköstä. Kopan katkelmien yhteismäärä oli 119 kpl. Liitupiippujen koppia tai kopan katkelmia saatiin talteen 64 yksiköstä. Kerroksista Y90, Y129, Y171, Y247, Y359, Y372, Y395, Y396, Y411, Y463, Y488 ja Y577 saatiin talteen kokonaisia tai lähes kokonaisia liitupiipun koppia. Varren katkelma löydettiin 173 yksiköstä yhteensä 693 kappaletta. Suurin osa liitupiipun varsista on koristeettomia, mutta ainakin neljässä palassa on liljaleimakoristelua, kolmessa pisteviivaa sekä liljaleimaa. Liljaleimaa esiintyy myös salmiakkikuvion sisällä. Koristelu on tehty usein rullaleimalla. Rullaleimakuviollisia kappaleita on luetteloitu ainakin 25 alanumerolle. Kahdessa varren katkelman rullaleimassa on teksti WETTERVIK – STOCHOLM (KM41203:212 ja :676). Lisäksi yhdessä palassa on erotettavissa kirjaimet T ja L (:765).

Liitupiippuaineistossa on useita ruotsalaisia ja hollantilaisia piippuja, joitakin englantilaisia piippuja sekä kaksi nk. husaaripipun katkelmaa. Ne saatiin talteen kerroksista Y232 (:485) ja Y327 (:675). Husaaripiiput ovat ajoitettavissa 1700-luvun loppupuolelle. Vastaavia on löydetty Oulusta aiemminkin Lyseon lukion pihalta. Vuoden 2016 Oulun Kuusisaaren pikiruukin tutkimuksissa löydettiin hyvin säilynyt kokonainen husaaripipun koppa (ks. kuva alla). Husaaripipun koppia tunnetaan myös Tornioista, Rovaniemeltä ja Pietarsaaresta. Niitä on valmistettu Hollannissa ja Tanskassa koko 1700-luvun. Esimerkiksi Pietarsaaresta on löydetty vuosiluvulla 1786 varustettu koppa²³.

²³ ks. Teija Oikarisen tutkimuskertomus 2008 Pietarsaaren Lassfolkin tutkimuksista

Kuva 3. Oulun Kuusisaaresta kesän 2016 kaivauksissa löytynyt 1700-luvun lopulle ajoittuvan nk. husaaripiipun kokonainen koppa. Kuva Esa Mikkola, Arkeologiset kenttäpalvelut

Liitupiippujen kopan muoto ja niissä joskus esiintyvät valmistajan leimat piipun kannassa sekä kohokuviot piippujen ulkosyrjällä tekevät liitupiipuista ajoituksellisesti tärkeän löytöryhmän. Lyseon pihan kaivaukselta saatiin talteen mm. kuusisakaraisella tähtikuviolla, kruunatulla sydämelle, sydänkuviolla ja valtakunnanvaakunalla koristettuja piippuja sekä yksi nk. numeropiippu. Lisäksi talteen saatiin useiden nk. simpukkapiippujen kopan katkelmia. Alanumerolla :1361 on luetteloitu ihmiskasvoisen liitupiipun kopan puolikas. Toisin kuin viereisessä kuvassa olevassa husaaripiipussa, tässä ihmiskasvot ovat kohti piipun polttajaa.²⁴

6.3. Rahalöydöt

Lyseon pihan tutkimuksissa 2016 löydettiin yhteensä 34 rahaa. Rahoista 11 on todennäköisesti hopeaa ja muut kuparia tai jotakin kupariseosta. Rahoista vanhimmat ovat 1500-luvun lopulta ja nuorimmat 1700-luvulta. Vanhin raha lienee kerroksesta Y562 talteen saatu Juhana III *fyrk* vuodelta 1588. Raha on luetteloitu alanumerolla :1330. Yksi parhaiten säilyneistä ja muutenkin näyttävimmistä rahalöydöistä tuli esille kerroksesta Y574. Alanumerolla :1356 luetteloitu keskikokoinen hopearaha on Oulun kaupungin perustajan Kaarle IX lyöttämä ja vuodelta 1607. Eksoottisin rahalöytö on kerroksesta Y361 talteen saatu ohuesta kuparipelistä lyöty raha, joka on luetteloitu alanumerolla :827. Rahassa on toisella puolella vuosiluku xx06 ja teksti ANNO DOMINI sekä keskellä kahden sisäkkäisen ympyrän keskellä roomalainen numero VI. Ympyröiden väliseen tyhjään tilaan sijoitettu kiemuraisia kasviaiheita. Toisen puolen teksteistä ja kuvioista on huonon kunnan vuoksi vaikea saada selvää. Kyseessä on todennäköisesti saksalainen kuuden *pfennigin* arvoinen kupariraha, jonka on lyöttänyt Paderbornin ja Münsterin ruhtinaspiispa Franz Arnold von Wolff-Metternich zur Gracht vuonna 1706. Rahalla ei ole voinut olla 1700-luvun Oulussa käypää arvoa, joten kyseessä lienee matkamuisto.

²⁴ Löytöaineistosta ei ole saatavilla kattavasti kuva-aineistoa tähän raporttiin, sillä löydöt olivat varastoituna Ouluun eivätkä siten kuvattavissa tätä raporttia varten.

Kuva 4. Vasemmalla saksalainen raha KM41203:827. Oikealla Oulun kaupungin perustajan Kaarle IX lyöttämä raha KM 41203: vuodelta 1607.

Alla olevassa taulukossa on tarkemmat tiedot vuoden 2016 kaivausten rahalöydöistä. Tiedot on kirjattu ennen konservointia.

Yksikkö	Alanumero	Laji	Materiaali	Kuvaus	Kpl	Paino g
Y4	:1	Hopeakolikko	Hopea	Pinnaltaan hapettunut hopeakolikko, mahdollisesti lyhdevaakunalla, 1600-luvun alkupuolelta?	1	< 1
Y4	:2	Kolikko	Kupariseos	Paksu kolikko, jossa kruunattu vaakuna, toinen puoli voimakkaan hapettunut	1	28
Y8	:32	Hopeakolikko	Hopea	Voimakkaan hapettunut kolikko	1	2
Y8	:33	Hopeakolikko	Hopea	Hopeakolikko, jossa erottuu lyhdevaakuna. Kristina 1/6 äyri? 1600-l alkupuoli	1	9
Y8	:34	Klippinki	Kupari	Nelikanttinen klippinki. Mahdollisesti Kustaa II Adolf 1620-luku, 2 äyriä? Korroosion perusteella kuparia ja mahdollisesti myös hopeaa sisältänyttä seosta. Painon perusteella seassa myös lyijyä tai rautaa.	1	36
Y61	:169	Hopeakolikko	Hopea	Hopeakolikko SM 1/6 äyriä, Karl XI 1670-luku?	1	9
Y62	:171	Hopeakolikko	Hopea	Pieni ja ohut hopeakolikko.	1	< 1
Y90	:215	Kolikko	Kupariseos	Paksu kolikko, pinnat hapettuneet hiekkaisiksi	1	28
Y133	:316	Kolikko	Hopea	Paksu kolikko, 2 äyrin SM, 1 kruunu, 17**.	1	27
Y189	:433	Kolikko	Hopea	Huonon kunnon vuoksi leimoista ei saa selvää.	1	9

Y357	:799	Kolikko	Kupari	Hyväkuntoinen kuparikolikko, jossa vaakunapuolella kruunatun vaakunan sisällä ristikkäiset nuolet ja merkinnöistä erottuvat 1 ÖR KM. Toisella puolella kolme kruunua ja vuosiluku 172?. Ulrika Elonoran tai Fredrik I:n 1 äyrin kuparikolikko 1720-luvulta	1	0
Y361	:827	Kolikko	Kupari	Ohut kuparipellistä lyöty kolikko. Toisella puolella vuosiluku xx06 ja teksti ANNO DOMINI, sekä keskellä kahden sisäkkäisen ympyrän keskellä roomalainen numero VI. Ympyröiden väliseen tyhjään tilaan sijoitettu kiemuraisia koristeaiheita. Toisen puolen teksteistä ja kuvioista on huonon kunnan vuoksi vaikea saada selvää. Kyseessä on todennäköisesti saksalainen kuuden pfennigin arvoinen kupariraha, lyöttänyt Paderbornin ja Münsterin ruhtinaspiispa Franz Arnold von Wolff-Metternich zur Gracht vuonna 1706.	1	2
Y376	:908	Kolikko	Hopeaseos	Hopeakolikko, molemmin puolin lyöty hieman sivuun kolikon keskiosasta. Kolme kruunua, kirjaimet CRS ja vuosiluku 1666, toisella puolen epäselvänä hahmottuva kruunattu leijona ja tekstit 1/6 ÖR S. Kaarle XI:n 176 silvermynt vuodelta 1666.	1	8
Y376	:910	Kolikko	Kupari	Huonokuntoinen kolikko	1	8
Y376	:911	Kolikko	Kupari	Kuparikolikko. 1/6 äyri Kaarle XI 1671?	1	6
Y376	:912	Kolikko	Kupariseos	Huonokuntoinen kolikko, jossa vaikuttaisi olevan kirjaimet C tai G RS ja arvomerkitä 1/4, vuosiluku mahdollisesti 16xx. Kruunattu vaakuna. Kristiinan 1/4 äyri?	1	9
Y376	:915	Kolikko ja rautaesine	Rauta	Rautainen L-muotoinen syöpynyt esine ja siinä kiinni kuparikolikko	2	102
Y376	:916	Kolikko	Hopeaseos	Huonokuntoinen ohut hopea(?)kolikko.	1	4
Y376	:917	Kolikko	Kupariseos	Suurehko huonokuntoinen kupariseoksesta tehty kolikko.	1	10
Y379	:932	Kolikko?	Kupari	Paksun kuparisuolakerroksen peittävä kuparista tai kupariseoksesta tehty esine, mahdollisesti kolikko.	1	15
Y383	:951	Kolikko	Kupari	Kuparikolikko. Kolme kruunua ja vuosiluku 172x?, mahdollisesti 1724. Toisella puolen kruunattu vaakuna, jossa kaksi nuolta ristissä.	1	4
Y390	:975	Kolikko	Kupariseos	Huonokuntoinen kolikko, jossa erottuu kruunattu lyhdevaakuna, ja kolme kruunua.	1	12
Y417	:1040	Kolikko	Kupariseos	Huonokuntoinen kuparikolikko	1	6
Y424	:1064	Kolikko	Kupariseos	Suurehko kuparikolikko, jossa kruunattu lyhdevaakuna ja kolme kruunua, sekä kirjaimet CRS, vuosiluvusta vaikea saada korroosion vuoksi selvää, kaksi viimeistä numeroa mahdollisesti 35 tai 55? Kristiinan 1/4 äyrin kuparikolikko 1635?	1	8
Y425	:1072	Kolikon puolikas	Kupariseos	Puolikas, sirppimäiseksi hajonnut kolikko, josta irronnut 3 pienempää palaa. Huonokuntoinen.	4	4

Y431	:1084	Kolikko	Kupariseos	Paksun puulastuja sisältämän kerroksen peittämä kuparikolikko	1	14
Y437	:1090	Kolikko	Kupariseos	Huonokuntoinen kolikko, jossa erottuu kruunattu lyhdevaakuna.	1	10
Y452	:1139	Hopeakolikko	Hopea	Hopeakolikko, jossa kolme kruunua ja teksti 5 Ö ja toisella puolen kruunattu CC. Todennäköisesti joko Kaarle XI:n tai Kaarle XII:n 5 äyrin hopeakolikko. Vuosiluvun kohta peitteinen, mutta 3. numero näyttäisi olevan 0 (xx0x) -> 1700-luvun alun kolikko?	1	3
Y476	:1205	Kolikko?	Kupariseos	Paksun karkean hiekan sekaisen korroosiokerroksen peittämä mahdollinen kuparikolikko.	1	5
Y497	:1232	Kolikko	Kupariseos	Pieni kolikko, jonka kuviointia vaikea korroosion vuoksi erottaa. Saksalainen penninki?	1	2
Y562	:1330	Kolikko	Hopea	Hopeaa, reunassa kokeilulovi, jolla ilmeisesti tarkistettu kolikon hopeapitoisuus. Kruunattu lyhdekuvio, toisella puolella kruunattu vaakunakilpi, jossa kuviona kolme kruunua, kuvion sivuilla numerot 8 ja 8. Juhana III 1 fyrk 1588?	1	1
Y565	:1337	Kolikko	Kupariseos	Pienikokoinen kuparikolikko, jossa erottuu teksti MONETA NOVA SVECIE, kuva-aiheista ei ennen konservointia saa selvää. 1600-luku?	1	1
Y574	:1356	Hopeakolikko	Hopea	Erittäin hyväkuntoinen ohut hopeakolikko, jossa Kaarle IX:n sivukuva ja teksti REX CAROLUS IX (-)C SVEC GOT VANIC, toisella puolen kruunattu vaakuna jossa keskellä lyhde, ja sen molemmin puolin leijonat ja kolmet kruunut. Vuosiluku 1607 ja teksti (SV)ENSKA 1/2 (?) MARK	1	2

6.4. Metallilöydöt

Metallilöytöjen määrä on melko pieni löytöjen kokonaismäärään verrattuna. Metallilöydöt voidaan jakaa karkeasti rautaisiin maatalouteen ja liikkumiseen liittyviin esineisiin (sirppi, viikatteen terätkelma, hevosenkenkä), työkaluihin (puukot, valinkauha, taltta, luotipihdit), kauppaan liittyviin esineisiin (lyijysinetit, lyijyharkot, rahat), ruokailuvälineisiin (mm. luukahvaiset pöytäveitset), vaatteisiin ja niiden käsittelyyn liittyviin pääosin kupariseoksista tehtyihin esineisiin (napit, soljet, neulat, nuppineulat, silitysrauta) sekä henkilökohtaisiin esineisiin tai koruihin (hopeasormukset). Lisäksi löytöaineistossa on rakennuksiin liittyviä rautanauvoja, saranoita sekä ikkunaruuutujen lyijypuitteita.

Alla olevassa taulukossa on luetteloitu yksikkökohtaiset metallilöydöt. Rahat on mainittu vain, mikäli yksiköstä on myös muita metallilöytöjä. Metalliesineet olivat vasta menossa konservointiin tätä raporttia kirjoittaessa, joten tiedot metalliesineistä täydentyvät konservoinnin jälkeen. Konservointikertomus kuvineen tullaan liittämään tähän raporttiin.

Y	Metallilöydöt yksiköittäin
Y4	nuppineula ja nappi
Y13	veitsen terän katkelma
Y22	solki, nappi ja nuppineula
Y31	nuppineula ja puukon katkelma
Y32	kolme pientä lyijyharkkoa, haarukka ja veitsen terä
Y33	puukon katkelma
Y38	nuppineula
Y51	saranan osa ja sirppi
Y61	nuppineula
Y74	viikatteen terän katkelma
Y101	kuparinappi
Y110	lyijypuitteen katkelmia
Y114	tunnistamaton rautaesine ja puukahvainen puukko tai veitsi
Y129	lyijysinetti vuodelta 1759
Y138	luukahvainen veitsi
Y151	puukon terä
Y169	soljen katkelma
Y177	nuppineula
Y189	lyijypuitteen katkelma
Y214	solki
Y221	veitsen terä
Y224	metallikauha, kolme sormusta ja kolme nappia
Y236	nappi?
Y239	lyijypuitteen katkelma
Y242	ongenkoukku :518
Y248	koristehelan katkelma, lyijypuitteen katkelma ja puukko :548
Y255	puukahvainen kookas taltta :569
Y277	reunarauta (?)
Y280	hevosenkenkä :605
Y293	riippulukko :622
Y295	lyijypuitteen osia 21 kpl, ruokaveitsen terä ja ruoti, veitsen terän katkelma sekä koristenuppi tai työkalun osa
Y327	nappi, neula, nuppineula ja lyijypuitteen osa
Y330	korun? osa ja nuppineula
Y331	pannun kahva :704
Y333	kuparitangon katkelma
Y334	neljä kupariesineen katkelmaa, nelikulmainen solki ja nuppineula
Y339	aterimen kahvaosa sekä luukahvainen ruokaveitsi :731
Y340	kullattu messinkinappi :739
Y344	napin kupu
Y354	messinkikoristeen osa
Y359	Kuparia ja kangasta sekä aterimen varren katkelma?
Y360	nappi
Y361	pieni kartionmuotoinen suppilo ja kupariastian paloja
Y362	nuppineula
Y368	tunnistamaton kupari
Y371	nuppineula

- Y372 haravan piikkejä?, porakaivertimen terä, kulmikas solki, työkalun teräosa ja palanutta kuparipeltiä
- Y376 hopearengas, sormustin, lyijypuitteen katkelmia, puukko, kolikko ja rautaesine sekä 6 kolikkoa ks. yllä
- Y383 kupariesineen kädensija, hakanen ja T-solki, lisäksi 1 raha
- Y388 nappi
- Y390 ripustuskoukku ja 1 raha
- Y395 silitysrauta :995 sekä takorautaisia heloja
- Y396 kaareva koristeellinen kupariesineen pala ja kaartuva tylppäpäinen työvälineen teräosa
- Y419 kolme nuppineulaa
- Y431 neula ja 1 kolikko
- Y457 veitsen kärkiosan katkelma
- Y471 veitsen terän katkelma
- Y497 saranan katkelma ja 1 raha
- Y517 lyijytanko
- Y519 nappi?
- Y521 puukon terä
- Y522 luotipihdit :1267
- Y554 puukon terä
- Y565 veitsen terä sekä 1 raha
- Y567 lyijypuitteen katkelma
- Y569 aisakello :1352
- Y577 lyijypuitteen katkelmia, nappi ja rautaesine
- Y581 rautaesine

Kuva 5. KM41203:1352 aisakellon katkelma, joka löytyi osa-alueella 2 sijainneen kellarin eteiskäytävästä eli halssista. Oikealla ylhäällä veitsi kerroksesta Y221, keskellä hevosenkenkä kerroksesta Y280 ja alhaalla veitsi kerroksesta Y295. Kaikki esineet ennen konservointia. Kuvat Esa Mikkola ja Terhi Tanska

Kuva 6. Rautainen valinkauha kerroksesta Y224. Kuva Terhi Tanska.

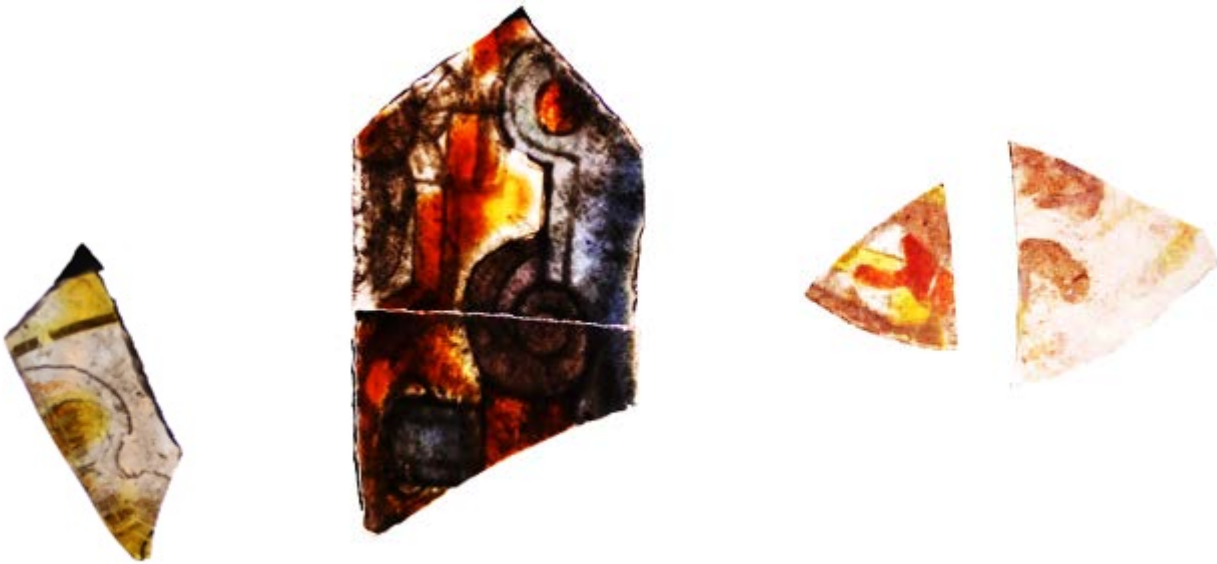
6.5. Lasilöydöt

Lasilöytöaineistossa on mukana vaaleanvihreitä kohovyökuviollisten passglas-juomalasiain katkelmia²⁵ sekä pala vadelmanyppykoristeisesta römerglas-tyyppisestä juomalasista (:1028). Molemmat lasiastiatyyppit voidaan ajoittaa 1500- ja 1600-luvulle, joten ne kuuluvat Lyseon vanhimpaan löytöaineistoon. Suurin osa muusta lasiaineistosta on vihreää tasolasia eli peräisin ikkunoiden lasiruuduista. Tasolasiain palojen joukossa on joitakin lasimaalauksen kappaleita. Lisäksi aineistossa on runsaasti eri vihreän sävyisten lasipullojen kappaleita.

Kerroksesta Y295 osa-alueelta 3 saatiin talteen noin 17 kg vihreää tasolasia (alanumero :629). Palojen seassa on neliskanttisten ja suorakaiteen muotoisten ikkunaruutujen katkelmia sekä monikulmaisiksi ja kaareviksi nyrhittyjä paloja. Nyrhittyjen reunakappaleiden yhteispaino oli 3343 g. Reunakappaleiden yhteenlaskettu paino oli 3593 g ja tavallisten palojen 10009 g. Kerroksesta Y383 samalta alueelta saatiin talteen yli 4000 g tasolasia. Palat olivat ilmeisesti vuoden 1822 tulipalossa tuhoutuneessa varastossa.

Lasimaalauksen osa löytyi kerroksesta Y295 (alanumero :628). Pala on ilmeisesti kärjestään kolmion muotoisesta ruudusta, joka on vihertävää lasia ja reuna on nyrhitty. Kuva-aihe on mahdollisesti osa jostakin hedelmästä. Palassa on keltaista maalia ja mustanruskeat ääri viivat. Löytöjen puhdistusvaiheessa yksiköstä Y577 (alanumero :1365) löytyi neljä tasolasiain palaa, joista kaksi kuuluu samaan kapeaan viisikulmaiseen ruutuun, jonka alaosa on kadonnut. Kaksi muuta maalatuista paloista on peräisin reunaosiltaan pyöreistä ruuduista. Palojen ehjät reunat on nyrhitty ja taustan lasi on vaalean vihreää. Maalaukset on tehty keltaisella, punaisella, sinisellä ja mustanruskealla värillä. Kuvioaiheet erottuvat puhdistamattomista esineistä hiukan huonosti, mutta pääosin ilmeisesti kukka-aiheita ja muuta ornamenttiikkaa.

²⁵ Mm. alanumeroilla :77, :166, :176, :185, :254, :280, :312, :543, :601, :626, :905, :1037, :1062, :1152, :1161, :1182, :1259, :1264, :1288, :1325, :1351 ja :1363

Kuva 7. KM 41203:628. Lasimaalauksen osia. Kuva Terhi Tanska

6.6. Erikoisuudet löytöaineistossa

Kerroksesta Y340 löydettiin alanumerolla :739 hyväkuntoinen nappi, jonka taustapuolella on kiinnityslenkki ja teksti TREBLE ORANGE GILT, H & Co, sekä jäänteitä kultauksesta. Napin etupuoli on tasainen ja kuvioton. Nappi ajoittunee 1800-luvun alkupuolelle (<http://www.ukdfd.co.uk/pages/buttonsgtom.html>).

Kuva 8. KM 41203:739. Kullattu nappi 1800-luvun alkupuolelta. Kuva Terhi Tanska.

Kerroksesta Y29 löydettiin kivisavipatsaan pieni katkelma (:86). Katkelma on peräisin viittaaan ja laskostettuun tunikaan tai hameeseen pukeutuneesta ihmishahmosa, jolla on taivutettu oikea jalka. Viitassa on jäänteitä

punaisesta maalista ja tunika tai hame on maalattu tummansiniseksi. Patsaan aihe sijoittuu mahdollisesti antiikin maailmaan.

Kerroksesta Y110 löytyi puolikas lasilinssi tai pelimerkki (:256), jonka reuna oli nyrhitty. Puolikuun muotoinen kappale on väritöntä tasolasia.

Kerroksesta Y395 löydettiin tiili (:994), jossa on lapsen kengän jälki. Tiili on ollut tulessa polton jälkeen.

Kuva 6. Tiili, jossa on kengänjälki KM 41203:994

Kerroksesta Y448 löydettiin punasaviastian kyljestä tehty pelimerkki (:1127). Lisäksi kerroksesta Y544 löytyi shakkilautatyylisesti maalatusta majolikalautasesta tehty värttinänkehrä (:1296).

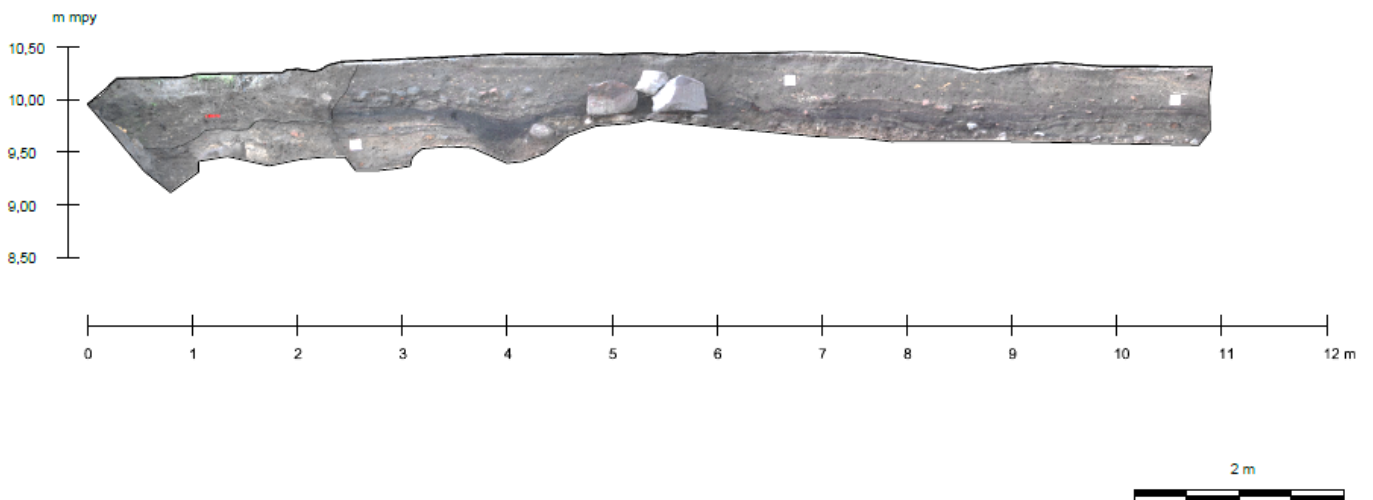
7. Yhteenveto

Lyseon pihan kaivaustutkimukset 2016 liittyivät lukion pihan sadevesiviemäroinnin rakentamiseen, pihan kunnostamiseen sekä peruskorjaukseen. Tutkimusalue sijoittui tontin pohjoisosaan Linnankadun varren pysäköintialueelle sekä Linnankadulta Lyseon pihalle tuovalle ajoväylälle. Tutkimukset toteutettiin osaluaitaan tilaajan asettaman aikataulun mukaan. Tutkitun alueen yhteenlaskettu laajuus oli noin 560 m². Tutkitusta alueesta noppakiveyksellä peitetty osa oli tuhoutunut 60-110 cm:n syvyydeltä. Noppakiveystä oli tutkimusalueella yli 400 m² laajuudelta eli yli 70% tutkitusta alueesta oli pääosin tuhoutunutta. Ainostaan nurmialueena olevassa osassa kulttuurikerrokset olivat säilyneet paremmin, joskin Lyseon pihalta löydettiin tälläkin kertaa useita käytöstä poistettuja betonikaivoja sekä sujuttamalla tehtyjä putkikaivantoja, jotka olivat tuhonneet ja sekoittaneet kulttuurikerroksia.

Tutkimukset toteutettiin stratigrafisena yksikkökaivauksena ja ne saatiin päätökseensä määräajassa. Tutkitulta alueelta havaittiin, dokumentoitiin ja tutkittiin yhteensä 510 erilaista yksikköä ja 109 rakennetta. Yksiköistä ja rakenteista hahmottui 14 erillistä kokonaisuutta eli ryhmää. Yleistäen voidaan todeta tutkimusalueelta löytyneen mm. kolme kivikellaria, kaksi kaivoa ja neljä rakennuksen perustusta. Lisäksi

alueelta löydettiin tunkio, kaksi katua tai kulkuväylää, kaivoon liittyvä kotelopotki sekä kuopparykelmä. Vanhimmat rakenteista ajoittunevat 1600-luvun alkupuoliskolle ja nuorimmat vuoden 1822 kaupunkipalon aikaan. Rakenteiden käyttötarkoitusta pyrittiin selvittämään myös kasvijäänneanalyysillä. Lisäksi joidenkin rakenteiden ikä tulee tarkentumaan, mikäli dendrokronologisia ajoituksia varten otetuista puista saadaan tarkat tulokset. Vanhimmat rahalöydöt ajoittuvat 1500-luvun lopulle. Suurin osa löytöaineistosta ajoittuu 1600-luvulle, mutta tällä kertaa löytöaineistossa on myös kattavasti 1700-luvun materiaalia. Erityisen paljon saatiin talteen piiposliinia, joka ajoittuu vanhimmillaankin 1700-luvun loppupuolelle. Kesän 2016 kaivaukselta löydettiin poikkeuksellisen paljon tasolasia. Tasolasia on ilmeisesti säilytetty 1822 palaneessa varastorakennuksessa.

Lyseon lukion pihasta on tutkittu suurin osa. Jäljellä on kuitenkin vielä lähes koko nurmialue pihan länsipäädyssä (ks. karttaote 2). Oulun Lyseon pihan nurmialueella on näiden tutkimusten perusteella säilynyt kulttuurikerroksia vuoden 1822 palosta aina kaupungin perustamiseen ja ensimmäiseen rakennusvaiheeseen asti. Kulttuurikerroksen paksuus nurmialueella vaihtelee muutamasta kymmenestä senttimetristä yli metriin ja paikoin vielä tätäkin syvemmälle. Orgaaninen aines on oletettavasti säilynyt melko hyvin nurmialueella. Varsinkin palaneiden rakennusten hiiltyneet puuosat säilyvät hyvin. Noppakivetyt alueen kulttuurikerroksista suurin osa sen sijaan oli tuhoutunut pihan edellisissä kunnostustöissä. Nurmialueen suurempi arkeologinen potentiaali tulisi huomioida myös resursoinnissa, mikäli kaivaustutkimuksia tullaan kohteessa jatkamaan.

Kuva 7. Osa-alueen 3 eteläprofiili eli nurmialueen kulttuurikerroksia. Kuvasta näkyy selvästi nurmialueen kulttuurikerrosten paksuus ja monimuotoisuus. Ote kartasta nro 132.

Lähteet ja kirjallisuus

Tutkimusraportit

Helamaa, Maija 2015. Oulu, Oulun lyseon lukion piha. Kaupunkiarkeologiset tutkimukset 7.7.-31.9.2015. Muuritutkimus Ky

Hyttinen, Marika 2006. Oulu, Pokkisentörmä (PT-06). Kunnallisteknisten töiden arkeologinen valvonta Pokkisentörmällä että Linnankadulla 15.5.-25.8. – 18.-20.9.2006. MV/RHO. Museoviraston arkisto, Helsinki.

Hyttinen, Marika 2013, Oulu. Lyseon lukion tontti 1-11-1/Kajaaninkatu 3. Kaupunkiarkeologinen kaivaus 18.7.-7.8.2013. Tutkimusraportti, Arkeologiset kenttäpalvelut, Museovirasto.

Ikonen, Tiia & Mökkönen, Teemu 2002. Oulu-Uleåborg. Kaupunkiarkeologinen inventointi. MV/RHO. Museoviraston arkisto, Helsinki. URL: <http://www.nba.fi/fi/File/76/oulu-raportti.pdf>

Kallio, Titta 2005. Oulu, Oulun kadut, Oikokatu, Kajaaninkatu, Torikatu, Ojakatu, Saariston katu, Franzeninpuisto. Katutöiden arkeologinen valvonta 2004. MV/RHO. Museoviraston arkisto, Helsinki.

Kallio-Seppä, Titta 2007a. Oulu-Uleåborg. Kaupunkiarkeologisen inventoinnin päivitys. MV/RHO. Museoviraston arkisto, Helsinki. URL: <http://www.nba.fi/fi/File/570/oulu-inventointi-paivityskoko.pdf>

Kallio-Seppä, Titta 2007b. Oulu Lyseo 1-11-1. Kaupunkiarkeologinen koekaivaus 27.4.–21.5.2007. MV/RHO. Museoviraston arkisto, Helsinki.

Mikkola, Esa 2014. Oulu Lyseo 1-11-1/Kajaaninkatu 3. Kaivauskertomus, Arkeologiset kenttäpalvelut

Sarkkinen, Mika 2006. Oulun Lyseon piha. Koekuopitus 26.6.2006. Oulu/PPM.

Tutkimuskirjallisuus

Hyttinen, Marika ja Ikonen, Tiia 2016. 1600-luvun kaupunkikeskustasta 1700-luvun lopun kaupungin reunamille. Poimintoja Oulun kaupunkiarkeologiasta. Teoksessa *Monttu auki. Arkeologisia kenttätutkimuksia 1*, toim. Marianna Niukkanen, Petro Pesonen ja Riikka Alvik. Museovirasto Helsinki. Ss. 102-115.

Kallio-Seppä, Titta 2013. *Kosteutta, puuta ja vallankäyttöä – arkeologinen näkökulma Oulun kaupungin julkisen tilan kehittymiseen 1600-luvulta 1820-luvulle*. Pohjois-Suomen Historiallinen Yhdistys Studia Archaeologica Septentrionalia 6. Vaasa.

Kallio, Titta ja Lipponen, Sanna 2005 (toim.) *Historiaa kaupungin alla*. Kaupunkiarkeologisia tutkimuksia Oulussa.

Vahtola, Jouko 2005. ”Oulujokisuun keskusasema ennen kaupungin perustamista”. Satokangas, R. (toim.), *Oulun vuosisadat 1605–2005*. Studia Historica Septentrionalia 46. Jyväskylä

Virkkunen, A. H. 1953. *Oulun kaupungin historia I*. Kaupungin alkua ajoilta isonvihan loppuun. Oulu.

Löytöjen tunnistamisessa/ajoittamisessa käytettyjä lähteitä

- Duco 1982 D.H. Duco, *Merken van Goudse pijpenmakers 1660–1940*. De Tijdstroom, 1982.
- <http://www.goudapipes.nl/> (sivuston leimat J. van der Meulenin teoksen *Goudse pijpenmakers en hun merken* mukaan)
- Åkerhagen 2006 Arne Åkerhagen, *Datera en kritpipa*. Tobak och tändsticksmuseet, 2006.
<http://www.tobaksochtandsticksmuseum.se/Global/Museum/Samlingarna/Kritpipor%20Skrifter/Datera%20en%20kritpipa.pdf>
- Åkerhagen 2007 Arne Åkerhagen, *Kritpipor funna i Sverige*. PDF. Tobak och tändsticksmuseet, 2007.

Digitaalisten kuvien luettelo

Kuvan numero	Aihe	Valmistusaika	Tekijä
AKDG5180:1	Työkuva. Aluetta 1 avataan. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki, Tuija Väisänen, Pauli Haapakangas ja Matleena Riutankoski. Kuvattu etelästä.	28.6.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:2	Työkuva. Aluetta 1 avataan. Kuvassa Terhi Tanska, Terhi Taipaleenmäki, Tuija Väisänen, Pauli Haapakangas ja Matleena Riutankoski. Kuvattu kaakosta.	28.6.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:3	Alueen 1 pohjoisosa avattuna. Kuvassa oik. Terhi Taipaleenmäki, Tuija Väisänen, Pauli Haapakangas ja Matleena Riutankoski. Kuvattu lännestä.	28.6.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:4	Työkuva. Aluetta 1 avataan. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki, Tuija Väisänen, Pauli Haapakangas ja Matleena Riutankoski. Kuvattu luoteesta.	28.6.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:5	Alue 1 kaivinkonekuorinnan jälkeen puhdistettuna. Kuvattu pohjoisesta..	29.6.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:6	Alueen 1 pohjoisosa kaivinkonekuorinnan jälkeen puhdistettuna. Kuvattu lännestä.	29.6.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:7	Alueen 1 eteläosa kaivinkonekuorinnan jälkeen puhdistettuna. Kuvattu lännestä.	28.6.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:8	Alue 1 kaivinkonekuorinnan jälkeen puhdistettuna. Kuvattu etelästä.	29.6.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:9	Alue 1. Puita, kiviä, historiallisen ajan löytöjä ja yksikkö Y6. Kuvattu pohjoisesta.	29.6.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:10	Alueen 1 pohjoisosa. Esillä yksiköt Y7, Y8 ja Y9 sekä kivirakenne R10. Kuvassa Matleena Riutankoski. Esa Haataja, Pauli Haapakangas ja Tuija Väisänen. Kuvattu Lyseon 2. krs ikkunasta eli idästä.	30.6.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:11	Alueen 1 pohjoisosa. Esillä yksiköt Y7, Y8 ja Y9 sekä kivirakenne R10. Kuvattu Lyseon 2. krs ikkunasta eli idästä.	30.6.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:12	Alueen 1 keski- ja eteläosa. Esillä myös yksiköt Y12, Y14 ja Y4. Kuvattu Lyseon 2. krs ikkunasta eli idästä.	30.6.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:13	Työkuva. Kaivausalue 1. Edellisillan ukkoskuuron tuhojen korjaamista ja alueen uudelleen puhdistamista. Kuvassa etualalla Olli Eranti. Kuvattu etelästä.	1.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:14	Työkuva. Kaivausalueen 1 pohjoisosa. Edellisillan ukkoskuuron tuhojen korjaamista ja alueen uudelleen puhdistamista. Kuvassa oik. Terhi Tanska, Tuija Väisänen ja Terhi Taipaleenmäki. Kuvattu lännestä.	1.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola

AKDG5180:15	Työkuva. Kaivausalueen 1 pohjoisosa. Edellisillan ukkoskuuron tuhojen korjaamista ja alueen uudelleen puhdistamista. Kuvattu pohjoisesta.	1.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:16	Työkuva. Kaivausalueen 1 eteläosassa yksiköt Y12 ja Y13. Kuvattu etelästä.	1.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:17	Työkuva. Kaivausalueen 1 eteläosassa yksiköt Y12 ja Y13. Lähikuva. Kuvattu etelästä.	1.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:18	Kaivausalueen 1 eteläosassa yksiköt Y12 ja Y13. Kuvattu lännestä.	1.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:19	Kaivausalue 1. Leikkaus L17 ja rakenne R18. Kuvattu etelästä.	4.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:20	Kaivausalue 1. Leikkaus L17 ja rakenne R18. Lähikuva. Kuvattu etelästä.	4.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:21	Kaivausalue 1. Leikkaus L17 ja rakenne R18. Lähikuva. Kuvattu lännestä.	4.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:22	Kaivausalue 1. Leikkaus L17 ja rakenne R18. Lähikuva. Kuvattu pohjoisesta.	4.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:23	Kaivausalue 1. Leikkaus L17 ja rakenne R18. Lähikuva. Kuvattu idästä.	4.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:24	Kaivausalue 1. Leikkaus L16 (uusi putkikaivanto). Kuvattu kaakosta.	4.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:25	Kaivausalueen 1 eteläosa pohjaan kaivettuna. Kuvattu idästä.	5.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:26	Kaivausalueen 1 eteläosa pohjaan kaivettuna. Kuvattu etelästä.	5.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:27	Kaivausalueen 1 eteläosa pohjaan kaivettuna. Kuvattu lännestä.	5.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:28	Kaivausalueen 1 pohjoisreunan sortuneiden puiden alue R26. Kuvattu pohjoisesta.	5.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:29	Kaivausalueen 1 pohjoisreunan sortuneiden puiden alue R26. Lähikuva. Kuvattu pohjoisesta.	5.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:30	Kaivausalueen 1 pohjoisreunan sortuneiden puiden alue R26. Kuvattu idästä.	5.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:31	Kaivausalueen 1 pohjoisreunan sortuneiden puiden alue R26. Kuvattu etelästä.	5.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:32	Kaivausalueen 1 pohjoisreunan sortuneiden puiden alue R26. Kuvattu lännestä.	5.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:33	Kellarin oviaukko osineen R35, R36 ja R37. Kuvattu pohjoisesta.	6.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:34	Kellarin oviaukko osineen R35, R36 ja R37. Kuvattu pohjoisesta.	6.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:35	Kellarin oviaukko osineen R35, R36 ja R37. Kuvattu lännestä.	6.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:36	Kellarin oviaukko osineen R35, R36 ja R37. Kuvattu lännestä.	6.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:37	Kellarin oviaukko osineen R35, R36 ja R37. Kuvattu etelästä.	6.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola

AKDG5180:38	Kellarin oviaukko osineen R35, R36 ja R37. Kuvattu idästä.	6.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:39	Kellarin oviaukko osineen R35, R36 ja R37. Kuvattu idästä.	6.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:40	Työkuva. Kaivausaluetta 2 avataan koneellisesti. Kuvattu etelästä.	6.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:41	Työkuva. Kaivausaluetta 2 avataan koneellisesti. Kuvattu kaakosta.	6.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:42	Ryhmät 1 ja 2 kuvattuna idästä koulurakennuksen 2. kerroksen ikkunasta. Taustalla kaivetaan aluetta 2 esiin.	6.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:43	Ryhmä 1. R35 eli kellarin ovi. Kuvattu lännestä.	7.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:44	Ryhmä 1. R35 eli kellarin ovi. Lähikuva. Kuvattu pohjoisesta.	7.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:45	Ryhmä 1. R35 eli kellarin ovi. Kuvattu pohjoisesta.	7.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:46	Työkuva. Aluetta 1 sekä kaivetaan että täytetään. Kuvan keskellä R35. Kuvattu pohjoisesta.	7.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:47	Ryhmä 1. Y51, sirppi in situ. Kuvattu pohjoisesta.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:48	Ryhmä 1. Y51, sirppi in situ. Lähikuva. Kuvattu lännestä.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:49	Alue 2. Yleiskuva pysäköintialueesta modernien täyttökerrosten poiston jälkeen. Kuvattu kaakosta.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:50	Alue 2. Yleiskuva pysäköintialueesta modernien täyttökerrosten poiston jälkeen. Kuvattu etelästä.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:51	Alue 2. Yleiskuva pysäköintialueesta modernien täyttökerrosten poiston jälkeen. Kuvattu etelästä.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:52	Alue 2. Yleiskuva pysäköintialueesta modernien täyttökerrosten poiston jälkeen. Kuvattu lounaasta.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:53	Alue 2. Yleiskuva pysäköintialueesta modernien täyttökerrosten poiston jälkeen. Kuvattu lännestä.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:54	Alue 2. Paalurakenteet R55 ja R58. Kuvattu lännestä.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:55	Alue 2. Paalurakenteet R55 ja R58. Kuvassa nyt myös mitta. Kuvattu lännestä.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:56	Ryhmä 1. Rakenne R59, yksiköt Y49 ja Y51. Kuvattu lännestä.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:57	Ryhmä 1. Rakenne R59, yksiköt Y49 ja Y51. Kuvattu pohjoisesta.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:58	Ryhmä 1. Rakenne R59, yksiköt Y49 ja Y51. Kuvattu idästä.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:59	Ryhmä 1. Rakenne R59, yksiköt Y49 ja Y51. Kuvattu etelästä.	8.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska

AKDG5180:60	Ryhmä 1. Rakenteet R10 (kellarin eteinen), R65 (porras) ja R36 (tiilirakenne). Kuvattu pohjoisesta.	11.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:61	Ryhmä 1. Rakenteet R10 (kellarin eteinen), R65 (porras) ja R36 (tiilirakenne). Kuvattu etelästä.	11.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:62	Ryhmä 1. Rakenteet R10 (kellarin eteinen), R65 (porras) ja R36 (tiilirakenne). Kuvattu lännestä.	11.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:63	Ryhmä 1. Yksikkö Y74, rakenne R75 ja leikkaus L76. Kuvattu lännestä.	11.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:64	Ryhmä 1. Yksikkö Y74, rakenne R75 ja leikkaus L76. Kuvattu pohjoisesta.	11.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:65	Ryhmä 1. Yksikkö Y74, rakenne R75 ja leikkaus L76. Kuvattu idästä.	11.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:66	Ryhmä 1. Rakenteet R10 (kellarin eteinen) ja R28. Kuvattu ylhäältä idästä.	11.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:67	Ryhmä 1. Rakenteet R10 (kellarin eteinen) ja R28. Kuvattu ylhäältä idästä.	11.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:68	Ryhmä 1. Rakenteet R10 (kellarin eteinen) ja R28. Kuvattu ylhäältä idästä.	11.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:69	Ryhmä 2. Rakenne R83 (yksittäinen lankku). Kuvattu pohjoisesta.	13.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:70	Rakenne R18 (puu kaivannossa L17). Kuvattu etelästä.	13.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:71	Ryhmä 2. Rakenne R106. Kuvattu pohjoisesta.	14.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:72	Alue 2. Yleiskuva. Kuvassa mm. kuopat L23, L45, L45 ja L107 sekä yksikkö Y62. Kuvattu kaakosta. Osa kuvasta ylivalottunut.	14.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:73	Alue 2. Yleiskuva. Kuvassa mm. kuopat L23, L45, L45 ja L107 sekä yksikkö Y62. Kuvattu etelästä. Osa kuvasta ylivalottunut.	14.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:74	Alue 2. Yleiskuva. Kuvassa mm. kuopat L23, L45, L45 ja L107 sekä yksikkö Y62. Kuvattu etelästä. Osa kuvasta ylivalottunut.	14.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:75	Alue 2. Yleiskuva. Kuvassa mm. kuopat L23, L45, L45 ja L107 sekä yksikkö Y62. Kuvattu pohjoisesta. Osa kuvasta ylivalottunut.	14.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:76	Alue 1. Yleiskuva. Kuvassa kellari (ryhmä 2). Kuvattu ylhäältä idästä.	14.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:77	Alue 1. Yleiskuva. Kuvassa kellari (ryhmä 2). Kuvattu ylhäältä idästä.	14.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:78	Alue 1. Pohjoisprofiili kellarin (ryhmä 2) leikkauksesta. Kuvattu pohjoisesta.	14.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:79	Alue 1. Kellarin (ryhmä 2) eteiskäytävän kynnys. Kuvattu koillisesta.	14.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:80	Alue 1. Kellarin (ryhmä 2) eteiskäytävän kynnys. Kuvattu idästä.	14.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:81	Alue 2. Rakenne R112 leikkauksen L113 pohjalla. Kuvattu idästä.	15.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki

AKDG5180:82	Alue 2. Leikkauksen L113 profiili. Kuvattu pohjoisesta.	15.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:83	Alue 2. Leikkauksen L113 profiili. Kuvattu pohjoisesta.	15.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:84	Työkuva. Kaivausalue 1 on saatu lähes täytettyä. Aluetta 2 kaivetaan. Kuvattu lännestä.	15.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:85	Työkuva. Kaivausalue 1 on saatu lähes täytettyä. Aluetta 2 kaivetaan. Kuvattu lännestä.	15.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:86	Työkuva. Kaivausalue 1 on saatu lähes täytettyä. Aluetta 2 kaivetaan. Kuvattu lännestä.	15.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:87	Puutaso Y114:ssä. Kuvattu etelästä.	15.7.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:88	Leikkaus L102 eli modernin viemärin putken asennusta varten tehty kuoppa (sujutuskuoppa) tyhjennettynä täyttemaasta. Kuvattu etelästä.	15.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:89	Leikkaus L102 eli modernin viemärin putken asennusta varten tehty kuoppa (sujutuskuoppa) tyhjennettynä täyttemaasta. Kuvattu pohjoisesta.	15.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:90	Alueen 2 keskiosa. Rakenteen R125 puut kerroksessa Y118. Kuvattu pohjoisesta.	18.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:91	Alueen 2 keskiosa. Rakenteen R125 puut kerroksessa Y118. Kuvattu etelästä.	18.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:92	Alueen 2 keskiosa. Ryhmä 3. Rakenteen R125 puut ja kerros Y110. Kuvassa Tuija Väisänen. Kuvattu pohjoisesta	18.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:93	Alueen 2 keskiosa. Ryhmä 3. Rakenteen R125 puut ja kerros Y110. Kuvassa Tuija Väisänen. Kuvattu idästä.	18.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:94	Alueen 2 keskiosa. Ryhmä 3. Rakenteen R125 puut ja yksiköt Y110, Y118 ja Y114. Kuvattu etelästä.	18.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:95	Alueen 2 keskiosa. Ryhmä 3. Yksityiskohtakuva rakenteesta R128c (lauta). Kuvattu ylhäältä etelästä.	18.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:96	Alueen 2 keskiosa. Ryhmä 3. Yksityiskohtakuva rakenteesta R128c (lauta). Kuvattu pohjoisesta.	18.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:97	Alueen 2 keskiosa. Ryhmä 3. Rakenteen R125 puut ja yksiköt Y110 ja Y118. Kuvattu lännestä.	18.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:98	Alueen 2 keskiosa. Ryhmä 3. Yksiköt Y110, Y114, Y117 ja Y116 poistettu. Kuvattu idästä.	18.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:99	Alueen 2 keskiosa pintakerroksen Y0 poiston jälkeen. Kuvattu lännestä.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:100	Alue 2. Pysäköintialueen perustuskaivannon L46 eteläreunan profiilia. Kuvattu pohjoisesta.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska

AKDG5180:101	Alue 2. Pysäköintialueen perustuskaivannon L46 eteläreunan profiilia. Osa 1 (länsipää). Profiilissa esillä kaivannot L120, L126 ja L77. Kuvattu pohjoisesta.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:102	Alue 2. Pysäköintialueen perustuskaivannon L46 eteläreunan profiilia. Osa 2 (keskiosa). Profiilissa esillä kaivannot L120, L126 ja L77. Kuvattu pohjoisesta.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:103	Alue 2. Pysäköintialueen perustuskaivannon L46 eteläreunan profiilia. Osa 2 (keskiosa). Profiilissa esillä kaivannot L120, L126 ja L77. Kuvattu pohjoisesta.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:104	Alue 2. Ryhmä 3. Rakenteen R128C alempi lauta osin säilyneenä kerroksessa Y129. Kuvattu koillisesta.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:105	Alue 2. Punaiseksi värjäytynyt kivi. Kivi oli leikkauksen L107 kerroksessa Y118.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:106	Alue 2. Vuoden 2007 koeojan L2007C pohjoisprofiili lännestä itää. Osa 1. Kuvattu etelästä.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:107	Alue 2. Vuoden 2007 koeojan L2007C pohjoisprofiili lännestä itää. Osa 2. Kuvattu etelästä.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:108	Alue 2. Vuoden 2007 koeojan L2007C pohjoisprofiili lännestä itää. Osa 3. Kuvattu etelästä.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:109	Alue 2. Vuoden 2007 koeojan L2007C pohjoisprofiili lännestä itää. Osa 4. Kuvattu etelästä.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:110	Alue 2. Vuoden 2007 koeojan L2007C itäprofiili. Kuvattu lännestä.	19.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:111	Alue 2. Kuoppa L107. Kiviä yksikössä Y144, joka oli kuopan alin täyttökerros. Kuvattu lännestä.	21.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:112	Alue 2. Kuoppa L107. Kiviä yksikössä Y144, joka oli kuopan alin täyttökerros. Kuvattu etelästä.	21.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:113	Alue 2. Kuoppa L107 kaivettuna pohjaan. Kuva osin ylivalottunut. Kuvattu lännestä.	21.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:114	Alue 2. Leikkaus L140, L145, L147, L150 ja yksikkö Y149. Kuvattu idästä.	21.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:115	Alue 2. Leikkaus L140, L145, L147, L150 ja yksikkö Y149. Kuvattu lännestä.	21.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:116	Alue 2. Leikkaus L140 ja rakenteen R154 kivet. Kuvattu idästä.	22.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:117	Alue 2. Leikkaus L140 ja rakenteen R154 kivet. Kuvattu etelästä.	22.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:118	Alue 2. Leikkaus L140 ja rakenteen R154 kivet. Kuvattu lännestä.	22.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:119	Alue 2. Kuoppa L145, yksiköt Y145 ja Y146 sekä paalurakenne R155. Kuvattu idästä.	22.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki

AKDG5180:120	Alue 2. Kuoppa L145, yksiköt Y145 ja Y146 sekä paalurakenne R155. Kuvattu etelästä.	22.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:121	Alue 2. Yksikön Y169 poiston jälkeen. Alimmat säilyneet kerrokset esillä alueen keskiosassa. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki. Kuvattu pohjoisesta.	26.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:122	Alue 2. Yksikön Y169 poiston jälkeen. Alimmat säilyneet kerrokset esillä alueen keskiosassa. Kuvattu koillisesta.	26.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:123	Alue 2. Yksikön Y169 poiston jälkeen. Alimmat säilyneet kerrokset esillä alueen keskiosassa. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki, Tuija Väisänen ja Elisa Ahverdov. Kuvattu lännestä.	26.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:124	Alue 2. Yksikön Y169 poiston jälkeen. Alimmat säilyneet kerrokset esillä alueen keskiosassa. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki, Tuija Väisänen ja Elisa Ahverdov. Kuvattu lännestä.	26.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:125	Alue 2. Yksikön Y169 poiston jälkeen. Alimmat säilyneet kerrokset esillä alueen keskiosassa. Kuvattu idästä.	26.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:126	Alue 2. Yksikön Y169 poiston jälkeen. Alimmat säilyneet kerrokset esillä alueen keskiosassa. Kuvattu koillisesta.	26.7.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:127	Alue 2. Leikkaus L213, yksikkö Y214. Kuvattu pohjoisesta.	28.7.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:128	Työkuva. Piritta Häkälä ja Vesa Laulumaa vierailulla Oulussa kuvauskohterin kanssa. Kuvassa myös Tuija Väisänen. Kuvattu etelästä.	1.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:129	Alue 2. Rakenne R220, yksikkö Y219. Kuvattu pohjoisesta.	2.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:130	Alue 2. Puurakenne R245. Kuvattu pohjoisesta.	2.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:131	Alue 2. Puurakenne R245. Kuvattu lännestä. Kuvassa mitta.	2.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:132	Alue 2. Puurakenne R245. Kuvattu lännestä.	2.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:133	Alueen 2 ja 3 raja. Rakenne R263 (kivet), maakerros Y254, kuopat L218, L250, L222 ja L2007C (vuoden 2007 koeoja). Kuvattu etelästä.	3.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:134	Alue 3. Pysäköintialueen perustuskuopan (L46) modernit täyttökerrokset on poistettu kaivausalueen 3 pohjoisosasta. Poistetun leikkauksen eteläreunan profiilia. Profiilin länsipää. Kuvattu pohjoisesta.	3.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:135	Alue 3. KAlue 3. Pysäköintialueen perustuskuopan (L46) modernit täyttökerrokset on poistettu kaivausalueen 3 pohjoisosasta. Poistetun leikkauksen eteläreunan profiilia. Kuvasta :134 itään. Kuvattu pohjoisesta.	3.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki

AKDG5180:136	Alue 3. Pysäköintialueen perustuskuopan (L46) modernit täyttökerrokset on poistettu kaivausalueen 3 pohjoisosasta. Poistetun leikkauksen eteläreunan profiilia. Kuvasta :135 itään. Kuvattu pohjoisesta.	3.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:137	Alue 3. Pysäköintialueen perustuskuopan (L46) modernit täyttökerrokset on poistettu kaivausalueen 3 pohjoisosasta. Poistetun leikkauksen eteläreunan profiilia. Kuvasta :136 itään. Kuvattu pohjoisesta.	3.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:138	Alue 3. Pysäköintialueen perustuskuopan (L46) modernit täyttökerrokset on poistettu kaivausalueen 3 pohjoisosasta. Poistetun leikkauksen eteläreunan profiilia. Kuvasta :137 itään. Kuvattu pohjoisesta.	3.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:139	Alue 3. Kaivausalueen 3 pohjoisosa (pysäköintialueen kohta) kuorittuna moderneista täyttökerroksista. Kuvattu etelästä.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:140	Alue 3. Kaivausalueen 3 pohjoisosa (pysäköintialueen kohta) kuorittuna moderneista täyttökerroksista. Kuvattu idästä.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:141	Alue 3. Kaivausalueen 3 pohjoisosan itäosa (pysäköintialueen kohta) kuorittuna moderneista täyttökerroksista. Kuvattu pohjoisesta.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:142	Alue 2. Palaneita puita kerroksessa Y277. Kuvattu etelästä.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:143	Alue 2. Rakenne R276. Kuvattu idästä.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:144	Alue 2. Rakenne R276. Kuvattu kaakosta.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:145	Alue 2. Rakenne R276. Toinen kivikerta. Kuvassa myös palanutta hiekkaa Y285. Kuvattu lännestä.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:146	Alue 2. Rakenne R276. Toinen kivikerta. Kuvassa myös palanutta hiekkaa Y285. Kuvattu koillisesta.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:147	Alue 2. Rakenne R286 ja kuoppa L284. Kuvattu lännestä.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:148	Alue 2. Rakenne R286 ja kuoppa L284. Kuvattu luoteesta.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:149	Alue 2. Rakenne R276 ja kuoppa L284. Alemmat kivet. Kuvattu idästä.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:150	Alue 2. Rakenne R276 ja kuoppa L284. Alemmat kivet. Kuvattu idästä ilman mittaa.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:151	Alue 2. Rakenne R288 ja yksikkö Y287. Kuvattu lännestä.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:152	Alue 2. Rakenne R288 ja yksikkö Y287. Kuvattu lännestä ilman mittaa.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki

AKDG5180:153	Alue 2/3. Kaksi eläimen kalloa in situ kerroksessa Y287. Kuvattu idästä.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:154	Alue 2. Rakenne R288. Kuvattu pohjoisesta.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:155	Alue 2. Rakenne R288. Kuvattu lännestä.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:156	Alue 2. Rakenne R288. Kuvattu etelästä.	4.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:157	Alue 3. Kaivausalueen pohjoisosa. Kuvattu lounaasta.	5.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:158	Alue 3. Kaivausalueen pohjoisosa. Kuvattu luoteesta.	5.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:159	Alue 3. Kaivausalueen pohjoisosa. Kuvattu pohjoisesta.	5.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:160	Alue 3. Kaivausalueen pohjoisosa. Kuvattu etelästä.	5.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:161	Alue 3. Kaivausalueen pohjoisosa. Kuvattu lännestä.	5.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:162	Alue 3. Kivirakenne R307 kerroksessa Y295. Lähikuva. Kuvattu lännestä.	10.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:163	Alue 3. Kivirakenne R307 kerroksessa Y295. Kuvattu lännestä.	10.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:164	Alue 3. Kivirakenne R307 kerroksessa Y295. Lähikuva. Kuvattu pohjoisesta.	10.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:165	Alue 3. Kivirakenne R309 ja kuoppa L310. Lähikuva. Kuvattu luoteesta.	11.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:166	Alue 3. Kivirakenne R309 ja kuoppa L310. Lähikuva. Kuvattu lounaasta.	11.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:167	Alue 3. Kaivanto L300 pohjaan kaivettuna. Kuvattu etelästä.	11.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:168	Alue 3. Kaivanto L300 pohjaan kaivettuna. Kuvattu etelästä.	11.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:169	Alue 3. Kaivausalueen 3 lounaisosa. Esillä rakenne R321 ja kerrosta Y224. Kuvattu etelästä.	15.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:170	Alue 3. Kaivausalueen 3 eteläosa pintakerrosten Y0 poiston jälkeen. Esillä mm. R321 ja Y224. Kuvassa Sini Kärkkäinen ja Tuija Väisänen. Kuvattu etelästä.	15.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:171	Alue 3. Kaivausalueen 3 eteläosa pintakerrosten Y0 poiston jälkeen. Esillä mm. R321 ja Y224. Kuvassa Sini Kärkkäinen. Kuvattu etelästä.	15.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:172	Alue 3. Moderni tiilirakenne R321. Kuvattu idästä.	15.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:173	Alue 3. Moderni tiilirakenne R321. Kuvattu etelästä.	15.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:174	Alue 3. Kaivausalueen 3 eteläosa R321 poiston jälkeen. Esillä mm. kaivanto L294. Kuvattu etelästä.	16.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:175	Alue 3. Rakenteen R334 itäosa. Kuvattu lounaasta.	16.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:176	Alue 3. Rakenteen R334 pohjoisosa. Kuvattu lännestä.	16.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska

AKDG5180:177	Alue 3. Rakenteen R334 eteläosa. Kuvattu lännestä.	16.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:178	Alue 3. Rakenne R334. Kuvattu etelästä.	16.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:179	Alue 3. Rakenteen R334 pohjoisosa. Kuvattu idästä.	16.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:180	Alue 3. Yleiskuva rakenteen R334 sijainnista kaivausalueella 3. Kuvattu idästä.	16.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:181	Alue 3. Puurakenne R335 sitä peittäneen kerroksen Y334 poiston jälkeen. Kuvattu idästä.	17.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:182	Alue 3. Puurakenne R335 sitä peittäneen kerroksen Y334 poiston jälkeen. Kuvattu etelästä.	17.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:183	Alue 3. Puurakenne R335 sitä peittäneen kerroksen Y334 poiston jälkeen. Kuvattu etelästä.	17.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:184	Alue 3 kerroksen Y224 poiston jälkeen. Kuvattu idästä.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:185	Alue 3 kerroksen Y224 poiston jälkeen. Esillä kerrokset Y338, Y232 ja Y347. Kuvattu etelästä.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:186	Alue 3 kerroksen Y224 poiston jälkeen. Esillä kerrokset Y346, Y340 ja Y342 sekä kuopat L341a ja b. Kuvattu etelästä.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:187	Alue 3 kerroksen Y224 poiston jälkeen. Esillä kerrokset Y329, Y327 ja Y338 sekä kuopat L341e ja f. Kuvattu etelästä.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:188	Alue 3 kerroksen Y224 poiston jälkeen. Esillä kerrokset Y329, Y327 ja Y338 sekä kuopat L341e ja f. Kuvattu etelästä.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:189	Alue 3 kerroksen Y224 poiston jälkeen. Esillä kerrokset Y329, Y327 ja Y338 sekä kuopat L341e ja f. Kuvattu lounaasta.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:190	Alue 3 kerroksen Y224 poiston jälkeen. Rakenne R348. Kuvattu pohjoisesta.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:191	Alue 3 kerroksen Y224 poiston jälkeen. Kerros Y346. Kuvattu etelästä.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:192	Alue 3 kerroksen Y224 poiston jälkeen. Rakenne R342 ja kuopat L341a ja b. Kuvattu etelästä.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:193	Alue 3 kerroksen Y224 poiston jälkeen. Yksiköt Y327, Y330, Y338 ja kuoppa L136F. Kuvattu etelästä.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:194	Työkuva alueen 3 eteläosan kaivamisesta. Kuvassa Petri Suomala, Tuija Väisänen, Gustav Penttinen, Terhi Taipaleenmäki ja Sini Kärkkäinen. Kuvattu kaakosta.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:195	Työkuva alueen 3 eteläosan kaivamisesta. Kuvassa Petri Suomala, Tuija Väisänen, Gustav Penttinen, Terhi Taipaleenmäki ja Sini Kärkkäinen. Kuvattu kaakosta.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska

AKDG5180:196	Työkuva alueen 3 eteläosan kaivamisesta. Kuvassa Tuija Väisänen, Gustav Penttinen, Terhi Taipaleenmäki, Sini Kärkkäinen, Petri Suomala ja Esa Mikkola. Kuvattu lännestä.	18.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:197	Alue 3. Rakenne R349. Kuvattu idästä.	19.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:198	Alue 3. Leikkaus L350. Kuvattu idästä.	19.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:199	Alue 3. Rakenne R351. Kuvattu pohjoisesta.	19.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:200	Alue 3. Rakenne R351. Kuvattu etelästä.	19.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:201	Alue 3. Rakenne R353 on poistettu kokonaan. Kuvattu etelästä.	22.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:202	Alue 3. Rakenne R353 on poistettu kokonaan. Kuvattu lännestä.	22.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:203	Alue 3. Rakenne R353 on poistettu kokonaan. Kuvattu etelästä.	22.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:204	Alue 3. Rakenne R353 on poistettu kokonaan. Kuvattu etelästä.	22.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:205	Alue 3. Rakenteen R334 puita kerroksen Y347 päällä. Lisäksi kuvassa rakenteen R351B puita sekä kerrokset Y237 ja Y355. Kuvattu idästä.	22.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:206	Alue 3. Esillä rakenteet R356, R363, R352 ja R353 sekä kerrokset Y359, Y360, Y361 ja Y362. Kuvattu etelästä.	23.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:207	Alue 3. Esillä rakenteet R356, R363, R352 ja R353 sekä kerrokset Y359, Y360, Y361 ja Y362. Kuvattu lännestä.	23.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:208	Alue 3. Puurakenne R356. Kuvattu lännestä.	23.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:209	Alue 3. Puurakenne R356 sekä rakenteet R329 (kivijalka) ja R328 (kivijalkaan liittyvät puut). Kuvattu lounaasta.	23.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:210	Alue 3. Puurakenne R356 sekä rakenteet R329 (kivijalka) ja R328 (kivijalkaan liittyvät puut). Kuvattu idästä.	23.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:211	Alue 3. Kivijalka R329 ja modernin viemäriputken sujutuskaivannot L136H ja E. Kuvattu idästä.	23.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:212	Alue 3. Kivijalka R353 ja kerrosta Y361. Kuvattu idästä.	23.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:213	Alue 3. Kivijalka R353 ja kerrosta Y361. Kuvattu lännestä.	23.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:214	Alue 3. Esillä rakenteet R329 (kivijalka) ja R328 (kivijalkaan liittyvät puut) sekä kerrokset Y360 ja Y359. Kuvattu lännestä.	23.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:215	Alue 3. Esillä rakenteet R329 (kivijalka) ja R328 (kivijalkaan liittyvät puut) sekä kerros Y359. Kuvattu lännestä.	23.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:216	Alue 3. Työkuva. Kuvassa Jussi Kivioja ja Sini Kärkkäinen. Taustalla Tuija Väisänen. Kuvattu lännestä.	23.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki

AKDG5180:217	Alue 3. Lautarakenne R365 ja kerros Y334 sekä kivirakenne R342 ja aikoinaan poistettujen kivien kuopat L343. Kuvattu kaakosta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:218	Alue 3. Lautarakenne R365 ja kerros Y334 sekä kivirakenne R342 ja aikoinaan poistettujen kivien kuopat L343. Kuvattu pohjoisesta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:219	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueen itäosasta. Esillä rakenteet R342, R351, R365 ja R367. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki, Marianna Niukkanen, Tuija Väisänen, Jussi Kivioja ja Sini Kärkkäinen. Kuvattu lounaasta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:220	Alue 3. Puutaso R351 sekä kerrokset Y339 ja Y358. Kuvattu etelästä.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:221	Alue 3. Puutaso R351 sekä kerrokset Y237 ja Y358. Kuvattu idästä.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:222	Alue 3. Puutaso R351 sekä kerrokset Y237 ja Y358. Kuvattu lännestä.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:223	Alue 3. Puutaso R351 sekä kerrokset Y237 ja Y358. Kuvattu pohjoisesta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:224	Alue 3. Puutaso R351 sekä kerrokset Y237 ja Y358. Kuvattu koillisesta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:225	Alue 3. Puutaso R351. Lähikuva puista A ja D. Kuvattu lännestä.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:226	Alue 3. Puutaso R351. Lähikuva puista A, C ja D. Kuvattu lännestä.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:227	Alue 3. Puutaso R351. Lähikuva puista A, C ja D. Kuvattu lännestä.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:228	Alue 3. Puurakenne R356 sekä yksikkö Y344. Kuvattu pohjoisesta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:229	Alue 3. Rakenteet R367 ja R348 sekä yksikkö Y344. Kuvattu pohjoisesta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:230	Alue 3. Rakenteet R356 ja R342 R348 sekä yksikkö Y344. Kuvattu pohjoisesta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:231	Alue 3. Rakenteet R356 ja R342 R348 sekä yksikkö Y344. Kuvattu pohjoisesta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:232	Alue 3. Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Kuvattu lännestä.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:233	Alue 3. Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Kuvattu etelästä. Mukana myös kuvaajan varjo.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:234	Alue 3. Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Kuvattu idästä.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:235	Alue 3. Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Lähikuva. Kuvattu pohjoisesta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:236	Alue 3. Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Lähikuva. Kuvattu pohjoisesta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:237	Alue 3. Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Lähikuva. Kuvattu idästä.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:238	Alue 3. Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Lähikuva. Kuvattu idästä.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:239	Alue 3. Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Lähikuva. Kuvattu idästä.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki

AKDG5180:240	Alue 3. Puurakenteen R351 eri osat A sekä C-D. Lähikuva. Kuvattu pohjoisesta.	24.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:241	Alue 3. Rakenteet R348B, R367 ja R372 sekä kerrokset Y366 ja Y373. Kuvattu etelästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:242	Alue 3. Rakenteet R348B, R367 ja R372 sekä kerrokset Y366 ja Y373. Kuvattu lännestä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:243	Alue 3. Rakenteet R367, R342 ja R374. Kuvattu pohjoisesta.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:244	Alue 3. Rakenteet R374 ja R373. Kuvattu etelästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:245	Alue 3. Rakenteet R374 ja R373. Kuvattu etelästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:246	Alue 3. Rakenteet R367, R348B ja R342. Kuvattu etelästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:247	Alue 3. Rakenne R351 ja sen osat A-F. Kaivausalueen reunalla istumassa Terhi Tanska. Kaivamassa Sini Kärkkäinen, Gustav Penttinen ja Jussi Kivioja. Kuvattu idästä.	25.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:248	Alue 3. Rakenne R351 ja sen osat A-F. Kuvattu pohjoisesta.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:249	Alue 3. Rakenne R351 ja sen osat A ja F. Yksityiskohtakuva. Kuvattu etelästä.	25.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:250	Alue 3. Rakenne R351 ja sen osat A, E ja F. Lisäksi Y376. Yksityiskohtakuva. Kuvattu etelästä.	25.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:251	Alue 3. Rakenne R351 ja sen osat A, E ja F. Lisäksi Y376. Yksityiskohtakuva. Kuvattu idästä.	25.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:252	Alue 3. Rakenne R351 ja sen osat A, E ja F. Lisäksi Y376. Yksityiskohtakuva. Kuvattu etelästä.	25.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:253	Alue 3. Kivijalat R329 ja R353 sekä kerrokset Y379, Y372 ja Y383. Kuvattu etelästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:254	Alue 3. Kivijalat R329 ja R353 sekä kerrokset Y379, Y372 ja Y383. Kuvattu etelästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:255	Alue 3. Kivijalat R329 ja R353 sekä kerrokset Y379, Y372 ja Y383. Kuvattu kaakosta.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:256	Alue 3. Kivijalat R329 ja R353 sekä kerrokset Y379, Y372 ja Y383. Kuvattu idästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:257	Alue 3. Kivijalka R329 ja siihen liittyvän palaneen puurakenteen R328 osat A ja B sekä kerrosta Y372. Kuvattu idästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:258	Alue 3. Kivijalka R329 ja siihen liittyvä palaneen puurakenteen R328 osat A ja B sekä kerroksia Y372 ja Y383. Kuvattu idästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:259	Alue 3. Kivijalat R329 ja R353 sekä kerrosta Y383. Kuvattu idästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki

AKDG5180:260	Alue 3. Kivijalat R329 ja R353 sekä kerrosta Y383. Kuvattu lännestä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:261	Alue 3. Kivijalat R329 ja R353 sekä kerrosta Y383. Kuvattu lännestä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:262	Alue 3. Kivijalka R329 ja siihen liittyvä palaneen puurakenteen R328 osat A ja B sekä kerroksia Y372 ja Y383. Kuvattu idästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:263	Alue 3. Kivijalka R329 ja siihen liittyvä palaneen puurakenteen R328 osat A ja B. Kuvattu pohjoisesta.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:264	Alue 3. Kivijalka R329 ja siihen liittyvä palaneen puurakenteen R328 osat A ja B sekä kerrosta Y372. Kuvattu idästä.	25.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:265	Alue 3. Työkuva. Kuvassa Terhi Tanska, Jussi Kivioja, Gustav Penttinen ja Esa Mikkola. Kuvattu lännestä.	26.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:266	Alue 3. Työkuva. Kuvassa Tuija Väisänen ja Terhi Taipaleenmäki. Kuvattu kaakosta.	26.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:267	Alue 3. Työkuva. Kuvassa Sini Kärkkäinen ja Gustav Penttinen. Kuvattu lännestä.	26.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:268	Alue 3. Rakenne R386. Kuvattu etelästä.	26.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:269	Alue 3. Rakenne R386. Kuvattu lännestä.	26.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:270	Alue 3. Työkuva pinnan puhdistuksesta. Kuvattu idästä.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:271	Alue 3. Rakenne R399 ja kerrokset Y370 ja Y395. Kuvattu pohjoisesta.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:272	Alue 3. Kerroksen Y373 alta esiin tulleita rakenteiden R365 ja R367 puita sekä kerrosta Y376. Kuvattu etelästä.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:273	Alue 3. Kerroksen Y373 alta esiin tulleita rakenteiden R365 ja R367 puita sekä kerrosta Y376. Kuvattu idästä.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:274	Alue 3. Rakenteet R329 ja R400 sekä kerrokset Y379 ja Y396. Kuvattu etelästä.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:275	Alue 3. Rakenteet R396, R353 ja R329. Kuvattu lännestä.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:276	Alue 3. Rakenteet R353 ja R329. Kuvattu pohjoisesta.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:277	Alue 3. Kivijalan R329 itä- ja pohjoisseinämät sekä rakenteet R400 (tukikiveys) ja R353 (kivijalka). Kuvattu pohjoisesta.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:278	Alue 3. Kivijalan R329 itä-, etelä- ja pohjoisseinämät sekä rakenteet R400 (tukikiveys) ja R353 (kivijalka). Kuvattu pohjoisesta.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:279	Alue 3. Kivijalan R329 kaakkoisnurkka ja tukikiveystä R400. Kuvattu pohjoisesta.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:280	Alue 3. Kivijalan R329 itäseinä ja tukikiveystä R400. Kuvassa Matleena Riutankoski. Kuvattu etelästä.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki

AKDG5180:281	Alue 3. Kivijalka R329 ja kerrosta Y379. Kuvattu kaakosta.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:282	Alue 3. Työkuva. Kuvattu luoteesta.	29.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:283	Alue 3. Työkuva. Kuvattu koillisesta.	29.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:284	Alue 3. Työkuva. Kivijalkaa R329 puretaan. Kuvattu koillisesta.	29.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:285	Alue 3. Työkuva. Kivijalkaa puretaan. Kuvattu idästä.	29.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:286	Alue 3. Rakenne R392. Kuvattu idästä.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:287	Alue 3. Rakenne R392. Kuvattu pohjoisesta.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:288	Alue 3. Rakenne R392. Kuvattu lounaasta.	29.8.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:289	Alue 3. Työkuva. Puutason esiin kaivamista. Kuvassa Gustav Penttinen. Kuvattu pohjoisesta.	30.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:290	Alue 3. Työkuva. Kivijalan sisäpuolen kaivamista. Kuvassa Olli Eranti. Kuvattu kaakosta.	30.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:291	Alue 3. Rakenteet R404, R405 ja R392 sekä leikkaus L406. Kuvattu idästä.	30.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:292	Alue 3. Lähikuva rakenteesta R392. Kuvattu idästä.	30.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:293	Alue 3. Rakenteet R404, R405 ja R392 sekä leikkaus L406. Kuvassa Sini Kärkkäinen. Kuvattu etelästä.	30.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:294	Alue 3. Rakenteet R404, R405 ja R392 sekä leikkaus L406. Kuvassa Sini Kärkkäinen. Kuvattu lännestä.	30.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:295	Alue 3. Rakenteet R404 JA R405 sekä leikkaus L406. Kuvattu pohjoisesta.	30.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:296	Alue 3. Hiiltynyt puurakenne R429. Kuvattu etelästä.	31.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:297	Alue 3. Hiiltynyt puurakenne R429. Kuvattu lännestä.	31.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:298	Alue 3. Hiiltynyt puurakenne R429. Kuvattu pohjoisesta.	31.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:299	Alue 3. Puurakenne R430. Kuvattu idästä.	31.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:300	Alue 3. Puurakenne R430. Kuvattu pohjoisesta.	31.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:301	Alue 3. Työkuva. Kuvassa Olli Eranti, Terhi Tanska, Terhi Taipaleenmäki, Esa Haataja ja Sini Kärkkäinen. Kuvattu pohjoisesta.	31.8.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:302	Alue 3. Rakenne R438A ja B. Kuvattu etelästä.	31.8.2016	kuvaaja: Pauli Haapakangas
AKDG5180:303	Alue 3. Rakenne R438A ja B. Kuvattu idästä.	31.8.2016	kuvaaja: Pauli Haapakangas
AKDG5180:304	Alue 3. Kerros Y451. Kuvattu etelästä.	1.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:305	Alue 3. Kerros Y519. Kuvattu etelästä.	1.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki

AKDG5180:306	Alue 3. Rakenteet R458 ja R455, leikkaus L453 ja kerrosta Y451. Kuvattu lounaasta.	1.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:307	Alue 3. Rakenteet R458 ja R455, leikkaus L453 ja kerrosta Y451. Kuvattu lounaasta.	1.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:308	Alue 3. Rakenne R458 lauta tai lankku. Kuvattu etelästä.	1.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:309	Alue 3. Rakenteet R458 ja R455ab sekä leikkaus L456ab. Kuvattu lännestä.	1.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:310	Alue 3. Rakenne R455a ja leikkaus L456a. Kuvattu pohjoisesta.	1.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:311	Alue 3. Rakenne R455b. Kuvattu pohjoisesta.	1.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:312	Alue 3. Kuoppa L421 ja kerros Y452. Kuvattu idästä.	1.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:313	Alue 3. Kuoppa L421 ja kerros Y452. Kuvattu pohjoisesta.	1.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:314	Alue 3. Kerrokset Y505 ja Y496. Kuvattu idästä.	1.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:315	Alue 3. Rakenne R438A-C. Kuvattu etelästä.	2.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:316	Alue 3. Rakenne R438A-C. Kuvattu idästä.	2.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:317	Alue 3. Rakenteen R438 kiviä eli osa C. Yksityiskohtakuva. Kuvattu idästä.	2.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:318	Alue 3. Rakenteen R438 osin hiiltyneitä puuosia. Yksityiskohtakuva. Kuvattu idästä.	2.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:319	Alue 3. Rakenteen R438 osin hiiltyneitä puuosia. Yksityiskohtakuva. Kuvattu idästä.	2.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:320	Alue 3. Rakenne R438A-C. Kuvattu lännestä.	2.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:321	Alue 3. Rakenne R438A-C sekä kerros Y457. Kuvattu pohjoisesta.	2.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:322	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueen 3 eteläreunasta. Kuvattu etelästä.	2.9.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:323	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueen 3 eteläreunasta. Kuvattu lännestä.	5.9.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:324	Alue 3. Hirsi R460. Kuvattu etelästä.	5.9.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:325	Alue 3. Palanut laakakivi tasossa. Kuvattu lännestä.	5.9.2016	kuvaaja: Esa Mikkola
AKDG5180:326	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Kuvattu lännestä.	5.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:327	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Yksityiskohtakuva. Kuvattu lännestä.	5.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:328	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Yksityiskohtakuva. Kuvattu lännestä.	5.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:329	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491 ja kerros Y395. Kuvattu idästä.	5.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:330	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491 ja tiilimurskakerros Y395. Kuvattu pohjoisesta.	5.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:331	Alue 3. Kerroksen Y390 alaosassa vierekkäisiä tiiliä. Kuvattu etelästä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski

AKDG5180:332	Alue 3. Rakenteet R480 ja R841, kuopat L482 ja L482 sekä kerrosta Y476. Kuvattu etelästä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:333	Alue 3. Rakenteet R480 ja R841, kuopat L482 ja L482 sekä kerrosta Y476. Kuvattu etelästä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:334	Alue 3. Työkuva. Kaivamassa Johanna Mujunen, Esa Haataja, Olli Eranti ja Jussi Kivioja. Alueen reunalla Terhi Tanska ja Tuija Väisänen. Kuvattu idästä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:335	Alue 3. Työkuva. Kaivamassa Johanna Mujunen, Esa Haataja, Olli Eranti ja Jussi Kivioja. Kuvattu pohjoisesta.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:336	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Kuvattu idästä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:337	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Kuvattu pohjoisesta.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:338	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Kuvattu lännestä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:339	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Lähikuva. Kuvattu pohjoisesta.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:340	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Lähikuva. Kuvattu idästä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:341	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Lähikuva edellisestä pohjoiseen. Kuvattu idästä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:342	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Kuvattu etelästä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:343	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Yksityiskohtakuva hiilityneestä puusta. Kuvattu idästä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:344	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Yksityiskohtakuva hiilityneestä puusta. Kuvattu lännestä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:345	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Yksityiskohtakuva hiilityneestä puusta. Kuvattu hieman kauempaa lännestä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:346	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Yksityiskohtakuva hiilityneestä puusta. Kuvattu pohjoisesta.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:347	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Kuvattu kaakosta.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:348	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Kuvattu etelästä.	6.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:349	Alue 3. Kivijalka R480. Kuvattu etelästä.	6.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:350	Alue 3. Kivijalka R480. Kuvattu luoteesta.	6.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:351	Alue 3. Kivijalka R480. Lähikuva. Kuvattu luoteesta.	6.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:352	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Eteläreunan hiilitynyt puu esillä. Kuvattu lännestä.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:353	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Eteläreunan hiilitynyt puu esillä. Kuvattu lounaasta.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski

AKDG5180:354	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491. Dendrokronologinen ajoitusnäyte nro 24.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:355	Alue 3. Hiiltynyt puurakenne R429. Kuvattu pohjoisesta.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:356	Alue 3. Hiiltynyt puurakenne R429. Kuvattu idästä.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:357	Alue 3. Hiiltynyt puurakenne R429. Kuvattu etelästä.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:358	Alue 3. Hiiltynyt puurakenne R429. Yksityiskohtakuva. Kuvattu pohjoisesta.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:359	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491A ja B. Kuvattu idästä.	7.9.2016	kuvaaja: Esa Haataja
AKDG5180:360	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491A ja B eteläpäätyä. Kuvattu etelästä.	7.9.2016	kuvaaja: Esa Haataja
AKDG5180:361	Alue 3. Leikkaus L453 ja rakenne R503. Kuvattu etelästä.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:362	Alue 3. Leikkaus L453 ja rakenne R503. Kuvattu lännestä.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:363	Alue 3. Rakenne R503. Kuvattu pohjoisesta.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:364	Alue 3. Rakenne R503. Kuvattu idästä.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:365	Alue 3. Työkuva. Kellaria kaivamassa esiin Esa Haataja ja Olli Eranti. Kuvattu pohjoisesta.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:366	Alue 3. Työkuva. Ryhmä 5. Kellaria kaivamassa esiin Esa Haataja. Kuvattu kaakosta.	7.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:367	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueesta 3. Esillä mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvattu etelästä.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:368	Alue 3. Mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvassa myös rakenteen R480 osa A. Kuvattu idästä.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:369	Alue 3. Mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvassa myös rakenteen R480 osa A. Kuvattu etelästä.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:370	Alue 3. Mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvassa myös rakenteen R480 osa A. Kuvattu etelästä.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:371	Alue 3. Mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvassa myös rakenne R503 sekä kerroksia Y502, Y518 ja Y517. Kuvattu etelästä.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:372	Alue 3. Mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvassa myös rakenne R503 sekä kerroksia Y502, Y518 ja Y517. Kuvattu etelästä.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:373	Alue 3. Mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvassa myös kerroksia Y518 ja Y517. Kuvattu lännestä.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska

AKDG5180:374	Alue 3. Mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvassa myös rakenne R503, leikkaus L136E sekä kerroksia Y502, Y518 ja Y517. Kuvattu pohjoisesta.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:375	Alue 3. Mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvassa myös rakenne R503, leikkaus L136E sekä kerroksia Y502, Y518 ja Y517. Kuvattu luoteesta.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:376	Alue 3. Mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvattu koillisesta.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:377	Alue 3. Mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvattu idästä.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:378	Alue 3. Rakenteet R500 ja R480A sekä kerrokset Y518 ja Y507. Kuvattu pohjoisesta.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:379	Alue 3. Lähikuva rakenteen R500 itäosasta. Kuvattu pohjoisesta.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:380	Alue 3. Lähikuva rakenteen R500 keskiosasta. Kuvattu pohjoisesta.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:381	Alue 3. Lähikuva rakenteen R500 länsiosasta. Kuvattu idästä.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:382	Alue 3. Lähikuva rakenteen R500 länsiosasta. Kuvattu lännestä.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:383	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueesta 3. Esillä mahdollinen katukiveys R500 ja katupinnat Y519 ja Y518. Kuvattu lounaasta.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:384	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueesta 3 kerroksen Y424 poiston jälkeen. Esillä kerrokset Y521 ja Y522. Kuvattu luoteesta.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:385	Alue 3. Rakenteen R523 kiviä sekä rakenteen R480 puu (osa B). Kuvattu pohjoisesta.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:386	Alue 3. Rakenteen R523 kiviä sekä rakenteen R480 puu (osa B). Kuvattu etelästä.	8.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:387	Alue 3. Rakenteet R503C ja D, R529, R528 sekä kerrokset Y527 ja Y528. Kuvattu etelästä.	9.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:388	Alue 3. Rakenteet R503C ja D, R529, R528 sekä kerrokset Y527 ja Y528. Kuvattu pohjoisesta.	9.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:389	Alue 3. Rakenteet R503C ja D, R529, R528 sekä kerrokset Y527 ja Y528. Kuvattu lännestä.	9.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:390	Alue 3. Rakenteet R503C ja D, R529, R528 sekä kerrokset Y527 ja Y528. Kuvattu lännestä.	9.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:391	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491 ja Y395. Kuvattu lännestä.	9.9.2016	kuvaaja: Pauli Haapakangas

AKDG5180:392	Alue 3. Ryhmä 5. Rakenne R491 ja Y395. Kuvattu lännestä.	9.9.2016	kuvaaja: Pauli Haapakangas
AKDG5180:393	Alue 3. Rakenne R500. Kuvattu etelästä.	9.9.2016	kuvaaja: Pauli Haapakangas
AKDG5180:394	Alue 3. Rakenteet R500 ja R520 sekä kerrokset Y519 ja Y525. Kuvattu etelästä.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:395	Alue 3. Rakenne R500 ja kerros Y524. Kuvattu etelästä.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:396	Alue 3. Rakenne R500 ja kerros Y525. Kuvattu lännestä.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:397	Alue 3. Esillä kerroksia Y524, Y519 ja Y501. Kuvattu idästä.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:398	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu etelästä.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:399	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu pohjoisesta.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:400	Alue 3. Ryhmä 5. Puurakenne R491_3. Kuvattu luoteesta.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:401	Alue 3. Ryhmä 5. Puurakenne R491_3. Kuvattu luoteesta.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:402	Alue 3. Ryhmä 5. Puurakenne R491_3. Kuvattu kaakosta.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:403	Alue 3. Ryhmä 5. Puurakenne R491_3. Kuvattu pohjoisesta.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:404	Alue 3. Ryhmä 5. Puurakenne R491_3. Kuvattu luoteesta.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:405	Alue 3. Tiekiveystä R500 ja puu R480B. Kuvattu lännestä.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:406	Alue 3. Tiekiveystä R500 ja puu R480B. Kuvattu pohjoisesta.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:407	Alue 3. Rakenteen R503 hiiltyneitä puita. Kuvattu lännestä.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:408	Alue 3. Rakenne R543 kerroksen Y525 poiston jälkeen. Kuvattu lännestä.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:409	Alue 3. Rakenne R543 kerroksen Y525 poiston jälkeen. Lähikuva. Kuvattu lännestä.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:410	Alue 3. Rakenne R469. Kuvattu suunnilleen luoteesta puun pituussuunnan mukaisesti.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:411	Alue 3. Rakenne R469. Kuvattu suunnilleen luoteesta puun pituussuunnan mukaisesti.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:412	Alue 3. Rakenne R469. Kuvattu suunnilleen lounaasta.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:413	Alue 3. Rakenteet R469 ja R540. Kuvattu suunnilleen luoteesta.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:414	Alue 3. Rakenteet R469 ja R540. Kuvattu suunnilleen koillisesta.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:415	Alue 3. Ryhmä 5. Työkuva. Pauli Haapakangas ja Olli Eranti tyhjentävät kellaria. Kuvattu luoteesta.	12.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:416	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueesta 3. Keskellä aluetta näkyy kalliopaljastuma tai iso maakivi. Kuvattu etelästä.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska

AKDG5180:417	Alue 3. Puurakenne R551. Kuvattu luoteesta.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:418	Alue 3. Ryhmä 5. Työkuva. Terhi Tanska, Jussi Kivioja, Pauli Haapakangas ja Olli Eranti varjostavat kellaria R286.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:419	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu lounaasta.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:420	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu pohjoisesta.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:421	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu pohjoisesta.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:422	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu koillisesta.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:423	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu idästä.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:424	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu idästä.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:425	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu lännestä.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:426	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu lounaasta.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:427	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Yksityiskohtakuva. Kuvattu pohjoisesta.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:428	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Yksityiskohtakuva kellarin sisäänkäynnin länsiseinästä. Kuvattu idästä.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:429	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Yksityiskohtakuva kellarin itäseinästä. Kuvattu lännestä.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:430	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Yksityiskohtakuva kellarin itäseinästä. Kuvattu lännestä.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:431	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kellarin sisäänkäynnin itäseinää. Kuvattu lännestä.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:432	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kellarin sisäänkäynnin itäseinä. Kuvattu lännestä.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:433	Alue 3. Luonnonkivirakenne R540. Kuvattu lännestä.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:434	Alue 3. Luonnonkivirakenne R540. Kuvattu pohjoisesta.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:435	Alue 3. Luonnonkivirakenne R540. Kuvattu pohjoisesta.	13.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:436	Alue 3. Ryhmä 10. Rakenne R563 ja kerros Y562. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki, Tuija Väisänen ja Jussi Kivioja. Kuvattu lännestä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:437	Alue 3. Ryhmä 10. Rakenne R563 ja kerros Y562. Kuvattu etelästä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:438	Alue 3. Ryhmä 10. Rakenne R563 ja kerros Y562. Kuvattu etelästä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:439	Alue 3. Ryhmä 10. Rakenne R563 ja kerros Y562. Kuvattu idästä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:440	Alue 3. Ryhmä 10. Rakenne R563 ja kerros Y562. Kuvattu idästä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska

AKDG5180:441	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu pohjoisesta.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:442	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu lännestä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:443	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu pohjoisesta.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:444	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu koillisesta.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:445	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu luoteesta.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:446	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu etelälounaasta.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:447	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu etelästä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:448	Alue 3. Ryhmä 5. Kellari R286. Kuvattu kaakosta.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:449	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueesta. Esillä mm. kerrosta Y562 ja rakenne R563. Kuvattu etelästä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:450	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueesta. Esillä mm. kerrosta Y562 ja rakenne R563. Kuvattu idästä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:451	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueen 3 pohjoispuolen itäosa. Esillä mm. kerrokset Y280 ja Y574. Kuvattu lännestä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:452	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueen 3 pohjoispuolen itäosa. Lähikuva. Esillä mm. kerrokset Y280 ja Y574. Kuvattu lännestä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:453	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueen 3 pohjoispuolen itäosa. Lähikuva. Esillä mm. kerrokset Y280 ja Y574. Kuvattu pohjoisesta.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:454	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueen 3 pohjoispuolen itäosa. Lähikuva. Esillä mm. kerrokset Y280 ja Y574. Kuvattu idästä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:455	Alue 3. Yleiskuva kaivausalueen 3 pohjoispuolen itäosa. Lähikuva. Esillä mm. kerrokset Y280 ja Y574. Kuvattu kaakosta.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:456	Alue 3. Kivisaviastian kappale in situ. Kuvattu pohjoisesta.	14.9.2016	kuvaaja: Matleena Riutankoski
AKDG5180:457	Alue 3. Rakenne R575. Kuvattu lännestä.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:458	Alue 3. Ryhmä 5. Kellarin R286 sisältä löytyneet puut R572. Kuvattu pohjoisesta.	14.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:459	Alue 3. Työkuva. Esa Haataja kaivaa. Kuvattu koillisesta.	15.9.2016	kuvaaja: Tuija Väisänen
AKDG5180:460	Alue 3. Työkuva. Matleena Riutankangas kaivaa kellarin R286 sisällä. Kuvattu etelästä.	15.9.2016	kuvaaja: Tuija Väisänen
AKDG5180:461	Alue 3. Työkuva. Kuvattu kaakosta.	15.9.2016	kuvaaja: Tuija Väisänen
AKDG5180:462	Alue 3. Rakenne R523 kerrosten Y562 ja R563 poiston jälkeen. Kuvattu etelästä.	16.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska

AKDG5180:463	Alue 3. Rakenne R523 kerrosten Y562 ja R563 poiston jälkeen. Kuvattu lännestä.	16.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:464	Alue 3. Rakenne R523 kerrosten Y562 ja R563 poiston jälkeen. Kuvattu pohjoisesta.	16.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:465	Alue 3. Ryhmä 5. Kellarin R286 kynnyspuu R590. Kuvattu pohjoisesta.	16.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:466	Alue 3. Ryhmä 5. Kellarin R286 kynnyspuu R590. Kuvattu etelästä.	16.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:467	Alue 3. Ryhmä 5. Kellarin R286 kynnyspuu R590. Lähikuva. Kuvattu etelästä.	16.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:468	Alue 3. Kerros Y574 ja kuoppa L605. Kuvattu lounaasta.	16.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:469	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Kuvattu pohjoisesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:470	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Yksityiskohtakuva. Osa 1/4. Kuvattu pohjoisesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:471	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Yksityiskohtakuva. Osa 2/4. Kuvattu pohjoisesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:472	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Yksityiskohtakuva. Osa 3/4. Kuvattu pohjoisesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:473	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Yksityiskohtakuva. Osa 4/4. Kuvattu koillisesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:474	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Yksityiskohtakuva. Osa 4/4. Kuvattu luoteesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:475	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Yksityiskohtakuva mitan kera. Osa 1/6. Kuvattu pohjoisesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:476	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Yksityiskohtakuva mitan kera. Osa 2/6. Kuvattu pohjoisesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:477	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Yksityiskohtakuva mitan kera. Osa 4/6. Kuvattu pohjoisesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:478	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Yksityiskohtakuva mitan kera. Osa 5/6. Kuvattu pohjoisesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:479	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Yksityiskohtakuva mitan kera. Osa 6/6. Kuvattu luoteesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:480	Alue 3. Kaivausalueen eteläprofiili. Yksityiskohtakuva mitan kera. Osa 6/6. Kuvattu koillisesta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:481	Alue 3. Kaivausalueen luoteisprofiili. Kuvattu kaakosta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:482	Alue 3. Kaivausalueen luoteisprofiili mitan kera. Pystymitta 80 cm. Kuvattu kaakosta.	19.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:483	Alue 3. Kaivo R608 ja puinen viemäriputki R607. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki. Kuvattu kaakosta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska

AKDG5180:484	Alue 3. Kaivo R608 ja puinen viemäriputki R607. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki. Kuvattu kaakosta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:485	Alue 3. Kaivo R608 ja puinen viemäriputki R607. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki. Kuvattu lounaasta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:486	Alue 3. Kaivo R608 ja puinen viemäriputki R607. Kuvassa Terhi Taipaleenmäki. Kuvattu lounaasta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:487	Alue 3. Kaivo R608 ja puinen viemäriputki R607. Kuvassa Terhi Tanska. Kuvattu etelästä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:488	Alue 3. Kaivo R608 ja puinen viemäriputki R607. Yksityiskohtakuva. Kuvattu kaakosta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:489	Alue 3. Kaivoon R608 tehty viemäriputken R607 aukko. Yksityiskohtakuva. Kuvattu etelästä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:490	Alue 3. Kaivoon R608 menevää puista viemäriputkea R607. Yksityiskohtakuva mitan kera. Kuvattu etelästä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:491	Alue 3. Kaivon R608 eteläseinä. Kuvattu etelästä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:492	Alue 3. Kaivon R608 eteläseinän yli puu sekä puinen viemäriputki R607. Kuvattu pohjoisesta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:493	Alue 3. Kaivon R608 eteläseinä sekä puinen viemäriputki R607. Kuvattu idästä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:494	Alue 3. Kaivo R608. Kuvattu etelästä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:495	Alue 3. Kaivon R608 eteläseinä sekä puinen viemäriputki R607. Kuvattu lounaasta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:496	Alue 3. Kaivo R608, kerrokset Y612 ja Y613 sekä kaivannot L610 ja L611. Kuvattu kaakosta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:497	Alue 3. Kaivo R608, kerrokset Y612 ja Y613 sekä kaivannot L610 ja L611. Kuvattu koillisesta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:498	Alue 3. Kaivo R608, kerrokset Y612 ja Y613 sekä kaivannot L610 ja L611. Kuvattu luoteesta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:499	Alue 3. Kaivo R608, kerrokset Y612 ja Y613 sekä kaivannot L610 ja L611. Kuvattu lännestä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:500	Alue 3. Kaivo R608, kerrokset Y612 ja Y613 sekä kaivannot L610 ja L611. Kuvattu lounaasta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:501	Alue 3. Kaivo R608, kerrokset Y612 ja Y613 sekä kaivannot L610 ja L611. Kuvattu koillisesta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:502	Alue 3. Kaivanto L294 ja sen täyttö Y609. Kuvattu lounaasta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:503	Alue 3. Kaivanto L611. Kuvattu lännestä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska

AKDG5180:504	Alue 3. Kaivo R608, puukouru R607, kaivannot L610 ja L611 sekä täyttökerros Y612. Kuvattu etelästä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:505	Alue 3. Kaivo R608, puukouru R607, kaivannot L610 ja L611 sekä täyttökerros Y612. Kuvattu idästä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:506	Alue 3. Kaivon R608 ylimmät puut. Kaivannot L610 ja L611 sekä täyttökerrokset Y612 ja Y613. Kuvattu etelästä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:507	Alue 3. Kaivon R608 ylimmät puut. Kaivannot L610 ja L611 sekä täyttökerrokset Y612 ja Y613. Kuvattu idästä.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:508	Alue 3. Kaivon R608 ylimmät puut. Kaivannot L610 ja L611 sekä täyttökerrokset Y612 ja Y613. Kuvattu koillisesta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:509	Alue 3. Kaivon R608 ylimmät puut. Kaivannot L610 ja L611 sekä täyttökerrokset Y612 ja Y613. Kuvattu pohjoisesta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:510	Alue 3. Kaivon R608 ylimmät puut. Kaivannot L610 ja L611 sekä täyttökerrokset Y612 ja Y613. Kuvattu pohjoisesta.	22.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:511	Alue 3. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Kuvattu pohjoisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:512	Alue 3. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Kuvattu koillisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:513	Alue 3. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Kuvattu pohjoisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:514	Alue 3. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Kuvattu koillisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:515	Alue 3. Työkuva. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Kuvassa Terhi Tanska. Kuvattu pohjoisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:516	Alue 3. Työkuva. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Kuvattu pohjoisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:517	Alue 3. Työkuva. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Kuvattu luoteesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:518	Alue 3. Työkuva. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Aloitustasosta yli 2 metriä, ei vielä pohjassa. Kuvassa Terhi Tanska. Kuvattu etelästä.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:519	Alue 3. Työkuva. Kaivon R608 tyhjentämistä kaivinkoneella. Aloitustasosta yli 2 metriä, ei vielä pohjassa. Kuvassa Terhi Tanska. Kuvattu kaakosta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki

AKDG5180:520	Alue 3. Työkuva. Kaivon R608 tyhjentämisen pohjataso. Kuvattu luoteesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:521	Alue 3. Työkuva. Kaivon R608 tyhjentämisen pohjataso. Kuvattu pohjoisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:522	Alue 3. Kaivon R608 muotoiltuja hirssiä.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:523	Alue 3. Kaivon R608 muotoiltuja hirssiä.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:524	Alue 3. Kaivon R608 muotoiltuja hirssiä.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:525	Alue 3. Katetun puukourun R607 kaivanto L294 ja täyttö Y609. Kuvattu koillisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:526	Alue 3. Katettu puukouru R607 kaivettu esiin. Kuvattu koillisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:527	Alue 3. Katettu puukouru R607 kaivettu esiin. Kuvassa Terhi Tanska. Kuvattu lounaasta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:528	Alue 3. Katettu puukouru R607 kaivettu esiin. Kuvattu koillisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:529	Alue 3. Katettu puukouru R607 kaivettu esiin. Yksityiskohtakuva. Kuvattu koillisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:530	Alue 3. Katettu puukouru R607 kaivettu esiin. Kuvattu luoteesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Taipaleenmäki
AKDG5180:531	Alue 3. Katettu puukouru R607 kaivettu esiin. Kansilankku poistettu. Kuvattu koillisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:532	Alue 3. Katettu puukouru R607 kaivettu esiin. Kansilankku poistettu. Lähikuva. Kuvattu kaakosta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:533	Alue 3. Katettu puukouru R607 kaivettu esiin. Kansilankku poistettu. Lähikuva mitan kera. Kuvattu kaakosta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:534	Alue 3. Katettu puukouru R607 poistettu. Kuvattu koillisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:535	Alue 3. Katettu puukouru R607 poistettu. Kuvattu koillisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG5180:536	Alue 3. Kaivon alue loppuun tutkittuna. Kuvattu koillisesta.	26.9.2016	kuvaaja: Terhi Tanska
AKDG518:537	Lyseon lukion alue ja Oulujoen suun saaristoa kuvauskopterista nähtynä.		kuvaaja: Vesa Laulumaa

Poistettujen löytöjen luettelo

Alla olevan luettelon kaikki löydöt on poistettu, eikä niitä ole lisätty kansallismuseon kokoelmiin. Samoin tätä seuraavien kuvataulujen kaikki löydöt on poistettu.

Nro	Y/R	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat	Paino _g
1	Y6	Rauta	Naula		3		87
2	Y7	Rauta	Naula	Taottu	7		64
3	Y8	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	3		91
4	Y8	Kupari	Levy	Korroisoitunut kuparilevyn pala	1		13
5	Y8	Rauta	Aspi		1		21
6	Y8	Rauta	Levy	Huonokuntoista rautalevyä	3		40
7	Y8	Rauta	Naula		25		276
8	Y9	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	2		63
9	Y11	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	1		35
10	Y11	Rauta	Esine	Jonkin työkalun osa? "Lipun muotoinen" esineenkatkelma, jossa on putkimainen kärki, ja häiveitä mahdollisesta puuvarresta. Piikin ja mahdollisen puuosan välissä hela ja levymäinen uloke.	1		24
11	Y11	Rauta	Naula		12		80
12	Y11	Rauta	Sarana	L-kirjaimen mallinen saranatappi, jonka toinen pää oli terävä, mutta katkennut - kiinnitetty puuhun. Toisen pään profiili oli pyöreä.	1		36
13	Y12	Rauta	Naula	Toisessa naulassa suurikokoinen kanta.	2		22
14	Y13	Rauta	Naula		14		262
15	Y22	Kuona		Kevyttä lasikuonaa	4	halk. 3-5 cm	179
16	Y22	Rauta	Lista	Kaksi rautalista, jotka olivat korrosoituneet toisiinsa kiinni.	1	Leveys 3 cm	86
17	Y22	Rauta	Naula		15		114
18	Y23	Rauta	Naula	Voimakkaan korrosoitunut rautaesineen katkelma, naula?	1		23
19	Y25	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	2		15
20	Y25	Rauta	Naula		1		12
21	Y27	Rauta	Naula	Taottu	6		91
22	Y29	Rauta	Esine	Rautainen kapea kiila	1	122 mm x 13,5-7 mm	83
23	Y29	Rauta	Naula		12		156

24	Y31	Rauta	Esine	Tuura tai vastaava rautaterä. Teräosa on tehty noin 3 mm paksuisesta rautalevystä. Terän muoto on alaspäin levenevä kolmio, ja terä on kiinnitetty puuvarteen tekemällä päähän kartio taivuttamalla rautalevyn yläreunat sisäänpäin. Esineessä jäännöksiä puuvarresta.	1	levyn paksuus 3 mm, varsiosan paksuus 40 mm, esineen koko pituus 17 cm, teräosan leveys 72 mm	220
25	Y31	Rauta	Ikkunanpuitt een osa	Rautainen ohut L-muotoinen levy, jonka pääissä kolmionmuotoiset leikkaukset ja niittien/rautanaulojen jäänteitä. Ikkunanpuitteen vahvikerauta?	2		117
26	Y31	Rauta	Naula		7		77
27	Y32	Kuona		Lasittunutta ja kuonaantunutta materiaalia, painon ja korroosiojätteen perusteella mukana myös rautaa.	1		187
28	Y32	Kupari	Kuparilevy	Osin sulaneen kuparilevyn pala, jossa aaltomainen pinta.	1	50 mm	21
29	Y32	Rauta	Harkko	Korrosoitunut rautaharkon pala, voisi olla peräisin myös jostakin esineestä, esim. silitysraudasta.	1		430
30	Y32	Rauta	Levy	Huonokuntoista ja ohutta rautalevyä. Toisen palan reunat käännetty siten, että levy muodostaa kulman. Reunalevyä jostakin esineestä tai rakenteesta	2		6
31	Y32	Rauta	Naula		17		177
32	Y33	Rauta	Naula		6		40
33	R35	Rauta	Naula	Taottuja nautoja, jotka olivat kiinni rakenteessa R35.	10		131
34	Y38	Rauta	Levy	Pyöreän levymäisen rautaesineen kappale, muodoltaan aavistuksen viisikulmainen. Voimakkaan korrosoitunut.	1	halk. 45 mm	73
35	Y38	Rauta	Naula		24		212
36	Y41	Rauta	Naula		4		48
37	Y43	Rauta	Naula		1		1
38	Y47	Rauta	Lista	Ohutta ja huonokuntoista rautalistaa - 1 läpireikä.	1		33
39	Y47	Rauta	Naula		2		35
40	Y48	Rauta	Naula		3		29

41	Y49	Rauta	Esine	Ohuesta rautatangosta taivutettu lenkkimäinen esineenkakkelma.	1		14
42	Y49	Rauta	Naula	Taottuja. 1 suurikokoinen naula (18 cm).	7		158
43	Y50	Rauta	Naula		5		41
44	Y54	Rauta	Naula	Suurikokoisia ja kantaisia rautanauloja (15-22 cm). Kaksi nauloista oli kiinni rakenteessa R55.	4		383
45	Y60	Rauta	Naula		5		36
46	Y67	Rauta	Naula		40		624
47	Y70	Rauta	Naula		2		17
48	Y72	Rauta	Naula	Taottuja	5		79
49	Y73	Rauta	Naula		3		9
50	Y74	Rauta	Naula	1 hevosenkenkänaula	2		13
51	Y80	Rauta	Naula		3		38
52	Y85	Kupari	Lanka	Ohutta kuparilankaa.	1		1
53	Y85	Rauta	Naula	Taottuja	8		116
54	Y90	Rauta	Naula	Yksi kärjestä litistetty, löyhästi Z-muotoon taivutettu	9		145
55	Y93	Rauta	Naula	Taottu	1		15
56	Y97	Rauta	Naula		2		5
57	Y98	Rauta	Naula		2		15
58	Y105	Rauta	Veitsen kakkelma	Voimakkaan korrosoitunut veitsen tai muun rautaesineen kakkelma, teräosa ja ruoti lähes saman levyisiä. Ruodin ja terän yhtymäkohdassa paksunnos, saranakohta? Taittoveitsi?	1		25
59	Y105	Rauta	Naula		7		58
60	Y108	Rauta	Naula	Taottuja	4		55
61	Y110	Rauta	Naula	Taottuja	14		146
62	Y114	Rauta	Naula		1		10
63	Y117	Rauta	Naula		1		1
64	Y118	Rauta	Naula	Taottuja	7		64
65	Y123	Rauta	Naula		4		24
66	Y124	Rauta	Naula		1		5
67	Y129	Rauta	Lanka		2		3
68	Y129	Rauta	Lista		1		26
69	Y129	Rauta	Naula		15		130
70	Y133	Fajanssi	Astia	Reunapala ja lasitteen pala.	2		1
71	Y133	Piiposliini	Astia	4 lautasen reunapalaa, joista yhdessä on sisäpinnalla viininpunainen koristelu reunalla. 3 pohjapalaa, joista kaksi on samasta kupista: palaset sopivat yhteen ja kupin sisäpinnalla on oksa-aiheinen siirtokuvakoristelu. Kolmannessa pohjapalassa on sisäpinnalla violettiä siirtokuvakoristelua.	33	Kupin pohja: 4,3 mm	49

72	Y133	Posliini	Astia	Kupin pohjapala ja 2 reunapalaa. Toinen reunapaloista on batavian posliinia: punaista viiva- ja koukerokoristelua sisäpinnalla ja ruskea ulkopinta. Toinen reunapala on lautasesta ja sen sisäpinnalla on kohokoristelun lisäksi sinistä, mahdollisesti sabluunalla tehtyä, maalauskoristelua.	3	Kupin pohja: 4,4 mm	25
73	Y133	Punasavi	Astia	2 reuna- ja 1 pohjapala. Boluskoristelua.	16		92
74	Y133	Valkosavi	Liitupiippu	Varsia	7		12
75	Y133	Marmori ?		Mahdollisesta marmorista valmistettu kouru, jonka pohja on tasainen. Esine on katkennut molemmista päistään.	1		12
76	Y133		Esinelasi	Kirkkaasta lasista valmistetun lasiesineen paloja, joista yhdessä on paksunnos ulkopinnalla. Kylkipala kirkasta lasia, jossa on uurrekoristelua - paksuja renkaita. 3 palaa ohutta ja valkoista lasia.	10		16
77	Y133		Pullolasi	Pala pullonsuusta. Vihreää ja ruskeaa lasia.	12		55
78	Y133		Tasolasi	Useita paloja kirkasta ja uudenoloista tasolasia.	228		214
79	Y133	Rauta	Naula	Taottuja	24		299
80	Y138	Rauta	Naula		2		1
81	Y140	Rauta	Lanka		1		6
82	Y140	Rauta	Naula		4		42
83	Y141	Rauta	Levy	Reunoilta ylöspäin taivutettu voimakkaan korrosoitunut ohut rautapelti. Takana pohjassa jonkinlainen saranaosa, kahvan tai muun kiinnitykseen. Reunojen	8	Reunojen korkeus noin 37 mm	529
84	Y141	Rauta	Naula	Hevosenkänäula	1		7
85	Y142	Rauta	Naula	Taottuja	5		50
86	Y144	Rauta	Naula		1		3
87	Y151	Piiposliini	Astia	Koristelematon kylkipala	1		1
88	Y151	Punasavi	Astia	2 reunapalaa.	5		12
89	Y151	Valkosavi	Liitupiippu	Varsi	1		1
90	Y151		Esinelasi	Puristelasista tehdyn lasin kylkipala, jossa on pystysuoraa kohokuviointia ulkopinnalla.	1		19
91	Y151		Tasolasi	Kirkasta ja vihreää tasolasia.	38		51
92	Y151		Kahvalevy	Luusta valmistettu puukon kahvalevyn katkelma. Levyssä on läpireikä kiinnitystä varten. Levyn poikkileikkaus: alapinta tasainen, ulkopinta kulmikas siten, että sivut ovat lyhyemmät ja vinossa tasaiseen päälisosaan nähden.	1		3

93	Y153	Rauta	Naula	Taottuja	9		63
94	Y159	Rauta	Naula	Taottu	1		10
95	Y163	Rauta	Naula	Taottuja	8		128
96	Y164	Rauta	Naula		1		12
97	Y166	Rauta	Naula	Suurikokoinen taottu naula	1		39
98	Y168	Rauta	Naula		5		51
99	Y169	Rauta	Naula		21		156
100	Y170	Rauta	Naula	1 hevosenkenkänaula	6		37
101	Y171	Rauta	Lista	Listassa oli yksi läpireikä naulaa varten.	1	Leveys 3 cm	29
102	Y171	Rauta	Naula		7		112
103	Y172	Rauta	Naula		1		6
104	Y175	Rauta	Naula		1		2
105	Y184	Rauta	Naula		1		4
	b						
106	Y186	Rauta	Naula		2		13
107	Y189	Rauta	Naula	Taottu	8		50
108	Y190	Rauta	Naula		1		3
109	Y192	Rauta	Naula		1		3
110	Y197	Rauta	Naula		1		13
111	Y199	Rauta	Naula		6		52
112	Y207	Rauta	Lista		1		17
113	Y207	Rauta	Naula	Taottuja	4		18
114	Y213	Rauta	Naula	Taottu	1		4
115	Y214	Rauta	Naula	Taottuja	2		12
116	Y221		Kuona		1		213
117	Y221	Rauta	Naula	Uuden oloisia nauvoja.	3		6
118	Y225	Rauta	Naula	Taottu	1		8
119	Y227	Rauta	Naula		2		30
120	Y232	Rauta	Naula	Taottuja	18		114
121	Y234	Rauta	Kahva	Vedin, kahva tai kädensija, suorakaiteen muotoinen, kaiteen päät taipuvat hieman alaspäin, keskellä noin 2 cm leveä ulkoneva nupukka. Rautaa.	1	Leveys 72 mm, korkeus 22-14 mm, paksuus 4 mm. Nupukan kohdalla esineen korkeus 14 mm, nupukan ulkonevu us 20 mm, ja leveys sen juuressa 21 mm	52
122	Y234	Rauta	Naula		2		10
123	Y236	Rauta	Naula		3		17
124	Y237	Rauta	Naula	Taottu	3		23

125	Y238	Rauta	Haka	Rautainen haka, jossa yksinkertainen silmukkataivutus kiinnitystä varten ja vastakkaiseen suuntaan taivutettu kärki.	1	Pituus 112 mm, halkaisija keskellä noin 8 mm, silmukan halkaisija 19 mm, kärjen pituus 27 mm	29
126	Y238	Rauta	Naula		7		31
127	Y239	Kuona		Yksi kevyen lasikuonan pala	1	halk. n 7 cm	159
128	Y239	Rauta	Avaimen osa	Avaimen tai vastaavan rautaesineen kärkiosa.	1	Kärkiosan leveys 42 mm paksuus 11 mm, korkeus 30 mm	55
129	Y239	Rauta	Naula	Taottuja	5		43
130	Y240	Rauta	Naula		3		29
131	Y243	Rauta	Naula		7		30
132	Y244	Rauta	Levy		1		15
133	Y244	Rauta	Naula	Taottu	1		11
134	Y246	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	1		20
135	Y246	Rauta	Naula		1		5
136	Y247	Kuona		Palanutta lasikuonaa	1		156
137	Y247	Rauta	Naula	1 hevosenkenkänaula	4		33
138	Y248	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	1		3
139	Y248	Rauta	Naula	Taottuja, yksi tunnistamattomaksi korrooitunut möykky	13		78
140	Y249	Rauta	Naula	Taottuja	5		44
141	Y252	Rauta	Naula	Taottuja	8		74
142	Y253	Rauta	Naula	Taottuja	4		36
143	Y254	Rauta	Naula	Taottuja	2		22
144	Y255	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	2		201
145	Y255	Rauta	Puikko	"Kärjestä" pyöreäprofiilinen, "tyvestä" kulmikas, litteä ja muuta esinettä leveämpi takorautainen puikko. Jonkin työkalun teelmä tai teräosa? Kiila?	1	13,6	36
146	Y255	Rauta	Naula	Taottuja. 1 hevosenkenkänaula, 1 suurikokoinen naula (15 cm).	4		115
147	Y256	Rauta	Naula		1		4
148	Y264	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	1		56
149	Y264	Rauta	Latta tanko		1	0,8 x 3 x 12 cm	75
150	Y264	Rauta	Naula	Taottu	1		14
151	Y267	Rauta	Naula		2		7

152	Y269	Rauta	Naula		1		8
153	Y270	Rauta	Naula		6		95
154	Y271	Rauta	Naula		9		70
155	Y274	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	3		250
156	Y277	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	4		643
157	Y277	Kuona		Tiilensekaista palanutta lasittunutta kuonaa, painavaa	2		2615
158	Y277	Rauta	Naula	Suurikokoinen taottu naula, ja kahteen osaan katkennut siro naula	3		73
159	Y280	Fajanssi	Astia	Massa kellertävä, mollemmin puolin tinalasite, astian suuosan pala.	1	Paksuus 5 mm, suuosan paksuus 3 mm, Korkeus 20 mm, leveys 18 mm	3
160	Y280	Piiposliini	Astia	4 reunapalaa, joista yhdessä on feather edge -koristelua ja kahdessa sisäpinnalla siirtokuvakoristelua - mustaa ja violettiä.	10		15
161	Y280	Punasavi	Astia	Kolmijalkapadan jalka, jonka korkeus 8 cm ja yläosan halkaisija 48 mm. 1 reunapala. Boluskoristelua.	7		155
162	Y280	Punasavi	Kaakeli	Kaarevan kaakelin tai tiilen katkelma, ja tasaisen, toiselta puolelta vaalealla savilietteellä tai kuluneella lasitteella värjätty kaakelinpala	2	Kaareva pala: korkeus 25 mm, paksuus 18 mm ja leveys 85 mm, tasainen pala: Korkeus 40 mm, leveys 43 mm, paksuus 10 mm	67
163	Y280	Valkosavi	Astia	Kylkipaloja, joiden sisäpinnalla on kellertävän vihreä lasitus ja ulkopinta on lasittamaton.	3		9

164	Y280	Valkosavi	Liitupiippu	Yksi haljennut varrenkatkelma ja piipun kopan katkelma. Koppa siro, kiillotettu, hollantilaistyyppinen, jalan pohjassa leima, jossa tykki- tai kärrykuva. Erotuu selkeä kärrynpyörä ja epäselvemmin tykin piippuosa. Goudapiipuissa soveltuvan tyyppinen tykkileima on ollut käytössä ainakin vuosina 1724-1782 van der Draaijlla ja de Nijssillä (http://www.goudapipes.nl/books/Meulen/catalog/baaldmerken.php).	2	varren katkelma 4 cm pitkä, kopan halkaisija 17 mm, jalan halkaisija 5 mm, muut osat katkenneet	6
165	Y280	Valkosavi	Liitupiippu	Varsia	4		7
166	Y280	Piikivi	Tuluskivi	Tuluskiven palaksi tulkittu pieni piikiven pala, jonka yhdessä reunassa selviä iskujälkiä	1	Paksuus 7 mm, leveys 17 mm, korkeus 25 mm	4
167	Y280	Esinelasi	Astia	Kaksi vihertävän lasiesineen palaa, kaarevia seinämäpaloja, astian alkuperäistä muotoa vaikea tulkita.	2	Paksuudet 1 ja 1,5 mm	3
168	Y280	Esinelasi	Pullolasi	4 vihreän ja kaksi kirkkaan lasipullon pala. Yksi vihreistä paloista on mahdollisesti pullon kaulasta.	7		33
169	Y280	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	3		82
170	Y280	Tasolasi	Ikkunalasi	Vihertäviä eripaksuisia tasolasin paloja, osa palanut, joukossa yksi lasilevyn reunapala, ei havaittu retusoituja tai leikattuja reunoja. 2 palaa kirkasta ja uudenoloista tasolasia.	99		106
171	Y280	Kupari	Kuparilistan katkelma	Kuparilistan katkelma, jossa mahdollinen niitti.	1	leveys 16 mm, paksuus 1 mm	4
172	Y280	Rauta	Naula	Tehdastekoisia ja taottuja nauvoja.	28		245

173	Y281	Piiposliini	Astia	Kylkipaloja	2		4
174	Y281	Valkosavi	Astia	Kylkipala, jonka sisäpinnalla on vihreä lasitus.	1		3
175	Y281		Esinelasi	Kylkipala. Ohutta ja vihreää lasia.	1		2
176	Y281		Tasolasi	2 reunapalaa. Pala kirkasta ja uudenoloista tasolasia.	23		34
177	Y281	Rauta	Naula		1		6
178	Y287	Rauta	Naula		3		20
179	Y289	Rauta	Naula	Taottu	1		30
180	Y295	Rauta	Esine	Kapea litistetty piikkimäinen terä ja sen ruotiosa, rautaa. Jonkin työkalun osa?	1	Pituus 90 mm, teräosan pituus 33 mm teräosan leveys kärjessä 2 mm, tyvässä 5,5 mm, terän paksuus kärjessä 1 mm, tyvässä 2 mm	4
181	Y295	Rauta	Lanka		1		12
182	Y295	Rauta	Naula		18		145
183	Y296	Rauta	Naula	Taottuja	2		15
184	Y299	Rauta	Naula	Taottu	1		14
185	Y304	Rauta	Naula	Taottuja	3		38
186	Y305	Rauta	Naula		1		18
187	Y306	Rauta	Naula	Taottuja	2		16
188	Y315	Rauta	Naula		1		9
189	Y316	Rauta	Naula		2		16
190	Y318	Rauta	Naula		2		13
191	Y323	Kupari	Kolikko	Yhden pennin kolikko vuodelta 1870, toisella puolella tyylitelty kruunattu A ja II	1	halkaisija 15 mm	1
192	Y323	Kupariseos?	Helan puolikas	Puolikas helarengas, etupuolella koristeura	1	leveys 5 mm, paksuus 1 mm	1
193	Y323	Teräs	Nuppineula	Viisi ehyttä nuppineulaa ja yksi neula josta nuppiosa katkennut pois. Teräksisiä, kahden pituisia, nupit eivät pyöreitä eivätkä täysin litteitä, vaan litistetyn kaksoiskartion tyyppisiä.	6	pituuudet 35 mm ja 26 mm	1

194	Y327	Lyijy	Sulanut solki?	Sulanut metalliesine, ilmeisesti lyijyä, mahdollisesti solki	1	50 mm, paksuus 8 mm	42
195	Y327	Rauta	Aspi	Rautainen U-muotoinen haan osa	1		16
196	Y327	Rauta	Levy	Ohutta rautalevyä, jonka kulmassa oli läpireikä, jossa oli kiinni naula.	1		38
197	Y327	Rauta	Naula		35		498
198		Rauta	Naula	Rakennepuussa kiinni ollut taottu rautanaula.	1		13
199	Y330	Kupari	Sulanut kupari	Pieni sulanut kuparimöykky	1	17 mm	5
200	Y330	Rauta	Naula	Taottuja	34		566
201	Y331	Kupari	Kuona	Kuparikuonan paloja	6		67
202	Y331	Kupari	Levy	Ohuen kuparilevyn paloja, vääntyilleet ja reunat röpelöiset	5	paksuus 0,5 mm	5
203	Y331	Rauta	Avainkilpi	Rautalevystä tehty, pinnalta mahdollisesti punamullattu ja toisesta päästään kulmalle taitettu levy, jossa kulmasivun vieressä suorakaiteen muotoinen reikä, ja kulmissa rei'ät nautoja varten, yhdessä reiässä jäljellä pieni kotkattu rautanaula. Avainkilpi tms hela?	1	Levyn paksuus 2,5 mm. Esineen leveys 78 mm, pituus 81 mm, taiteosan korkeus 23 mm, ja aukon koko 23 x 20,5 mm. Naulan pituus 29 mm, paksuus 2,5 mm ja kannan leveys 6 mm.	123
204	Y331	Rauta	Levy	Pieni pala rautalevyä/-listaa	1	leveys 10 mm, paksuus 3 mm	10
205	Y331	Rauta	Naula	Taottuja. 1 hevosenkenkänaula.	70		583
206	Y332	Rauta	Naula		3		17
207	Y333	Rauta	Naula	Taottuja	4		55
208	Y338	Kupari ja Rauta	Kuona	Sulaneita metallimöykkyjä	2		55
209	Y338	Rauta	Esine	Rautaesineitä ja niiden paloja, lukkopesä ja järeä nauloin kiinnittyvä lenkki, sekä ohuen pellin kappaleita (avainlevystä tms.).	5		246

210	Y338	Rauta	Naula	Taottuja	81		530
211	Y339	Rauta	Naula		2		14
212	Y344	Rauta	Lanka	Rautalankaa	1		1
213	Y344	Rauta	Naula	Taottuja	3		34
214	Y345	Rauta	Naula	1 hevosenkenkänaula. Toisessa naulassa suurikokoinen kanta (2 cm).	2		27
215	Y346	Rauta	Naula		3		28
216	Y347	Rauta	Naula		5		62
217	Y354	Rauta	Naula	Taottuja	5		53
218	Y355	Rauta	Naula	Taottuja. 1 suurikokoinen naula (15 cm).	6		121
219	Y357	Rauta	Hela	Kolmion muotoinen rautalevystä tehty suurehko koristehela, jossa kolmion kannassa koristeellinen leikkaus. 5 reikää kiinnitystä varten.	1	Korkeus 113,5 mm, kannan leveys 97 mm, levyn paksuus 3,5 mm	97
220	Y357	Rauta	Naula	Taottuja	13		130
221	Y359	Palanut luu	Kahva	Palanu halkeillut luuesineen katkelma, jossa kiinnipalanutta kuparimetallia. Aterimen kahva tai palanutta putkiluuta metallikuonaan kiinnittyneenä?	2		9
222	Y359	Kupari	Esine	Jonkin Kupariesineen kolmionmuotoinen jalkaosa	1		51
223	Y359	Kupari	Kuona	Yhdessä palassa kiinnisulaneena lasinpaloja	3		89
224	Y359	Rauta	Esine	Saranan, oven helan, ja peltipullon suun paloja, sekä yksi punamullan värjäämä littana naula	5		161
225	Y359	Rauta	Naula	Taottuja	118		1591
226	Y360	Kupari	Kuona	Kuparikuonaa	3		20
227	Y360	Rauta	Naula		17		202
228	Y361	Rauta	Lista		1		8
229	Y361	Rauta		Isokokoinen takorautainen rautatappi, jonka kärjessä poikkiuritus noin 10 cm matkalta	2	pituus 36 cm, paksuus 1,2 cm, tapin halkaisija 2,8 cm	292
230	Y361	Rauta	Naula	Taottuja	25		238
231	Y361	Rauta	Sarana	Saranan tappiosan naaraspuoli.	1		44
232	Y362	Rauta	Lista	Ohutta ja huonokuntoista listaa.	2	Leveys 3 cm	73
233	Y362	Rauta	Naula	Taottuja. 1 hevosenkenkänaula.	48		502

234	Y362	Rauta	Sarana	L-kirjaimen mallinen saranatappi, jonka toinen pää oli terävä - kiinnitetty puuhun. Toisen pään profiili oli pyöreä.	2		224
235		Rauta	Naula	Taottuja	2		18
236	Y364	Rauta	Lenkki	Takoraudasta taivutettu lenkki.	1	pituus 7,5 cm, lenkkiosan leveys 2,5 cm, tangon paksuus 0,5-0,7 cm	27
237	Y364	Rauta	Naula		2		4
238	Y366	Rauta	Naula		1		2
239	Y368	Kupari	Levy	Kuparilevyn pala	1		1
240	Y368	Rauta	Naula		11		158
241	Y369	Rauta	Naula	Taottuja	7		61
242	Y371	Rauta	Naula	Taottuja	13		175
243	Y372	Kuona	Kuona	Kevyt lasi- tai hiekkakuonan pala	1	pituus 5 cm, leveys 1-3 cm	32
244	Y372	Kupari	Kuona		1		68
245	Y372	Kupari	Levy ja niitti	Ohutta kuparilevyä, jossa mahdollinen niitti. Palanut.	1	pituus 4 cm, leveys 2 cm, 0,8 cm	6
246	Y372	Kupari	Levy	Ohuen kuparilevyn paloja, vääntyilleet.	7		12
247	Y372	Rauta	Hevosenkä	Kokonainen hevosenkenkä.	1		329
248	Y372	Rauta	Lanka		2		4
249	Y372	Rauta	Naula	Taottuja. 3 suurikokoista naulaa (15 cm).	85		1298
250	Y372	Rauta	Sarana	L-kirjaimen mallinen saranatappi, jonka toinen pää oli terävä - kiinnitetty puuhun. Toisen pään profiili oli pyöreä.	1		59
251	Y373	Rauta	Lista	Rautalistan kappaleita.	2	Leveys 3 cm	118
252	Y373	Rauta	Naula		1		35
253	Y376	Rauta	Naula		35		349
254	Y377	Rauta	Naula		1		4
255	Y378	Rauta	Naula	Taottuja	5		43
256	Y379	Rauta	Naula		11		188
257	Y380				37		608
258	Y380			Palanutta	7		3
259	Y380	Rauta	Naula	Taottu	1		7
260	Y381				5		25
261	Y381			Palanutta	2		14

262	Y381	Rauta	Naula		1		1
263	Y383	Rauta	Esine	Raudasta tehtyjen esineiden osia. Mm. heittohakasalvan vastin- tai liitinkappale.	4		199
264	Y383	Rauta	Levy	Huonokuntoista ja ohutta rautalevyä.	9		32
265	Y383	Rauta	Lista	Ohutta ja huonokuntoista rautalistaa, joissa oli läpireikiä nauloja varten - saranhelojen kappaleita.	8	Leveys 3 cm	172
266	Y383	Rauta	Naula	Taottuja. Seassa pienikokoisia nauloja (1 cm).	117		882
267	Y383	Rauta	Sarana	L-kirjaimen mallinen saranatappi, jonka toinen pää oli terävä - kiinnitetty puuhun. Toisen pään profiili oli pyöreä.	1		83
268	Y383	Rauta	Tanko	Rautatangon katkelma, jonka profiili oli suorakaide.	1		342
269	Y388	Rauta	Naula		27		202
270	Y389	Rauta	Naula		1		2
271	Y390	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	7		355
272	Y390	Rauta	Levy	Ohutta ja huonokuntoista rautalevyä.	3		25
273	Y390	Rauta	Harkko	Rautaharkon tai vastaavan, profiililtaan tasasivuisen kolmion muotoisen esineen katkelma, voimakkaan korrosoitunut	1		429
274	Y390	Rauta	Naula	Taottuja. Toisessa naulassa oli suurikokoinen kanta (2,5 cm).	7		124
275	Y391	Rauta	Naula		5		23
276	Y393	Rauta	Naula		6		30
277	Y393	Rauta	Sarana	Saranalistan kappale, jossa oli kaksi läpireikää.	1		102
278	Y395	Kuona		Tiilensekaista palanutta kevyttä lasikuonaa	11		381
279	Y395	Rauta	Levy	Huonokuntoista ja ohutta rautalevyä.	3		93
280	Y395	Rauta	Esine	Rautalevystä tehdyn tai sellaisella reunustetun esineen osia; kahtia taivutettua ohutta rautalevyä. Suoria, ei kaarevia.	2		260
281	Y395	Rauta	Esine	L-muotoinen takoraudasta tehty piikki tai koukku, rakenteen tukirauta?	1		91
282	Y395	Rauta	Naula	Taottuja	19		435
283	Y395	Rauta	Tanko	Paksun korroosioeroksen peittämä rautakappale, rautatangon tms. kappale	2		241
284	Y396	Rauta	Naula	Taottuja	12		154

285	Y401	Rauta	Naula	Taottuja	4		49
286	Y403	Rauta	Naula		2		11
287	Y403	Rauta	Tanko	Rautatangon katkelma, jonka profiili oli pyöreä.	1	∅ 1,3 cm	45
288	Y408	Rauta	Naula	Taottuja	2		12
289	Y411	Rauta	Haka	Haan lenkipää, toinen pää katkennut.	1		20
290	Y414	Rauta	Naula		1		2
291	Y417	Rauta	Levy	Kapean rautalevyn katkelma, jossa kapean suorakaiteen muotoisen rei'än tai aukon jäännö.	1		
292	Y417	Rauta	Naula	Taottuja	4		31
293	Y418	Rauta	Naula	Taottu	1		12
294	Y419	Rauta	Naula	Taottuja	6		38
295	Y424	Rauta	Naula	Taottuja	6		117
296	Y425	Rauta	Levy	Katkelma huonokuntoista rautalevyä.	1		5
297	Y425	Rauta	Naula		5		21
298	Y428	Rauta	Naula		1		14
299	Y431	Rauta	Naula		6		107
300	Y434	Rauta	Naula		3		43
301	Y436	Rauta	Naula	Taottu	1		9
302	Y437	Rauta	Naula	Taottu	1		13
303	Y440	Rauta	Lista	Profiililtaan v-kirjaimen mallinen rautalistan kappale.	1		3
304	Y440	Rauta	Naula		3		19
305	Y441	Rauta	Naula	Taottuja	4		45
306	Y443	Rauta	Naula	Taottuja	4		58
307	Y445	Rauta	Naula		2		31
308	Y447	Rauta	Naula		3		10
309	Y447	Rauta	Tanko	Pala metallitankoa, jonka profiili oli kolmiomainen.	1		194
310	Y448	Rauta	Kiila	Kapea litistetty takorautainen kiila	1	Pituus 110 mm, kärjen leveys 6 mm, tyven leveys 10 mm, kärjen paksuus 3 mm, tyven paksuus 7 mm	30
311	Y448	Rauta	Naula		1		7
312	Y451	Rauta	Naula	Taottuja	3		31
313	Y452	Rauta	Naula		1		4
314	Y454	Rauta	Naula		1		27

315	Y457	Rauta	Levy	Voimakkaan korrosoitunut paksun rautalevyn kappale	1	paksuus 15 mm	256
316	Y457	Rauta	Lista	Ohutta ja huonokuntoista rautalistaa - 1 läpireikä.	1	Leveys 3 cm	25
317	Y457	Rauta	Naula		13		174
318	Y459	Rauta	Naula		1		4
319	Y461	Rauta	Naula		1		9
320	Y466	Rauta	Naula		3		27
321	Y467	Rauta	Naula	Taottuja ja suurikokoisia.	2		49
322	Y467	Rauta	Tukirauta	Takorautainen, L-muotoinen koukku, rakenteen tukirauta?	1		244
323	Y471	Kuona	Laasti	Lasittunutta kuonaa, johon painunut tiilen jälki	1		212
324	Y471	Rauta	Naula	Taottuja	3		82
325	Y472	Rauta	Naula		2		13
326	Y473	Kuona		Palanutta kevyttä lasikuonaa	1		11
327	Y473	Rauta	Naula		1		11
328	Y476	Rauta	Naula	Hieman erikoisemman muotoinen, sivuittain litteäksi lyöty takorautanaula	1		6
329	Y476	Rauta	Naula	Taottu	1		12
330	Y479	Rauta	Naula		4		21
331	Y486	Rauta	Naula		1		6
332	Y490	Rauta	Naula	Taottu	1		7
333	Y497	Kuona		Yksi selkeän kulmikkaan lasiesineen kuonaantunut pala, kulmikkaasta pullosta. Palanutta kevyttä lasikuonaa	8		260
334	Y497	Kupari	Lanka	Pieni pätkä kuparilankaa.	1		< 1
335	Y497	Rauta	Korroosiomöykky	5 palaa voimakkaan ruostuneista rautaesineistä tunnistamattomia, hiekan sekaan korrosoituneita	5		219
336	Y497	Rauta	Lista	Huonokuntoista ja ohutta rautalistaa, jossa oli läpireikiä nauloja varten - saranasta?	9		274
337	Y497	Rauta	Naula	Taottuja. 1 suurikokoinen naula (20 cm).	11		268
338	Y497	Rauta ja puu	Korroosiomöykky	Palaneeseen puuhun kiinn korrosoitunut pitkulainen rautaesine, todennäköisesti hirrenpala jossa rautanaula?	1	95 mm pituinen	128

339	Y498	Rauta	Naula		1		4
340	Y502	Rauta	Lista	Huonokuntoista ja ohutta rautalistaa, jossa oli kaksi läpireikää nautoja varten.	1		48
341	Y502	Rauta	Lukon jousi	Voimakkaan korrosoitunut rautaesineen kappale, todennäköisesti lukon jousiosa, jossa jäänteitä lukkopesästä, Vrt. Poistettu lukkopesä yksikössä Y338	1		19
342	Y502	Rauta	Naula	Taottuja	7		151
343	Y508	Rauta	Lista	Kapeiden rautalevystä tehtyjen listojen kappaleita, kahdessa kiinni taottuja rautanautoja.	4	Kolme 23 mm levyistä, ja yksi 32 mm levyinen	119
344	Y508	Rauta	Sarana	Rautalevystä valmistettu koristeellinen ikkunanpuutteen tai vastaavan esineen L-muotoinen raudoitusosa ja siinä kiinni oleva sarana. Raudoitusosassa koristeelliset pyöristetyt päät ja rei'ät säännöllisin välein nautoja tai niittejä varten.	1	19 x 10,5 cm kokoinen	128
345	Y508	Rauta	Naula	Yhdessä naulassa suurikokoinen kanta (2 cm).	6		70
346	Y510	Rauta	Lista	Paksu ja suurikokoinen, mutta voimakkaan korrosoitunut toisesta päästään kolmion muotoon muokattu rautalevyn katkelma.	1	Paksuus 5 mm, leveys 5 cm	89
347	Y521	Rauta	Naula		1		5
348	Y522	Rauta	Lista	Huonokuntoista ja ohutta rautalistaa.	1	0,5 x 2,7 x 7 cm	34
349	Y522	Rauta	Naula		7		155
350	Y525	Rauta	Naula	Suurikokoisia taottuja nautoja.	16		510
351	Y534	Rauta	Naula		1		4
352	Y536	Rauta	Naula		5		86
353	Y541	Rauta	Naula		1		30
354	Y544	Rauta	Naula	Suurikokoinen naula.	1		62
355	Y552	Rauta	Naula		2		28
356	Y554	Rauta	Naula	Taottuja	16		223
357	Y556	Rauta	Naula		1		11
358	Y562	Rauta	Naula		1		7
359	Y565	Rauta	Aspi		1		15
360	Y565	Rauta	Lista	Huonokuntoista rautalistaa, yksi läpireikä.	1	Leveys 3 cm	39

361	Y565	Rauta	Naula		5		42
362	Y567	Rauta	Naula		8		138
363	Y569	Rauta	Naula		1		10
364	Y569		Vanne	Palanut vanteen katkelma, halkaistusta oksasta tai nuoresta vesasta.	1	Paksuus 7,5 mm, leveys 9 mm	5
365	Y573	Rauta	Naula		1		1
366		Kuona		Lasittunutta hiekkaa tai lasikuonaa, jossa kiinni puun ja kivenpala	3		2535
367	Y577	Messinki ?	Helan katkelma	Palaneen messinkisen(?) kapean helan tai muun renkaan katkelma	1	leveys 1,5 mm, paksuus 0,5 mm	< 1
368	Y577	Rauta	Naula	Taottuja. 1 hevosenkenkänaula.	17		163
369	Y578	Rauta	Naula		2		27
370	Y578	Rauta	Sarana	Huonokuntoinen katkelma saranasta, josta oli jäljellä saranatapin reikäosa, sekä siitä lähtenyt ohut rautalista. Listassa oli läpireikiä nautoja varten. Yhdessä reiässä oli vielä naula kiinni.	1		110
371	Y580	Rauta	Naula	Taottuja	2		7
372	Y580	Rauta	Rengas	Paksun rautarenkaan puolikas, hela?	1	Ulkohalkaisija 24 mm, sisähalkaisija 15mm leveys 11 mm, paksuus 3 mm	8
373	Y582	Rauta	Naula	Taottu	1		15
374	Y586	Rauta	Naula		5		47

Poistettujen löytöjen kuvataulut (osa poistetuista löydöistä)

Kuvat 1 ja 2. Poistettuja metalliesineitä ja niiden kappaleita **alueelta 1** kerroksista Y8, Y11, Y29, Y38 ja Y49. Kuvaaja T. Tanska

Kuvat 3 ja 4. Rautalevystä tehty kulmarauta, jossa näkyivät niittikohtat, sekä tuuran tai vastaavan työkalun terä, jossa oli jäännöksiä puuvarresta. **Alue 1**, kerros Y31. Kuvaaja T. Tanska.

Kuvat 5 ja 6. Rautaharkon tai jonkin painavan rautaesineen katkelma. **Alue 1**, kerros Y32. Kuvaaja T. Tanska.

Kuvat 7 ja 8. Palaneen ja sulaneen kuparipellin kappale yksiköstä Y32. **Alue 1.** Kuvaaja T. Tanska.

Kuvat 9, 10 ja 11. Rautaisen veitsen (mahdollisesti kääntöveitsen?) katkelma. **Alue 2,** kerros Y105. Kuvaaja T. Tanska.

Kuvat 12 ja 13. Alue 2, Y234, Y238, Y239. Kahva tai vedin, haka, ja avaimen tai vastaavan rautaesineen kärki.
Kuvaaja T. Tanska

Kuvat 14 ja 15. Alue 2, Y141. Ohuesta peltilevystä tehty voimakkaan korrosoitunut laatikkomainen esine, jonka takapuolella kädensijan tai vastaavan saranamainen kiinnike. Kuvaaja T. Tanska.

Kuvat 16 ja 17. Alueet 2 ja 3. Yksikkö Y255. Takorautainen puikko. "Kärjestä" pyöreäprofiilinen, "tyvestä" kulmikas, litteä ja muuta esinettä leveämpi. Jonkin työkalun teelmä tai teräosa? Kiila? Kuvaaja T. Tanska.

Kuva 18. Tiilensekaista kuonaa **alueelta 3** kerroksesta Y277. Kuvaaja T. Tanska

Kuvat 19 ja 20. Kolmijalkapadan jalka ja siron, kiillotetun hollantilaistyyppisen liitupiipun kopan pala. Kopassa oli kantaleima, jossa tykkiaihe. **Alue 3** kerros Y280. Kuvaaja T. Tanska

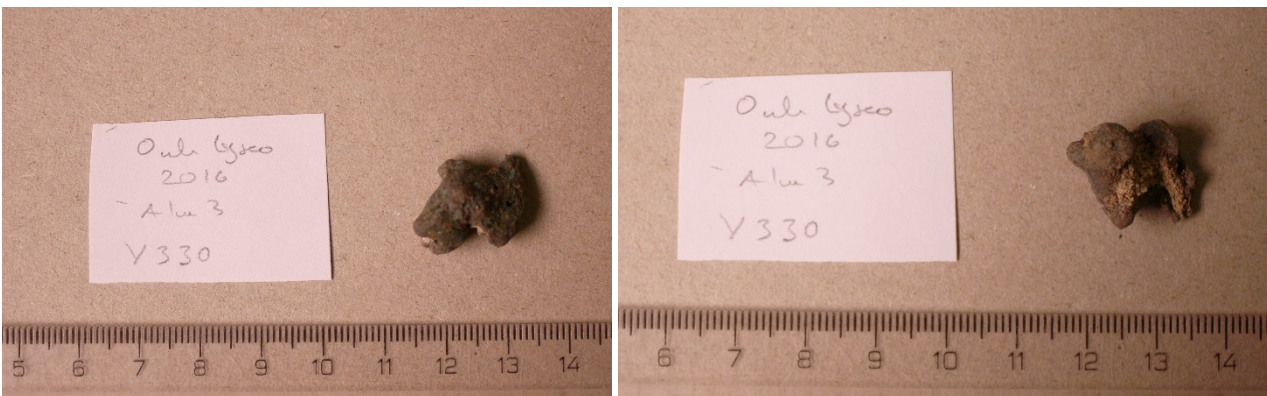
Kuvat 21, 22 ja 23. **Alue 3**, yksiköt Y280 ja Y577. Kuparilistan katkelma, jossa mahdollisesti niitti ja kapean metallirenkaan katkelma. Kuvaaja T. Tanska.

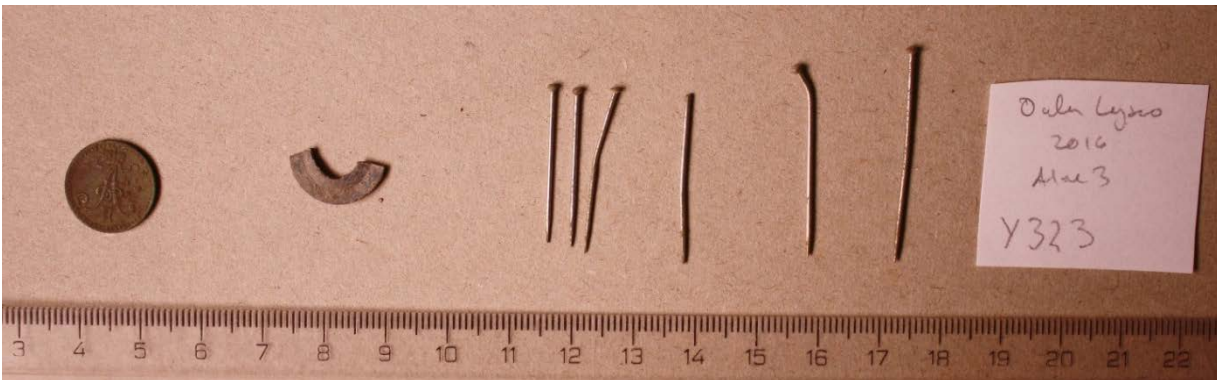
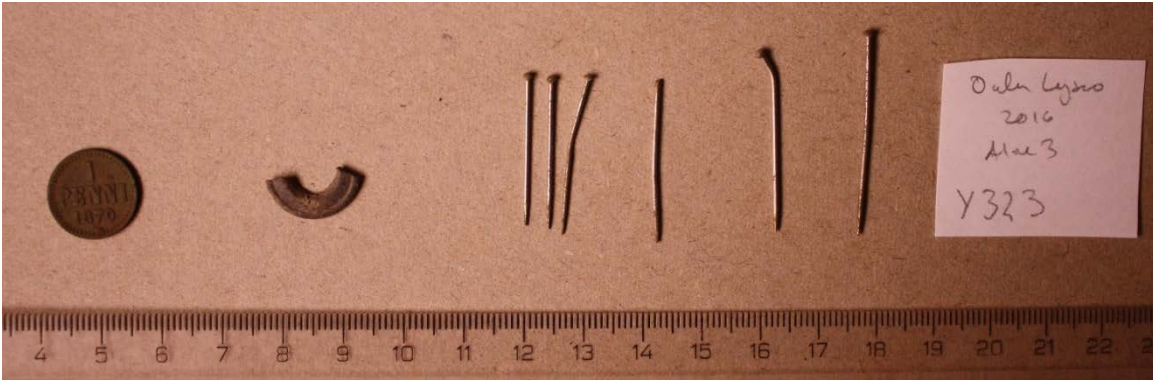
Kuvat 24 ja 25. Alue 3, Yksiköt Y295 ja Y331. Vasemmalla jonkin terävän kapean työkalun terä ruuteineen ja oikealla avainlevyn tai muun lukkolaitteen osa. Kuvaaja T. Tanska

Kuvat 26 ja 27. Alue 3. Yksikkö Y327. Kuonaantunut ja sulanut lyijyesine, solki? Kuvaaja T. Tanska.

Kuvat 28 ja 29. Alue 3. Yksikkö Y330, pieni sulanut kuparimöykky. Kuvaaja T. Tanska.

Kuvat 30 ja 31, Alue 3, yksikkö Y323, Aleksanteri II:n aikainen 1 pennin kolikko vuodelta 1870, Kuparisekoitteisen helarenkaan puolikas, ja eri kokoisia nuppineuloja. Kuvaaja: T. Tanska.

Kuvat 32 ja 33. Alue 3, Y338, Y357. Vasemmalla ylhäällä suuri koristehela, Oikealla keskellä pieni lukko-/salpalaite. Kuvaaja T. Tanska.

Kuvat 34 ja 35. Alue 3, Y359, Y360 ja Y361. Vasemmalla ylhäällä kuparilevystä tehty ontto kolmionmuotoinen jalkaosa, alhaalla palaneen luuesineen paloja, mahdollisesti aterimen kahvaosa.

Kuvat 36, 37, ja 38. Alue 3. Yksikkö Y372. Kuparilistan katkelma, jossa mahdollinen niitti. Kuvaaja T. Tanska.

Kuvat 39 ja 40. Alue 3, Y364, Y372, Y383, Y390. Rauta- ja kupariesineiden katkelmia. Kuvaaja T. Tanska

Kuvat 41 ja 42. Alue 3 Y395, Y417, Y448, Y467, Y476. Vasemmalla ylhäällä raudoitettua tai rautalevystä tehdyn esineen kappaleita, vasemmalla alhaalla L-muotoinen tukirauta, keskellä kapea talttamainen takoraudasta valmistettu kiila ja sen alla rautalistan kappale. Oikealla Päästään litistetty naula ja suurempi L-muotoinen tukirauta. Kuvaaja T. Tanska

Kuvat 43, 44 ja 45. Alue 3, yksikkö Y497. Korrosoitunut rauta kiinni puujäänöksessä. Rautanaula? Kuvaaja T. Tanska.

Kuvat 46 ja 47. Alue 3 Y508. Rautalistojen kappaleita, kahdessa yhä taotut rautanaulat paikoillaan. Oikealla alhaalla ikkunanpuitteen tai vastaavan esineen koristerauta jossa on kiinni sarana. Kuvaaja T. Tanska

Kuva 48 ja 49. Alue 3 Y502 (erheellisesti kuvassa merkitty Y508:ksi), Y510 ja Y580. Vasemmalla lukon jouseksi tulkitun esineen kappale. Keskellä alhaalla rautarenkaan puolikas, ja oikealla litteän päästään kolmion muotoisen rautaesineen pala. Kuvaaja T. Tanska

Karttaluettelo ja kartat

Mittausdokumentointi ja karttojen puhtaaksi piirtäminen Tuija Väisänen
(Kartat 132, 133 ja 140 mittausdokumentointi Terhi Tanska ja Terhi Taipaleenmäki)
Ortokuvien valokuvat Terhi Tanska ja Terhi Taipaleenmäki
Pohjakartta Oulun kaupunki

Koordinaatisto Oulun kaupunki (ETRS-GK26, ilman kaistatunnusta), korkeusjärjestelmä
N2000

		Mittakaava	koko	suunta
Kartta 1	Yleiskartta	1:400	A3	vaaka
Kartta 2	Karttalehtijako	1:300	A3	vaaka
Kartta 3	Dokumentointitaso 1	1:150	A3	vaaka
Kartta 4	Dokumentointitaso 1, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 5	Dokumentointitaso 1, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 6	Dokumentointitaso 1, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 7	Dokumentointitaso 1, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 8	Dokumentointitaso 2	1:150	A3	vaaka
Kartta 9	Dokumentointitaso 2, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 10	Dokumentointitaso 2, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 11	Dokumentointitaso 2, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 12	Dokumentointitaso 2, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 13	Dokumentointitaso 3	1:150	A3	vaaka
Kartta 14	Dokumentointitaso 3, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 15	Dokumentointitaso 3, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 16	Dokumentointitaso 3, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 17	Dokumentointitaso 3, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 18	Dokumentointitaso 4	1:150	A3	vaaka
Kartta 19	Dokumentointitaso 4, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 20	Dokumentointitaso 4, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 21	Dokumentointitaso 4, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 22	Dokumentointitaso 4, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 23	Dokumentointitaso 5	1:150	A3	vaaka
Kartta 24	Dokumentointitaso 5, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 25	Dokumentointitaso 5, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 26	Dokumentointitaso 5, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 27	Dokumentointitaso 5, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 28	Dokumentointitaso 6	1:150	A3	vaaka
Kartta 29	Dokumentointitaso 6, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 30	Dokumentointitaso 6, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 31	Dokumentointitaso 6, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 32	Dokumentointitaso 6, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 33	Dokumentointitaso 7	1:150	A3	vaaka
Kartta 34	Dokumentointitaso 7, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 35	Dokumentointitaso 7, osa 2	1:50	A3	vaaka

Kartta 36	Dokumentointitaso 7, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 37	Dokumentointitaso 7, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 38	Dokumentointitaso 8	1:150	A3	vaaka
Kartta 39	Dokumentointitaso 8,osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 40	Dokumentointitaso 8,osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 41	Dokumentointitaso 8,osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 42	Dokumentointitaso 8,osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 43	Dokumentointitaso 9	1:150	A3	vaaka
Kartta 44	Dokumentointitaso 9, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 45	Dokumentointitaso 9, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 46	Dokumentointitaso 9, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 47	Dokumentointitaso 9, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 48	Dokumentointitaso 10	1:150	A3	vaaka
Kartta 49	Dokumentointitaso 10, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 50	Dokumentointitaso 10, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 51	Dokumentointitaso 10, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 52	Dokumentointitaso 10, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 53	Dokumentointitaso 11	1:150	A3	vaaka
Kartta 54	Dokumentointitaso 11, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 55	Dokumentointitaso 11, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 56	Dokumentointitaso 11, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 57	Dokumentointitaso 11, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 58	Dokumentointitaso 12	1:150	A3	vaaka
Kartta 59	Dokumentointitaso 12, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 60	Dokumentointitaso 12, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 61	Dokumentointitaso 12, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 62	Dokumentointitaso 12, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 63	Dokumentointitaso 13	1:150	A3	vaaka
Kartta 64	Dokumentointitaso 13, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 65	Dokumentointitaso 13, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 66	Dokumentointitaso 13, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 67	Dokumentointitaso 13, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 68	Dokumentointitaso 14	1:150	A3	vaaka
Kartta 69	Dokumentointitaso 14, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 70	Dokumentointitaso 14, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 71	Dokumentointitaso 14, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 72	Dokumentointitaso 14, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 73	Dokumentointitaso 15	1:150	A3	vaaka
Kartta 74	Dokumentointitaso 15, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 75	Dokumentointitaso 15, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 76	Dokumentointitaso 15, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 77	Dokumentointitaso 15, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 78	Dokumentointitaso 16	1:150	A3	vaaka
Kartta 79	Dokumentointitaso 16 ,osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 80	Dokumentointitaso 16, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 81	Dokumentointitaso 16, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 82	Dokumentointitaso 16, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 83	Dokumentointitaso 17	1:150	A3	vaaka

Kartta 84	Dokumentointitaso 17, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 85	Dokumentointitaso 17, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 86	Dokumentointitaso 17, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 87	Dokumentointitaso 17, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 88	Dokumentointitaso 18	1:150	A3	vaaka
Kartta 89	Dokumentointitaso 18, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 90	Dokumentointitaso 18, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 91	Dokumentointitaso 18, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 92	Dokumentointitaso 18, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 93	Dokumentointitaso 19	1:150	A3	vaaka
Kartta 94	Dokumentointitaso 19, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 95	Dokumentointitaso 19, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 96	Dokumentointitaso 19, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 97	Dokumentointitaso 19, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 98	Dokumentointitaso 20	1:150	A3	vaaka
Kartta 99	Dokumentointitaso 20, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 100	Dokumentointitaso 20, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 101	Dokumentointitaso 20, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 102	Dokumentointitaso 21	1:150	A3	vaaka
Kartta 103	Dokumentointitaso 21, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 104	Dokumentointitaso 21, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 105	Dokumentointitaso 21, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 106	Dokumentointitaso 22	1:150	A3	vaaka
Kartta 107	Dokumentointitaso 22, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 108	Dokumentointitaso 22, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 109	Dokumentointitaso 22, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 110	Dokumentointitaso 23	1:150	A3	vaaka
Kartta 111	Dokumentointitaso 23, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 112	Dokumentointitaso 23, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 113	Dokumentointitaso 23, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 114	Dokumentointitaso 24	1:150	A3	vaaka
Kartta 115	Dokumentointitaso 24, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 116	Dokumentointitaso 24, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 117	Dokumentointitaso 24, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 118	Dokumentointitaso 25	1:150	A3	vaaka
Kartta 119	Dokumentointitaso 25, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 120	Dokumentointitaso 25, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 121	Dokumentointitaso 25, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 122	Dokumentointitaso 26	1:150	A3	vaaka
Kartta 123	Dokumentointitaso 26, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 124	Dokumentointitaso 26, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 125	Dokumentointitaso 26, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 126	Dokumentointitaso 27	1:150	A3	vaaka
Kartta 127	Dokumentointitaso 27, osa 1	1:50	A3	pysty
Kartta 128	Dokumentointitaso 27, osa 2	1:50	A3	vaaka
Kartta 129	Dokumentointitaso 27, osa 3	1:50	A3	vaaka
Kartta 130	Dokumentointitaso 27, osa 4	1:50	A3	pysty
Kartta 131	Ryhmäkartta	1:150	A3	vaaka

Kartta 132	Ortokuvakartta, eteläprofiili	1:50	A4	vaaka
Kartta 133	Ortokuvakartta, L453, pohjoisprofiili	1:50	A4	vaaka
Kartta 134	Ortokuvakartta, Ryhmä 1	1:50	A3	pysty
Kartta 135	Ortokuvakartta, Ryhmä 2	1:50	A3	pysty
Kartta 136	Ortokuvakartta, Ryhmä 3	1:50	A4	vaaka
Kartta 137	Ortokuvakartta, Ryhmä 5	1:50	A3	pysty
Kartta 138	Ortokuvakartta, Ryhmä 6	1:50	A3	pysty
Kartta 139	Ortokuvakartta, Ryhmä 10	1:50	A3	pysty
Kartta 140	Ortokuvakartta, Ryhmä 12	1:50	A4	vaaka